

DZIENNIK ELBLĄSKI TYGODNIK

ELBLĄG, GODKOWO, GRONOWO ELBLĄSKIE, MARKUSY,
MILEJEWO, MŁYNARY, PASŁĘK, RYCHLIKI, TOLKMICKO

cena 5,99 zł (w tym 8% VAT)

IKAT GAZETA braniewska

BRANIEWO, FROMBORK, LELKOWO, PIENIĘŻNO,
PŁOSKINIA, WILCZĘTA

CO, GDZIE, KIEDY?

TRZEBA SZYBKO ZAŻEGNAĆ KRYZYS!

AWARIA W KĄTACH ZAMKNEŁA WSZYSTKIE POCHYLNIE NA KANALE ELBLĄSKIM

WCIAŻ JEST WZOREM
DLA MŁODSZYCH |14

OLIMPIA ELBLĄG
WRESZCIE
ZWYCIĘŻYŁA |15

ISSN 2956-2740

9 772956 274002

TANIEJ ZA CIEPŁO
W ELBLĄGU |2

FIGURA MATKI BOŻEJ
PRZYPIŁYNĘŁA STATKIEM |4

102 POMYSŁY W GRZE
O 5 MILIONÓW |6

NIE ZAMYKAMY
- ROZWIJAMY SIĘ |7

PROMOCJA

BEZPŁATNY
DODATEK
W KAŻDY PIĄTEK

RELAKS
z Dziennikiem Elbląskim

ELBLĄG Z NAJMOCNIEJSZYM PAKIETEM REWITALIZACJI W REGIONIE

Ponad 107 mln zł z Funduszy Europejskich trafi na Warmię i Mazury, z czego aż 86 mln zł na rewitalizację obszarów miejskich.

Największym beneficjentem w Elblągu jest Spółdzielnia Mieszkaniowa „Sielanka”, która zrealizuje trzy projekty odnowy przestrzeni i obiektów spółdzielczych. We wtorek, 19 sierpnia, w Urzędzie Marszałkowskim w Olsztynie podpisano umowy, które wprost przełożą się na codzienność tysięcy elblążan.

Trzy duże inwestycje „Sielanki”

Spółdzielnia otrzyma wsparcie na trzech obszarach: pierwszy projekt o wartości 10 mln zł dostał 8,5 mln zł dofinansowania,

drugi – przy koszcie 9,9 mln zł – również 8,5 mln zł, trzeci – znów 10 mln zł i 8,5 mln zł wsparcia. To pieniądze na przywracanie funkcji wspólnych, odnowę terenów i budynków,

poprawę dostępności oraz tworzenie miejsc integracji. Celem jest wzmocnienie więzi sąsiedzkich i aktywności lokalnej – nie tylko „ładne elewacje”, ale żywe, bezpieczne podwórka.

Zastrzyk unijnych środków dla „Sielanki” to realna zmiana w kwartale po kwadracie: lepsza infrastruktura osiedlowa, miejsca spotkań, bardziej przyjazna przestrzeń dla rodzin, seniorów i młodzieży. W praktyce – mniej barier, więcej aktywności i poczucie, że osiedle znów jest wspólnym, zadbanym podwórkiem. To największy od lat, spójny pakiet rewitalizacyjny skierowany do elbląskich osiedli spółdzielczych.

W regionie

Łącznie rozdysponowano ponad 107 mln zł: 21 mln

zł na gospodarkę wodno-ściekową (nowe i modernizowane stacje uzdatniania wody, wsparcie inteligentnych systemów zarządzania sieciami) oraz 86 mln zł na rewitalizację. W puli miejskiej znalazły się również projekty z Kętrzyna, Olsztyna, Ostródy, Barczewa czy Szczytna – od remontów kamienic i placów po modernizacje szkół i placówek społecznych. Marszałek Marcin Kuchciński podkreślił, że to inwestycje „bezpośrednio poprawiające jakość życia”, łączące twardą infrastrukturę z ożywieniem społecznym.

RED.

SKONTAKTUJ SIĘ Z NAMI

Ewelina Gulińska
dziennikarka
e.gulinska@dziennikelblaski.pl
Tel.: 502 499 529

Elwira Kowalska
manager ds. reklamy
e.kowalska@dziennikelblaski.pl
Tel.: 604 408 305

TANIEJ ZA CIEPŁO W ELBLĄGU

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki zatwierdził niższe stawki za ciepło dostarczane przez Energę Kogenerację, głównego producenta ciepła w Elblągu. Nowe ceny będą obowiązywać od 22 sierpnia 2025 roku i oznaczają obniżkę opłat o około 10 proc.

Według szacunków przez Urząd Miejski w Elblągu, zmiana taryfy przełoży się na konkretne oszczędności dla odbiorców końcowych. W przypadku budynku jednorodzinnego o mocy 0,010 MW i zużyciu 75 GJ rocznie, roczna oszczędność wyniesie około 1400 zł. W budynku wielorodzinnym, w którym znajduje się 20 lokali (moc 0,197 MW, zużycie 1383 GJ/rok), oszczędność

może sięgnąć nawet 25 819 zł rocznie.

– To pierwsza od wielu lat obniżka cen ciepła, która bezpośrednio przekłada się na faktyczne obniżenie kosztów ponoszonych przez mieszkańców. Ostatnia miała miejsce w 2017 roku i wynosiła jedynie 1,15 proc. – powiedział prezydent Michał Missan.

Dodajmy, że w 2022 roku podwyżka taryfy Energi Kogeneracji wyniosła aż 80 proc., co dla odbiorców koń-

cowych oznaczało wzrost cen o ok. 50 proc. Obecnie EPEC czeka na zatwierdzenie swojego wniosku taryfowego przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki. Nowa taryfa miałaby na celu obniżenie kosztów przesyłu ciepła, co również przełożyłoby się na niższe rachunki dla mieszkańców.

Przypomnijmy, że budowa nowej instalacji przy ul. Dojazdowej to z kolei najważniejszy projekt planowany przez Elbląskie Przedsię-

biorstwo Energetyki Ciepłej. Chodzi o tzw. wysokospawną kogenerację, czyli urządzenia, które będą jednocześnie produkować ciepło i prąd. W planach jest montaż trzech silników gazowych oraz budowa magazynu ciepła o pojemności 1200 m sześć, który pozwoli na przechowywanie energii i lepsze dostosowanie jej dostaw do zapotrzebowania mieszkańców. Spółka starała się o dofinansowanie tej inwestycji już w 2021 roku,

Ciepłownia przy ul. Dojazdowej produkuje tylko 20 proc. ciepła dostarczanego do miejskiej sieci

jednak wniosek złożony wtedy do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej nie uzyskał wsparcia. Obecnie nowy zarząd EPEC przygotował nową strategię działania. Według zapowiedzi budowa ma rozpocząć się

w styczniu 2027 roku i potrwać do końca 2028 roku.

Głównym dostawcą ciepła w Elblągu jest Energa Kogeneracja, która pokrywa około 80 proc. zapotrzebowania miasta. Pozostałe 20 proc. produkowane jest przez Elbląskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej.

EG

SPACEROWICZE ALARMUJĄ, WYKONAWCA USPOKAJA

Spacerowicze alarmowali o ogrodzonym fragmencie nabrzeża w kierunku Nowakowa, oznaczonym tablicą „tymczasowy magazyn materiałów niebezpiecznych”. Miasto – za pośrednictwem firmy prowadzącej specjalistyczne prace przy pogłębianiu toru wodnego – uspokaja: miejsce nie stanowi zagrożenia dla ludzi

ani mienia. Obecnie teren jest pusty. Wykonawca, działający na zlecenie Urzędu Morskiego w Gdyni, zgodnie z przepisami musi mieć wyznaczone, zabezpieczone miejsce na ewentualne, krótkotrwałe zdeponowanie znaleziska niebezpiecznego wydobytego z koryta rzeki. To standardowy element prac oczysz-

czających towarzyszących pogłębianiu szlaku. Jeśli podczas robót pojawi się niewybuch lub inny materiał niebezpieczny, teren zostanie niezwłocznie odcięty i zabezpieczony do czasu przyjazdu saperów, a znalezisko zutylizowane. Podobne działania stosowano już w przeszłości przy pracach hydrotech-

nicznych i przebiegały one bezpiecznie. Na wydzielonym obszarze nie ma żadnych materiałów. Zabezpieczenie pełni funkcję wyłącznie „na wszelki wypadek”, by – jeśli zajdzie potrzeba – postępować szybko i zgodnie z procedurami. Miasto podkreśla, że miejsce nie stwarza ryzyka dla osób przebywających w pobliżu.

RED.

WYDAWCA
GALINDIA Sp. z o.o.
ul. Tracka 7B
10-364 Olsztyn

REDAKTOR NACZELNY
Maciej Matera

ZASTĘPCA REDAKTORA NACZELNEGO
Ewelina Gulińska
e.gulinska@dziennikelblaski.pl

REDAKTOR WYDANIA
Ewelina Gulińska e.gulinska@dziennikelblaski.pl

WYDANIE ONLINE internet@gazetaolsztynska.pl
tel. 514 800 549

GAZETAOLSZTYNSKA.PL
redakcja@gazetaolsztynska.pl
tel. 502 499 515

PRENUMERATA E-WYDAŃ
prenumerata@gazetaolsztynska.pl
tel. 502 499 531

DZIENNIKELBLASKI.PL
82-300 Elbląg, ul. Rybacka 35
tel. 502 499 529
gazeta@dziennikelblaski.pl

REKLAMA W ELBLĄGU
82-300 Elbląg, ul. Rybacka 35
tel. 604 408 305
reklamy@dziennikelblaski.pl

Elwira Kowalska
tel. 604 408 305

DRUK
Drukarnia Prasowa
GRUPY WM Sp. z o.o.
Olsztyn, ul. Tracka 7B
tel. 502 499 539

AWARIA W KĄTACH ZAMKNEŁA WSZYSTKIE POCHYLNIE NA KANALE ELBLĄSKIM

KOMUNIKAT JAKI OPUBLIKOWAŁY WODY POLSKIE – REGIONALNY ZARZĄD GOSPODARKI WODNEJ W GDAŃSKU, TO BARDZO ZŁA WIADOMOŚĆ DLA TURYSTYKI W TEJ CZĘŚCI REGIONU. AWARIA KANAŁU OBIEGOWEGO NA POCHYLNII KĄTY W PRAKTYCE WYŁĄCZA KORZYSTANIE ZE WSZYSTKICH POCHYLNII NA KANALE ELBLĄSKIM, CZYLI BUCZYNIEC, KĄTY, OLEŚNICA, JELENIE I CAŁUNY. DO CZASU USUNIĘCIA AWARII BĘDĄ NIECZYNNE, A TO POTRWA.

Przypomnijmy, 16 sierpnia Wody Polskie RZGW w Gdańsku poinformowały o wyrwie w obwałowaniach chroniących Kanał. I chociaż nie ma zagrożenia dla ludzi i imienia, to wyłączenie kanału obiegowego powoduje wstrzymanie działania wszystkich pochylni. Doraźne działania naprawcze powstrzymają wypływ wody, jednak właściwa naprawa może potrwać nawet dwa tygodnie. O postępach naprawy i uruchamianiu poszczególnych pochylni RZGW ma informować w komunikatach nawigacyjnych. Ten ostatni brzmi: „Zamknięta zostaje droga wodna „Kanał Elbląski od jeziora Druzno do jeziora Mały Jeziorak i jeziora Szela Wielki na odcinku od km 36+600 do km 46+300, od dnia 16.08.2025 r. od godziny 15:00 do dnia 30.08.2025 r.

Cios dla branży żeglugowej

Dla Żeglugi Ostródzko-Elbląskiej to poważny cios finansowy w i tak nie najlepszym sezonie. Nie ukrywa tego jej prezes Cezary Wawrzyński. Maj był mroźny, a czerwiec i lipiec chłodny i deszczowy. W międzyczasie wózek ze statkiem dwukrotnie wypadł z szyn na pochylni Oleśnica. Awaria pochylni Kąty to kolejny cios dla branży żeglugowej, bo ta jedna pochylnia uniemożliwia wszystkim i możliwość pływania po wszystkich pięciu pochylniach z powodu odcięcia zasilania w wodę.

— Może ktoś wreszcie zadecyduje o przeznaczaniu corocznie środków na bieżące utrzymanie i konserwację tego wyjątkowego szlaku wodnego albo przestaniemy udawać, że to nasza krajowa marka

turystyczna! — skomentował Cezary Wawrzyński. — Wszak ten wał nie przesiąkał od wczoraj, tak jak te szyny i kolo nie zużywały się od wczoraj (awaria na pochylni Kąty sprzed kilku miesięcy - red.). Żaden to argument, że nie ma środków skoro państwo polskie stać na budowę przekopu Mierzei za 2,5 miliarda zł oraz nigdy nieukończonego bloku węglowego welektrowni Ostrołęka za 1,5 miliarda zł. Tu jest mowa oledwie milionach, niewątpliwie społecznie uzasadnionych.

Sztandarowy „produkt” turystyczny

Kanał jest największym magnesem dla turystów odwiedzających naszą część województwa. To unikat w skali świata i jedno z kół zamachowych branży turystycznej Mazur Zachodnich i nie tylko. Wymieniany wśród turystycznych atrakcji jednym tchem obok Wielkich Jezior, Wilczego Szańca, Bitwy pod Grunwaldem. To już marka i bez troskie traktowanie potrzeb tej turystycznej chłuby, braku środków na inwestowanie w jego bieżące naprawy irytuje wielu turystycznych operatorów i samorządy, które także „żyją” z Kanałem, bo tu kwitną turystyczne biznesy w ich gminach. Jest wiele podmiotów uzależnionych poniekąd od Wód Polskich i ich działań związanych z drożnością Kanału. I – jak widać – z powodu braku środków RZGW po prostu nie jest w stanie utrzymać Kanału w należytej kondycji. Bez inwestowania będzie ładnie wyglądać jedynie na zdjęciach w folderach turystycznych.

Być albo nie być dla branży

— Kanał będzie ulegał coraz częstszym awariom, tracąc swoje walory, jeśli

Fot. arch. Cezarego Wawrzyńskiego

nie będzie regularnie finansowany w odpowiednim stopniu przez władze państwowe — poinformował burmistrz Ostródy Rafał Dąbrowski. — Potrzebujemy większych nakładów, regularnych, corocznych, z budżetu państwa. Potrzebuje ich RZGW, potrzebuje ich nasz Kanał. Mówię o tym od wielu miesięcy - ci bardziej doświadczeni samorządowcy od wielu lat. Może ta duża awaria otworzy niektórym oczy? Może Kanał zostanie w końcu dostrzeżony, a środki na jego utrzymanie będą należyte?

Przed nami wielomilionowe inwestycje w infrastrukturę samego Kanału oraz projekty okołokanałowe w ramach Związku Gmin i Powiatów Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego. Chwała za nie Urzędowi Marszałkowskiemu, który widzi jak ważny jest Kanał dla naszego regionu. Jednak bez stałych, regularnych i odpowiadających potrzebom Kanału wpływów ze strony budżetu państwa może się okazać, że setki milionów, które zostaną wydane w najbliższych latach w rozwój gmin i powia-

tów zrzeszonych w Związku okazać się... „skórką za wyprawkę”. A tego nikt by chyba nie chciał...

Jak dodał burmistrz Dąbrowski, nie ma silnych Mazur Zachodnich bez odpowiednio zabezpieczonego, przede wszystkim finansowo, Kanału. Liczy też na jak najszybszy remont i kolejne ratowanie końcówki sezonu i zaapelował do RZGW o maksymalne przyspieszenie remontu, bo to dla branży być albo nie być.

Żegluga

Obecna sytuacja z Kanałem, która zagraża całej reszcie sezonu, zaniepokoiła samorządowców i władze województwa. Na poniedziałkowym wieczór na pochylni Kąty zaplanowane zostało spotkanie m.in. z wicewojewodą Mateuszem Szauerem, by omówić możliwości szybkiego zażegnania kryzysu na Kanaale.

Na czas awarii pochylni w Kątach Żegluga Ostródzko-Elbląska przygotowała od 18 sierpnia alternatywne rejsy. Są to:

- rejs kanałowy na trasie: Pochylnia Buczyńiec – mosty w Karczemce – jezioro Sambród – Pochylnia Buczyńiec,
- rejs w stronę Oberlandu na trasie: Elbląg – jezioro Druzno – Kanał Elbląski – Elbląg,
- szlakiem Kanału Elbląskiego na trasie: Ostróda – Miłomłyn lub Miłomłyn – Ostróda,
- szlak Szelaża na trasie: Ostróda – Stare Jabłonki lub Stare Jabłonki – Ostróda,
- rejs spacerowy po Jeziorze Drwęckim,
- szlakiem Drwęcy na trasie: Ostróda – Jezioro Pauzeńskie – Ostróda.

Rejsy te mają chociaż częściowo ratować sytuację

w czasie remontu pochylni Kąty. Jednak nie zastąpią pływania „po trawie”, czyli unikatowych pochylni z wózkami, na których statki pokonują różnicę poziomów wody. To one jak magnes przyciągają turystów.

280 mln zł na Kanał

Plany, także finansowe, są obiecujące. Jak informowała kilka miesięcy temu RZGW w Gdańsku, są zaplanowane inwestycje, które mają poprawić warunki żeglugi i bezpieczeństwo na Kanaale Elbląskim. Chodzi o dwa projekty o łącznej wartości ponad 280 mln zł, które mają być zrealizowane w latach 2026-2029. Za te pieniądze zostaną umocnione brzegi Kanału między śluzą Miłomłyn a wrotami w Buczyńcu, Miłomłynem a jeziorem Ewingi oraz z Miłomłyną do Starych Jabłonek. To pierwszy etap prac, które mają być prowadzone w latach 2026-2028 za ok. 258 mln zł. W drugim etapie, planowanym na lata 2027-2029, mają być przebudowane wybrane odcinki obwałowań i budowli pomiędzy wrotami Buczyńiec a pochylnią Całuny. Przewidziano też modernizację jazu Miłomłyn oraz jazu Samborowo na rzece Drwęcy wraz z przenoską dla kajaków. Koszt tych prac to ok. 14 mln zł.

Z kolei projekt „Szlak kulturowy Kanału Elbląskiego” zakłada zagospodarowanie turystyczne terenu pięciu pochylni i czterech śluz, tj. przystosowanie do zwiedzania, oznakowanie i wyposażenie w obiekty małej architektury. Zakładany koszt prac, które przewidziano na lata 2026-2028, to ponad 10 mln zł. Awaria w Kątach pokazuje, że potrzeb inwestycyjnych na Kanaale jest o wiele więcej.

BCL

Święta Warmia to nie tylko określenie geograficzne. To nazwa, która odsyła do tradycji Dominium Warmińskiego istniejącego aż do pierwszego rozbioru Rzeczypospolitej w 1772 roku, a zarazem do współczesnej rzeczywistości regionu gęsto usianego miejscami kultu maryjnego. Dziedzictwo to pozostaje żywe zarówno w monumentalnych katedrach, jak i w sanktuariach, gdzie przez cały rok brzmi modlitwa różańcowa, a w dniach odpustów — uroczyste hymny i pieśni maryjne.

Frombork

Nie dziwi, że najważniejsza świątynia archidiecezji, siedziba kapituły warmińskiej — Bazylika Archikatedralna Wniebowzięcia NMP we Fromborku — stała się jednym z centrów uroczystości. W wigilię święta, po wieczornej Eucharystii, wierni wyruszyli w procesji z figurą Matki Bożej ku wodom Zalewu Wiślanego. Figura przypłynęła statkiem.

— Maryja, nasza Pani, prowadzi nas do portu zbawienia, którym jest Jezus Chrystus. We Fromborku czczona jest jako Patronka Miasta. Idziemy za Nią, by wypłynąć na głębię naszej wiary — mówił proboszcz archikatedry ks. kan. Jacek Wojtkowski, wskazując na duchowy sens tej drogi.

Nazajutrz, 15 sierpnia, do Fromborka dotarła piesza pielgrzymka z Braniewa. Głównej Mszy św. przewodniczył metropolita warmiński abp Józef Górczyński, a homilię wygłosił kanonik warmiński, ks. Sławomir Ropiak.

Wezwanie do nawrócenia

Ks. Sławomir Ropiak oparł rozważanie na liturgicznych czytaniach i Maryjnym hymnie Magnificat. — Wraz z całym Kościołem z ufnością w Opatrzność powtarzamy hymn uwielbienia. Wpatrzeni w Wniebowziętą, błogosławimy Boga, którego miłosierdzie z pokolenia na pokolenie nad tymi, co się Go boją. To On wywyższa

FIGURA MATKI BOŻEJ PRZYPŁYNEŁA STATKIEM

GŁÓWNE UROCZYSTOŚCI ODPUSTOWE W ŚWIĘTO WNEBOWZIĘCIA NAJŚWIĘTSZEJ MARYI PANNY NA TERENIE ARCHIDIECEZJI WARMIŃSKIEJ ODBYŁY SIĘ 15 SIERPNIA WE FROMBORKU ORAZ W SANKTUARIACH MARYJNYCH W GIETRZWAŁDZIE I W ŚWIĘTEJ LIPCE. UCZESTNICZYŁY W NICH TYSIĄCE WIERNYCH. DO GIETRZWAŁDU TRAFIŁY RELIKWIE ŚW. JANA PAWŁA II.

Głównej mszy św. przewodniczył abp Józef Górczyński

W wigilię uroczystości obyta się wyjątkowa procesja

pokornych i głodnych nasycy dobrami — podkreślił ks. Ropiak.

Nie poprzestał jednak na kontemplacji. — Gdybyśmy naszą refleksję zatrzymali w tym miejscu, przeoczylibyśmy słowa ostrzeżenia — mówił. — W obliczu ostatnich klęsk żywiołowych, napięć migracyjnych i zagrożeń suwerenności warto uczciwie zapytać, czy mamy prawo liczyć na szczególną opiekę, jeśli nie nawracamy serc. Nie

wszystko da się wytłumaczyć klimatem i zanieczyszczeniem środowiska — podkreślił.

Wezwał do rachunku sumienia i odnowy praktyk wiary: przeciwstawienia się zaniedbywaniu wychowania religijnego i patriotycznego, lekceważeniu sakramentu pokuty oraz — jak to ujął — bezwstydnej nieczystości podnoszonej do rangi zalety.

— Prośmy Niepokalaną, by wyjednała nam skru-

chę i łaskę przebaczenia, aby nasze życie stało się nieustannym dziękczynieniem — zakończył.

Giętrzwald

Równolegle tysiące wierznych modliło się w sanktuarium Matki Bożej Giętrzwaldzkiej. Uroczystości trwały tu od czwartku aż do niedzieli. W piątek, 15 sierpnia, głównej Mszy przewodniczył kard. Stanisław Dziwisz, arcybiskup senior Krakowa.

Wprowadził do sanktuarium relikwie św. Jana Pawła II, nawiązując do pamiętnego 10 września 1967 roku, gdy przyszedł papież Karol Wojtyła wraz z kard. Stefanem Wyszyńskim koronowali cudowny wizerunek Pani Giętrzwaldzkiej.

— Dziś słowa Magnificat stają się naszymi słowami. Wielbimy Boga i radujemy się z wywyższenia Maryi — mówił. W dalszej części homilii krytycznie odniósł się do redukcji katechezy w szkołach. — Powinno nam zależeć, by szkoła wspierała trud wychowawczy rodziców, by nie poniżano katechizacji, spychając ją na margines. Nie tędy droga do kształtowania mądrych, odpowiedzialnych obywateli — stwierdził.

Kardynał przypomniał podstawowe zasady ładu społecznego. — Rodzina wyrastająca z małżeństwa kobiety i mężczyzny, macierzyństwo i rodzicielstwo — jak zapisano w Konstytucji — powinny pozostawać pod ochroną Rzeczypospolitej. Powinniśmy strzec prawa do

życia każdego człowieka od poczęcia do naturalnej śmierci — wzywał.

Modlitwa o trzeźwość

W sobotę akcent w Giętrzwaldzie przesunął się na orędzie, które Maryja przekazała wizjonerkom blisko 150 lat temu. Wezwanie do odrzucenia grzechów pijaństwa i rozwiązłości oraz do modlitwy różańcowej.

Wieczornej Mszy przewodniczył bp Tadeusz Bronakowski, przewodniczący Zespołu KEP ds. Apostolstwa Trzeźwości i Osób Uzależnionych. Liturgii towarzyszyła konferencja skierowana do osób zmagających się z uzależnieniami, ich rodzin i tych, którzy im towarzyszą wleczeniu.

Niedzielne obchody, 17 sierpnia, zamknęła Msza w intencji osób chorych, samotnych i cierpiących, sprawowana przez archidiecezjalnego duszpasterza chorych, ks. Henryka Błaszczyka.

Święta Lipka

Uroczystości Wniebowzięcia odbyły się także w Sanktuarium w Świętej Lipce — jednym z najpiękniejszych barokowych sanktuariów w Polsce. Tegoroczne obchody rozpoczęły się tu już dzień wcześniej. Głównej Mszy pontyfikalnej na placu przed bazyliką przewodniczył bp Rafał Markowski, biskup pomocniczy archidiecezji warszawskiej.

W homilii i on nawiązał do Maryjnego Magnificat i do Roku Jubileuszowego 2025, przypominając, że jubileuszowe wezwanie do nawrócenia oznacza powrót do źródeł — do sakramentów, do modlitwy i do miłości bliźniego. Zwrócił też uwagę na dar odpustu, który w sanktuarium można uzyskać na zwykłych warunkach, jako owoc łaski i konkretnego wysiłku serca.

Uroczystości zwieńczyły prezentacje organowe — tradycja, która w Świętej Lipce ma wyjątkowy wymiar. Tutejsze organy, znane z ruchomych figur i pełnego brzmienia, od pokoleń łączą sztukę z modlitwą, przyciągając zarówno melomanów, jak i pielgrzymów. **JAN BERDYCKI**

NIGDY NIE JEST ZA PÓŹNO, BY SPEŁNIAĆ MARZENIA

BRANIEWSKI UNIWERSYTET TRZECIEGO WIEKU OFERUJE NIE TYLKO MOŻLIWOŚĆ NAUKI, ALE RÓWNIEŻ INTEGRACJĘ SPOŁECZNĄ I AKTYWIZACJĘ OSÓB W STARSZYM WIEKU. — GDY BYŁYŚMY MŁODSZE SKUPIAŁYŚMY SIĘ NA OPIECE NAD DZIEĆMI, PROWADZENIEM DOMU, NA PRACY. NA EMERYTURZE ZAŚ ODKRYWAMY SWOJE PASJE I SPEŁNIAMY MARZENIA — MÓWI KRYSZYNA JARMAŁKOWICZ, PREZES UTW W BRANIEWIE.

Uniwersytet trzeciego wieku to dobre rozwiązanie dla osób, które przeszły na emeryturę i ciężko znoszą bezczynność. Brak zajęcia, uczucie bezużyteczności i bezsensu życia to częste przyczyny depresji starszych osób, zaś mniejsza aktywności fizyczna związana z nieustannym przebywaniem w domu to źródło podupadania na zdrowiu.

Dlatego w wielu krajach, w ramach aktywizacji seniorów i przeciwdziałania ich wykluczeniu ze społeczeństwa z powodu wieku, tworzy się miejsca oferujące różnego rodzaju szkolenia, kursy i warsztaty. Choć idea ta nie powstała w Polsce, to jednak w naszym kraju jest również bardzo popularna.

Braniewski Uniwersytet Trzeciego Wieku powstał w 2006 roku przy stowarzyszeniu Pomocna Dłoń. Początkowo zrzeszał około 50 osób. Oficjalnie jako samodzielne stowarzyszenie funkcjonuje od 2016 roku. Od wielu lat oferuje swoim członkom rozmaite formy ustawicznego dokształcania, rozwoju ciała i umysłu. Na warsztatach, zajęciach praktycznych i spotkaniach seniorzy odkrywają swoje talenty, urzeczywistniają pasje i uczą się nowych, praktycznych rzeczy pod okiem wykwalifikowanych instruktorów. UTW to nie tylko nauka, ale też integracja jej członków, osób pochodzących z odmiennych środowisk, o różnicowanych zainteresowaniach, wykształceniu i w różnym wieku.

— UTW są otwarte dla wszystkich seniorów. Jedynym ograniczeniem stanowi wiek, który uprawnia do uczestnictwa. U nas jest to 55+ — mówi Krystyna Jarmałkiewicz, prezes UTW w Braniewie. — Uniwersytet trzeciego wieku to idealne rozwiązanie dla seniorów, którzy są aktywni, nie znoszą bezczynności i mimo przejścia na emeryturę chcą poszerzać swoją wiedzę. Nasz uniwersytet to grupa około 80 osób. Staramy się spędzać bardzo aktywnie czas. Organizujemy wykłady, spotkania z ciekawymi osobami, różne warsztaty. Jeździmy na kon-

certy, do teatru, na wycieczki. Mamy zajęcia zumbi, tańca, zajęcia na basenie oraz nordic walking. Mamy też grupę teatralną. Współpracujemy z urzędami, stowarzyszeniami i innymi organizacjami. Realizujemy projekty, jeździmy na konkursy i zawody. Rozwijamy swoje pasje i spełniamy marzenia!

Współczesny senior to osoba pełna energii, ciekawości świata i gotowa na nowe wyzwania. Coraz więcej dojrzałych turystów szuka wakacji, które nie tylko pozwolą im odpocząć, ale także zaspokoją pragnienie aktywnego spędzania czasu.

Dzięki dostosowanej ofercie turystycznej, seniorzy mogą wybierać spośród szerokiej gamy propozycji, które łączą wypoczynek z odkrywaniem nowych miejsc, kultur i atrakcji. Współczesny senior to aktywny turysta, który nie tylko chce odpocząć, ale także doświadczać, odkrywać i uczyć się.

W ubiegłym roku członkowie UTW w Braniewie zwiedzili Bułgarię, Hiszpanię, byli też we Wrocławiu i na wielu innych krótszych wycieczkach. W tym roku było również intensywnie i ciekawie. Grupa seniorów udała się promem do Szwecji i Danii.

Pożegnaliśmy lato wspólnym grillem, wzięliśmy udział w konkursie zumbi w Olsztynie, wspólnie bawiliśmy się na Andrzejkach, mieliśmy wigilię uniwersytecką. Nowy Rok powitaliśmy, z panem Burmistrzem i mieszkańcami Braniewa, na sportowo nad stawkiem, spacerowaliśmy z kijkami Nording Walking. Byliśmy w Gdyni na koncercie noworocznym, mieliśmy ciekawe spotkania z lekarzem, przedstawicielami ZUS i wojska — opowiada pani Krystyna. — Zostaliśmy wystrojeni w koszulki z nadrukiem herbu Braniewa. Nasz „Teatr Pomyłek” zaprezentował swoje umiejętności na scenie BCK. Wzięliśmy udział w Uniwersjadzie w Ostródzie, gdzie zdobyliśmy aż 4 puchary. I to są nasze małe sukcesy, które nas bardzo cieszą. Teraz już z niecierpliwością czekamy na rozpoczęcie naszego roku szkolnego.

Braniewski Uniwersytet Trzeciego Wieku zachęca seniorów do wstąpienia w ich szeregi.

— U nas każdy znajdzie coś dla siebie. Zapraszamy do nas — zachęca prezes UTW w Braniewie. — Na seniorów czekają tu liczne aktywności sportowe: zajęcia z tańca, ruch w wodzie, pływanie, joga czy nordic walking. Wiele starszych osób boryka się z problemem samotności. Seniorzy szukają sposobu i miejsc nadających się do tego, by dalej się rozwijać i pielęgnować swoje pasje, poszukiwać wewnętrznego potencjału. Właśnie tutaj na przestrzeni lat zawiązywały się znajomości i przyjaźnie, wiele przetrwało do dziś. Wspieramy się, integrujemy, a przede wszystkim nie jesteśmy już samotni. Już we wrześniu rozpoczynamy nowy rok, mamy już wiele planów i marzeń do zrealizowania!

JOANNA KARZYŃSKA

URATOWALI ORŁA MORSKIEGO PODCZAS POGŁĘBIANIA RZEKI ELBLĄG

ZAŁOGA BARKI PRACUJĄCEJ PRZY POGŁĘBIANIU RZEKI ELBLĄG W REJONIE BATOROWA ZAUWAŻYŁA DRYFUJĄCEGO NA KĘPIE TRAW I KORZENI OSŁABIONEGO PTAKA. ZOSTAŁ ON OSTROŻNIE ŚCIĄGNIĘTY DO BARKI BOSAKIEM — DŁUGIM KIJEM ZAKOŃCZONYM HAKIEM — A NASTĘPNIE PRZENIESIONY NA NISKĄ PRZYSTAŃ. TAM, O WŁASNYCH SIŁACH WSZEDŁ PO SCHODACH, ROZPOSTARŁ SKRZYDŁA, WYSUSZYŁ PIÓRA I ODLECIAŁ.

Uratowanym ptakiem był bielik zwyczajny, który bywa powszechnie, choć błędnie nazywany orłem. To największy lęgowy drapieżny ptak Polski. Zamieszkuje lasy z wysokimi, starymi drzewami, w pobliżu otwartych wód. Nazywany jest też „orłem morskim”, ponieważ poluje w rejonie zatok, zalewów i jezior. Najwięcej bielików występuje w Polsce na Pomorzu Zachodnim oraz na Warmii i Mazurach. Gatunek objęty jest ścisłą ochroną, a w okresie lęgowym, od 1 stycznia do 31 lipca, wokół gniazd obowiązuje strefa ochronna. Więcej o bieliku przeczytacie w artykule z cyklu Wysoczyzna Elbląska od Ado Z.

Do uratowania bielika doszło podczas prac pogłębiarskich w ramach IV

etapu budowy drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską. Zakres robót obejmuje wykonanie toru wodnego o długości 8,6 km i głębokości 5 m – 6,6 km od Zalewu Wiślanego wgórę rzeki oraz 2 km pomiędzy punktem P1 przy oczyszczalni ścieków a punktem P2 przy rozwidleniu rzeki i Kanału Jagiellońskiego. Pierwszym wykonawcą zadania było konsorcjum firm Fabe Polska oraz Przedsiębiorstwo Robót Czerpalnych i Podwodnych. Początkowo prace miały zakończyć się 20 listopada 2024 roku, jednak aneksem przedłużono termin do końca lutego 2025 roku. Ten termin również okazał się za krótki. W lutym 2025 roku Urząd Morski w Gdyni ogłosił przetarg na roboty ziemne w obrębie koryta rzeki Elbląg,

poza jej nurtem, realizowane w ramach IV etapu budowy drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską. Zadanie podzielono na trzy części, a czas realizacji określono na 147 dni od daty podpisania umowy, co oznacza, że prace powinny zakończyć się pod koniec sierpnia. Przetarg wygrało Przedsiębiorstwo Robót Czerpalnych i Podwodnych z Gdańska, które obecnie prowadzi dalsze pogłębianie rzeki.

V etap inwestycji

Obecnie trwają przygotowania do rozpoczęcia V etapu inwestycji. Urząd Morski w Gdyni wybrał elbląską spółkę Frog do wykonania prac związanych z oczyszczeniem dna rzeki Elbląg na odcinku od Kanału Jagiellońskiego (punkt P2) do terminala

przeładunkowego przy ul. Radomskiej (punkt Port). Chodzi o fragment toru wodnego o długości około 900 metrów, pomiędzy 6,3 a 7,2 kilometrem biegu rzeki.

W ramach zadania zaplanowano przeprowadzenie specjalistycznych badań ferromagnetycznych oraz usunięcie przeszkód z koryta rzeki. Badania te służą wykryciu obiektów metalowych znajdujących się pod powierzchnią dna, w tym potencjalnych pozostałości militarnych z czasów II wojny światowej. Prace mają zapewnić bezpieczeństwo przy dalszych robotach budowlanych i wyeliminować zagrożenia związane z niewybuchami.

Postępowanie przetargowe przeprowadzono w trybie podstawowym, a jedynym kryterium oceny ofert była

Bielik zaplątany w kępę traw i korzeni dryfował po rzece Elbląg

cena. Oferta spółki Frog uzyskała najwyższą możliwą ocenę – 100 punktów, wyprzedzając propozycję firmy Uxo Marine S.A. z Rumi, która zdobyła 32,89 pkt. Początkowy budżet zamówienia wynosił 625 tys. zł, jednak ostatecznie został zwiększony do 1 312 500 zł brutto, co pozwoliło na wybór najkorzystniejszej oferty.

Po zakończeniu prac związanych z oczyszczaniem dna planowane jest usunięcie zanieczyszczonego urobku z tego samego odcinka toru wodnego. Zadanie obejmuje wydobywanie oraz wywóz około 22 tys. metrów sześciennych osadów i ich transport do punktów utylizacji. Do przetargu zgłosiły się dwa konsorcja: Marine Sailor Bis Sp. z o.o. z Łeby i Prote-Tech-

Do końca sierpnia 2025 roku mają potrwać prace pogłębiarskie na rzece Elbląg

nologie dla Środowiska Sp. z o.o. z Poznania, które zaoferowały wykonanie robót za 24 299 344,95 zł brutto oraz 3M Sp. z o.o. z Kczewa, G de L Eko Jakub Koliński z Poznania i Tree Capital Sp. z o.o. z Baniochy, które proponowały cenę 19 544 580 zł brutto. Postępowanie nie zostało jeszcze rozstrzygnięte.

Nadal trwają prace nad dokumentacją projektową dotyczącą pogłębienia ostatniego odcinka toru wodnego prowadzącego do elbląskiego portu. Za jej opracowanie odpowiada firma Mosty Gdańsk, która ma czas na realizację do końca 2025 roku. Bez gotowej dokumentacji nie będzie możliwe ogłoszenie przetargu na roboty pogłębiarskie na tym odcinku.

EWELINA GULIŃSKA

102 POMYSŁY W GRZE O 5 MILIONÓW

Ponad sto projektów zgłoszonych przez elblązan zakwalifikowano do przyszłorocznego budżetu obywatelskiego. Mieszkańcy będą mogli wybrać zwycięzców we wrześniowo-październikowym głosowaniu, a w puli znalazła się rekordowa kwota 5 mln zł – o 800 tys. zł więcej niż rok wcześniej.

102 wnioski po pozytywnej ocenie

Jak poinformował elbląski magistrat, do XIV edycji Budżetu Obywatelskiego wpłynęło 130 propozycji. Po formalnej i merytorycznej ocenie

Fot. UM Elbląg

urzędników pozytywną opinię otrzymały 102 z nich – 41 zadań inwestycyjnych, 20 tzw. małych projektów oraz 41 inicjatyw ogólnomiejskich.

Pod uwagę brano m.in. możliwość realizacji danego pomysłu, kwestie formalno-prawne oraz uwarunkowania finansowe i techniczne.

Od nowych chodników po pikniki sąsiedzkie

Najwięcej wniosków inwestycyjnych dotyczy rozbudowy infrastruktury – budowy chodników, alejek w parkach i ścieżek rowerowych, a także na-

sadzeń zieleni i poprawy estetyki miasta. Wśród tzw. małych grantów dominują pomysły integrujące lokalne społeczności: rodzinne pikniki, warsztaty dla różnych grup wiekowych, projekty sportowe i muzyczne.

Głosowanie już we wrześniu

Do 22 sierpnia trwa tryb odwoławczy dla autorów odrzuconych projektów. Pełną listę zakwalifikowanych i odrzuconych wniosków można znaleźć na stronie budżetobywatelski.elblag.eu.

Głosowanie na ostateczną listę zadań odbędzie

się od 15 września do 2 października. Wyniki poznamy do 31 października. Zwycięskie projekty zostaną zrealizowane w 2026 roku.

40 milionów w 13 edycjach

Od początku funkcjonowania elbląskiego budżetu obywatelskiego zrealizowano 260 projektów o łącznej wartości blisko 40 mln zł. Tegoroczna pula – 5 mln zł – jest najwyższą w historii programu, co daje mieszkańcom wyjątkową szansę na realizację swoich pomysłów.

RED.AL

JANTAR WRACA DO ELBLĄGA

Po domknięciu formalności Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Elblągu stało się właścicielem „Jantara”. Umowę kupna-sprzedaży podpisano 18 sierpnia 2025 r. z dotychczasowym właścicielem, kpt. Waldemarem

Matuszakiem. Zakup sfinansowano z Budżetu Obywatelskiego. To symboliczny powrót jednostki z 1892 r., zbudowanej właśnie w Elblągu. Transakcję sfinalizowano w ramach zwycięskiego

projektu BO; cena zakupu wyniosła 307 tys. zł. W planach jest przekształcenie „Jantara” w pływające muzeum i wykorzystanie go do celów edukacyjnych oraz turystycznych. Projekt poparto w głosowaniu 418 elblązan.

„Jantar” uchodzi za najstarszy eksploatowany statek pasażerski w Polsce. Pierwotnie zwodowany jako „Martha” w 1892 r. w elbląskiej stoczni, służył na wodach Kanału Ostródzko-Elbląskiego, a po wojnie

trafił pod polską banderę. Dzisiejszy powrót pod opiekę elbląskiego muzeum domyka wieloletnią historię statku i przywraca go miastu, które go zbudowało. Miasto i muzeum zapowiadają, że o kolejnych krokach

– pracach przygotowawczych i udostępnianiu jednostki – będą informować na bieżąco. „Jantar” ma stać się wizytówką elbląskiej tradycji stoczniowej i żywą lekcją historii na wodzie.

RED.PL

TO MOGŁO SKOŃCZYĆ SIĘ DRAMATEM

Sobotni wieczór na drodze ekspresowej w kierunku Suwałk mógł zakończyć się dramatem. Samochód, którym podróżowało dwoje dorosłych i troje dzieci – obywatele Ukrainy – zepsuł się na trasie.

Zgłoszenie wpłynęło w sobotni wieczór. Na miejscu policjanci zastali rodzinę, która zgodnie z zasadami bezpieczeń-

stwa opuściła zepsute auto i schroniła się za barierkami. W tym czasie w pojazd uderzył przejeżdżający samochód ciężarowy. Sprawca nie zatrzymał się po zderzeniu.

Warunki pogodowe były niekorzystne: chłodna noc i letnie ubrania, w których podróżowali wszyscy, szczególnie dzieci. Funkcjonariusze priorytetowo potraktowali zapewne-

nie rodzinie schronienia i ciepła.

Po uzgodnieniu z pracownikami Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, obecnymi na miejscu, policjanci podwieźli matkę z dziećmi do siedziby GDDKiA. Tam mogli się ogrzać i napić ciepłych napojów. Na trasie pozostawiono zabezpieczenie do czasu przyjazdu pomocy drogowej.

Bezpieczny finał interwencji

Dzięki skoordynowanym działaniom policji i drogowców rodzina bezpiecznie doczekała lawety. Funkcjonariusze przypominają, że w razie awarii na drodze ekspresowej należy jak najszybciej opuścić pojazd, przejść za bariery i wezwać pomoc, a po zmroku i w trudnych warunkach zachować szczególną ostrożność.

RED.

KONDOLENCJE | REKLAMA

Panu

Michałowi Głaz

oraz Rodzinie

wyrazy głębokiego współczucia i słowa wsparcia w trudnych chwilach po stracie

Taty

składają

Tomasz Sielicki – Burmistrz Miasta Braniewa
wraz z Pracownikami
Dariusz Frąckiewicz – Przewodniczący Rady Miejskiej
wraz z Radnymi

10125sezz-a-M

przetarg

BURMISTRZ MIASTA I GMINY FROMBORK

ogłasza pierwszy przetarg pisemny nieograniczony na dzierżawę działki oznaczonej w rejestrze gruntów numerem 22/2, obręb 5 Frombork, o powierzchni 0,0743 ha, położonej we Fromborku, przy ul. Braniewskiej, KW EL1B/00017135/7, na okres 10 lat.

Cena wywoławcza rocznego czynszu dzierżawy wynosi 3 500,00 złotych netto.

Wymagane wadium, w wysokości 350,00 złotych, należy wpłacić na rzecz Urzędu Miasta i Gminy we Fromborku w terminie do dnia 19 września 2025 roku (w kasie urzędu do godziny 12.00).

Oferty należy składać w zamkniętych kopertach w terminie do dnia 22 września 2025 roku, do godziny 15.00.

Szczegółowe informacje na temat przetargu można uzyskać w Urzędzie Miasta i Gminy we Fromborku, w pokoju nr 11, telefon: 55 231 58 12 lub na stronie internetowej frombork.bip.net.pl.

10325sezz-a-M

przetarg

BURMISTRZ MIASTA BRANIEWA

ogłasza pierwszy przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gruntowych niezabudowanych, położonych w Braniewie, przy ul. Maratońskiej w obrębie nr 5

mające urzędzoną w Wydziale Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Braniewie księgę wieczystą nr EL1B/00018780/0 – sprzedaż gruntu pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną.

- Działka nr 202/23 o pow. 0,1135 ha, cena wywoławcza 59 600,00 zł, wadium 6000,00 zł.
- Działka nr 202/24 o pow. 0,1142 ha, cena wywoławcza 60 200,00 zł, wadium 8000,00 zł.
- Działka nr 202/25 o pow. 0,1324 ha, cena wywoławcza 59 800,00 zł, wadium 7000,00 zł.

Przetarg odbędzie się w dniu 03.10.2025 r. o godz. 10⁰⁰ w sali konferencyjnej Urzędu Miasta Braniewa, ul. Kościuszki 111 (pokój nr 25). Wadium należy wpłacić do dnia 29.09.2025 roku na rachunek bankowy Urzędu nr 69 8313 0009 0036 9006 2000 0040, podając jako tytuł: „Wadium – przetarg na sprzedaż nieruchomości nr... (należy podać nr ewidencyjny działki), ul. Maratońska”. Osoby zainteresowane więcej niż jedną działką powinny dokonać kilku wpłat. Za datę wniesienia wadium uważa się datę jego wpływu na rachunek Urzędu.

Szczegółowe informacje na temat przetargu: pokój nr 26 Urzędu, tel. 55 644 01 10, pokój nr 24 Urzędu, 55 644 01 17, pokój nr 27 Urzędu, 55 644 01 12.

Ogłoszenia umieszczono na tablicach informacyjnych Urzędu Miasta Braniewa oraz na stronach internetowych: <http://bip.braniewo.pl/ogloszenia/120/nieruchomosci-do-sprzedaży>, www.braniewo.pl/dla-mieszkancow/nieruchomosci-na-sprzedaż i www.otoprzetargi.pl

10225sezz-a-M

NIE ZAMYKAMY — ROZWIJAMY SIĘ

W OSTATNICH TYGODNIACH WOKÓŁ POWIATOWEGO CENTRUM MEDYCZNEGO W BRANIEWIE POJAWIŁO SIĘ WIELE NIEPOKOJĄCYCH INFORMACJI. CZY ODDZIAŁ CHIRURGII NAPRAWDĘ PRZESTAJE DZIAŁAĆ? CZY SZPITAL SIĘ ZWIJA, CZY WRĘCZ PRZECIWNIE? O SYTUACJI W PLACÓWCE, PLANACH ROZWOJU I KRĄŻĄCYCH SPEKULACJACH ROZMAWIAMY Z AGNIESZKĄ GRZELAK, PREZES PCM W BRANIEWIE.

— W grudniu ubiegłego roku objęła Pani stanowisko prezes Powiatowego Centrum Medycznego w Braniewie.

— Tak, zostałam powołana przez zarząd powiatu na stanowisko prezesa po odwołaniu mojej poprzedniczki, pani Bożeny Duduś. Pracuję w ochronie zdrowia od 1994 roku, jestem pielęgniarką i prawnikiem, przez ponad 30 lat byłam związana ze szpitalem wojewódzkim w Elblągu. Zaczynałam jako pielęgniarka, później pracowałam w administracji, byłam kierownikiem działu. Przed objęciem funkcji prezesa w Braniewie przez dwa lata pracowałam jako dyrektor ds. pielęgniarstwa w szpitalu psychiatrycznym we Fromborku. Do Braniewa nie trałam znikąd, mam doświadczenie zarówno medyczne, jak i organizacyjne.

— W jakim stanie zastała Pani szpital w Braniewie w grudniu ubiegłego roku?

— Finansowo, szpital miał dodatni wynik. Kadrowo sytuacja też była pozornie stabilna, choć wiadomo, że w każdej placówce bywają rotacje i braki. Problemy kadrowe na chirurgii pojawiły się później, gdy kilku lekarzy zdecydowało się odejść. — I wtedy pojawiły się plotki o likwidacji oddziału chirurgicznego.

— Niestety tak. W przestrzeni publicznej zaczęto rozpowszechniać nieprawdziwe informacje, że szpital się zamyka, że likwidujemy oddziały. To nieprawda. Oddział chirurgii został czasowo zawieszony na czas reorganizacji i remontu bloku operacyjnego. Złożyłam w tej sprawie for-

malny wniosek do wojewody. Od 1 września oddział wraca do normalnej pracy. Już mamy zaplanowane pierwsze operacje.

— Zatrudniono nowych chirurgów?

— Tak, i to sześcioro. Do zespołu dołączają: lek. Jacek Wiśniewski, który będzie pełnił funkcję ordynatora, lek. Michał Czechowski, lek. Eugeniusz Bartosiewicz, lek. Piotr Weinberger, lek. Bartłomiej Staśkiewicz i lek. Marek Zamojcin. Część z nich wcześniej pracowała w Elblągu, część w innych ośrodkach. To bardzo doświadczeni specjaliści. Dodatkowo w poradni chirurgicznej wspomaga nas lek. Grzegorz Kaźmierowski.

— A ortopedia?

— Tutaj również wzmocniliśmy zespół. Obecnie w szpitalu pracuje pięciu ortopedów. Pozyskaliśmy m.in. bardzo dobrego chirurga ręki, lek. Andrzeja Walczyńskiego, bardzo dobrych ortopedów, lek. Kamila Orlikowskiego i lek. Piotra Nowaka.

— Co dokładnie obejmuje remont bloku operacyjnego?

— Remont prowadzony jest bez wstrzymywania pracy całego szpitala, tak, by nie zamykać placówki na wiele miesięcy. Blok operacyjny wymagał remontu od dawna. Najważniejszą rzeczą jest modernizacja instalacji elektrycznej, która może doprowadzić do awarii sprzętu medycznego. Gdy przyszedłam tu do pracy, to przy pierwszym przeglądzie okazało się, że część sprzętu pracuje na przedłużaczach, co dla mnie jako medyka i osoby zarządzającej jest niedopuszczalne. Remontujemy sale operacyjne, niestety nie mamy możliwości dogłębnej ich modernizacji, ponieważ wymaga to pozwolenia i wielu uzgodnień oraz zdecydowanie więcej czasu. Dlatego podjęliśmy teraz działania niezbędne dla bezpieczeństwa pacjentów i personelu. Nie robimy rewolucji, ale to, co niezbędne, zostanie zrobione.

W przestrzeni publicznej zaczęto rozpowszechniać nieprawdziwe informacje, że szpital się zamyka, że likwidujemy oddziały. To nieprawda — mówi Agnieszka Grzelak

Agnieszka Grzelak, nowa prezes szpitala w Braniewie

— Czy są plany dalszego rozwoju placówki?

— Tak. Od 18 sierpnia uruchamiamy w szpitalu medycynę pracy, to pierwszy raz w historii tej placówki. Na początek dla naszego personelu, ale już zgłaszają się lokalne firmy zainteresowane współpracą. To szansa na dodatkowe źródło przychodów. A w szerszej perspektywie chcemy wybudować nowy, nowoczesny blok operacyjny. Mamy już pozytywną opinię i staramy się o środki w ramach programu „Szpital przyjazny wojsku” realizowanego w ramach rządowej Tarczy Wschód. Chcemy, by był to nowoczesny, w pełni funkcjonalny blok operacyjny na miarę XXI wieku.

Szpital w Braniewie ma 50 lat, a jego infrastruktura wymaga stopniowej modernizacji. Rozwijamy się również pod kątem możliwości kształcenia potencjalnych lekarzy. W czerwcu tego roku staliśmy się jednostką akredytowaną do prowadzenia specjalizacji w dziedzinie chorób wewnętrznych, daje to nam nowe możliwości do pozyskiwania lekarzy rezydentów.

— Jak zareagowała Pani na krążące plotki i komentarze dotyczące tego, że przysłała pani zamknąć szpital w Braniewie?

— Ze smutkiem. Pojawiają się sugestie, że przyszedłam z misją zamykania oddziałów. Tymczasem to nie ja

zlikwidowałam oddziały ginekologiczno-położniczy i pediatryczny, stało się to w 2022 roku za czasów mojej poprzedniczki. Wiem, że na pewno nie była to dla niej łatwa decyzja. Nie zamykam oddziałów, tylko chcę je rozwijać. Plotki i insynuacje są krzywdzące dla całego zespołu: lekarzy, pielęgniarek oraz pozostałego personelu medycznego, technicznego oraz administracyjnego. Potrzebujemy teraz spokoju i zaufania mieszkańców.

— Co chciałaby Pani powiedzieć pacjentom szpitala w Braniewie?

— Że szpital działa, rozwija się i nie zamierzamy się cofać. Nowi lekarze, nowe usługi, remonty — to wszystko robimy z myślą o pacjentach. Naszym celem jest zapewnienie bezpiecznej i dostępnej opieki medycznej w tym regionie. W mojej ocenie — jako medyka i osoby odpowiedzialnej za tę placówkę — wtak odległym i jednocześnie newralgicznym rejonie kraju, jak powiat braniewski, szpital po prostu musi istnieć. To teren graniczący bezpośrednio z Federacją Rosyjską. Dostęp do podstawowej pomocy chirurgicznej czy internistycznej to tutaj konieczność.

ROZMAWIAŁA EWELINA GULIŃSKA

W szpitalu trwa remont bloku operacyjnego

anty-DEFAMATION.pl

PRAWDA KONTRA DEZINFORMACJA

CZYTAJ NA PORTALU
<https://anty-defamation.pl/>

**POLSKA
FUNDACJA
NARODOWA**

DONALD TUSK I RADOSŁAW SIKORSKI TRAFILI NA ROSYJSKĄ CZARNĄ LISTĘ

Pojęcie „rusofobia” w ustach rosyjskich polityków jest instrumentem dezinformacji, mającym budować obraz Rosji jako prześladowanego państwa. Celem jest jej przedstawienie jako kraju otoczonego wrogami, który działa tylko w obronie własnej.

Rosyjskie Ministerstwo Spraw zagranicznych opublikowało niedawno listę polityków, którym zarzuca używanie wobec Rosji „języka nienawiści” i to, że ich wypowiedzi są „rusofobiczne”. Trudno ocenić, jakimi kryteriami kierowali się urzędnicy rosyjskiego MSZ i dlaczego te, a nie inne osoby i ich wypowiedzi znalazły się na owej liście, którą tworzą politycy z Europy i jeden senator z USA.

Wszędzie widzą rusofobów

„Wbrew i z naruszeniem przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne ONZ rezolucji „Promowanie dialogu międzyreligijnego i międzykulturowego oraz tolerancji w kontekście walki z językiem nienawiści”, przedstawiciele zachodniego establishmentu politycznego oraz kijowskiego reżimu co roku prześcigają się w rusofobicznym zapale w swoich publicznych wystąpieniach i wypowiedziach. Praktycznie codziennie wobec Rosji i jej narodów otwarcie stosowany jest „język nienawiści”. W niniejszej sekcji odnotowujemy najbardziej rażące przykłady takich nienawistnych wypowiedzi” - czytamy na stronie rosyjskiego MSZ. Co jest tym „językiem nienawiści”? Ano poparcie Ukrainy w jej obronnej wojnie i wskazywanie, że to Rosja jest agresorem, a przy okazji podkreślanie, że nie jest też państwem demokratycznym.

Pojęcie „rusofobia” w ustach rosyjskich polityków jest instrumentem dezinformacji, mającym budować obraz Rosji jako prześladowanego państwa. Celem jest przedstawienie państwa Putina jako kraju otoczonego wrogami, który jeżeli z kimś walczy, to robi to tylko w obronie własnej. To także dezinformowanie. Na przykład, że sankcje nakładane na Rosję to przejaw nienawiści wobec tego kraju, a nie reakcja na rosyjską agresję. To także manipulacja, której celem jest zrównanie krytyki państwowej polityki rosyjskiej z „nienawiścią wobec narodu rosyjskiego”. - Zachód zawsze kolonizował. Zachód wierzy, że nawet jego grzechy muszą być akceptowane przez innych. Zachodnia rusofobia to nic innego jak rasizm - te zdumiewające słowa powiedział Władimir Putin we wrześniu 2022 roku.

O Kremlu tylko dobrze

„W rosyjskich mediach oraz w wypowiedziach rosyjskich polityków sformułowania o rzekomej „rusofobii”, jako przejawie irracjonalnej wrogości, pojawiają się bardzo często. Jest to ulubiony zwrot np. ministra spraw zagranicznych Sergija Ławrowa. Warto podkreślić, że termin „rusofobia” rosyjscy politycy stosują, gdy stykają się z krytyką działań rosyjskiego rządu. Według nich krytyka polityki Kremla to zjawisko irracjonalne. I jako takie musi wynikać z uprzedzeń wobec rosyjskiego narodu. Rosyjska propaganda medialna

często prezentuje Rosję jako ofiarę międzynarodowych spisków, co może prowadzić do postrzegania zagranicznej krytyki Rosji jako formy uprzedzeń, a nawet rusofobii.” - podkreśla prof. Marek Melnyk w tekście „Polacy nie są rusofobami” zamieszczonym na anty-defamation.pl.

Warto pamiętać, że „rusofobia” stanowi element systemu prawnego Rosji. W grudniu 2024 roku prezydent Rosji Władimir Putin podpisał dekret o „Strategii przeciwdziałania ekstremizmowi w Federacji Rosyjskiej”. Zgodnie z nią rusofobia to „wrocie, uprzedzone, wrocie nastawienie do obywateli Rosji, języka rosyjskiego i kultury rosyjskiej, w tym agresywne postawy i działania ze strony poszczególnych przedstawicieli i sił politycznych, a także działania dyskryminacyjne ze strony władz państw nieprzyjrzanych Rosji”.

Estonka na pierwszym miejscu

Na wspomnianą na początku tekstu listę z Polski trafiły wypowiedzi byłego już prezydenta Andrzeja Dudy, premiera Donalda Tuska, ministra spraw zagranicznych Radosława Sikorskiego i marszałka Sejmu Szymona Hołowni. Znaleźli się na niej w towarzystwie między innymi prezydentów Francji, Czech i Włoch, kanclerza Niemiec oraz Roberta Metsoli (przewodnicząca Europarlamentu) i Ursuli von der Leyen. Na umieszczenie na liście prezydenta Włoch Sergio Mattarelli wywołało ostrą reakcję włoskiego rządu. Premier Giorgia Meloni nazwała listę „niedopuszczalną prowokacją”, a ambasador Rosji został wezwany na dywanik.

Najbardziej „rusofobicznym” politykiem okazała się Estonka Kaja Kallas (wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, którą rosyjski MSZ zacytował aż 7 razy. Z Polski na tę „czarną rosyjską listę” trafiło w sumie 6 wypowiedzi 4 polityków. Trzecie na liście Niemcy, którzy mają ich 4.

Czym sobie zawiniли polscy politycy? Były prezydent Andrzej Duda trafił na nią ze te dwie wypowiedzi:

1. „Parada w Moskwie ma upamiętniać zwycięstwo Sowietów nad nazizmem. Tymczasem historyczna prawda jest taka, że to Rosja - ramię w ramię z nazistami, czyli hitlerowskimi Niemcami - atakując Polskę w 1939 roku, rozpoczęła II WŚ,

FOT. PAP/Pavel Suranek

FOT. PAP/Pavel Suranek

FOT. PAP/Pavel Suranek

FOT. PAP/Pavel Suranek

w której zginęło 6 milionów naszych obywateli!”

2. „Dzisiaj Rosja wróciła do swoich imperialnych ambicji. Znowu chce zagarnąć inne państwa i podporządkowywać sobie inne narody (...) Ukraina zdołała się oprzeć rosyjskiej nawaie. Okazało się, że rosyjska armia nie jest armią niezwyciężoną, która może podbić każdego, natychmiast, kogo tylko chce (...) Jeżeli ktoś pozwoli Rosji po cichu odbudować swój potencjał militarny - wyciągając wnioski z tej porażki i kompromitacji, która ich dotyka na Ukrainie - to za parę lat Rosja może być naprawdę groźna.”

„Wojna, niepewność geopolityczna i nowy wyścig zbrojeń rozpoczęty przez Putina sprawiły, że Europa nie ma wyboru. Europa musi być gotowa na ten wyścig, a Rosja przegra go jak Związek Radziecki 40 lat temu. Od dziś Europa zbiori się mądrzej i szybciej niż Rosja” - tym cytatem podpadł Moskwie z kolei premier Donald Tusk. Szymon Hołownia trafił na listę „rusofobów” za zdanie: „Polska powinna kierować się trzema słowami: prawda, odwaga i siła.

Oznacza to, iż cała klasa polityczna powinna powtarzać, że to Rosja napadła Ukrainę, a nie Ukraina Rosję”.

Z kolei Radosław Sikorski znalazł się na liście za stwierdzenie, że „To właśnie z powodu rosyjskiego zagrożenia Polska przystąpiła do NATO. Rosja nie była w stanie wygrać od trzech lat. Kraje NATO plus Japonia są 20 razy bogatsze. Nie sądzę, żeby Rosja była obecnie w stanie pokonać Sojusz”.

Co w tych wypowiedziach jest „rusofobicznego”? O tym wiedzą chyba tylko na Kremlu.

Na pewno wie to Dmitrij Pieskow, rzecznik prezydenta Rosji, który jest autorem tych absurdalnych i kłamliwych słów:

„Polska jest teraz po prostu opanowana przez rusofobię. Oni nas nienawidzą, po prostu nienawidzą jak szaleni. Wszyscy. Wszyscy są ofiarami. Wyprano im mózgi, po prostu oczarowano. Są gotowi spędzić całe życie na nienawiści do Rosjan. Prędzej czy później to minie, jak zwykłe przeziębienie, ale niestety, teraz sytuacja jest taka, jaka jest.”

oprac. Igor Hrywna

Wydawca „Gazety Olsztyńskiej”, Grupa WM, dzięki Polskiej Fundacji Narodowej realizuje projekt, którego celem jest przeciwdziałanie dezinformacji, która przez lata utrwalala zniekształcony wizerunek Polski poprzez rozpowszechnianie zmanipulowanych lub nieprawdziwych faktów historycznych, negatywnie wpływających na dobre imię Polski i Polaków na świecie. W najbliższym czasie będziemy prezentować artykuły, ale także audycje, w których poruszymy ważne kwestie dotyczące tuszowania i fałszowania prawdy historycznej. Zapraszamy do lektury, ale też do czynnego udziału w naszej akcji! Na zgłoszenia od wolontariuszy czekamy pod adresem: kontakt@wm.pl.

OFICJALNY PARTNER

POLSKA
FUNDACJA
NARODOWA

PARTNERZY

GAZETA
OLSZTYŃSKA

DZIENNIK
ELBLĄSKI

WAWA.info
PORTAL WARSZAWY I MAZOWSZA

METROPOLIA WROCLAWSKA • DOLNY ŚLĄSK
WROCLAWSKIE.INFO

KONGRES
PRZYSZŁOŚCI

Lasy traktowane są nierzadko jak dzikie wysypiska śmieci, gdzie można bezkarne wyrzucać różne odpady, nie tylko resztki jedzenia czy plastikowe torby, butelki czy puszki, ale też elektrośmieci i toksyczne substancje. Zwyliczeń Lasów Państwowych wynika, że w ubiegłym roku wywóz śmieci kosztował spółkę 34 mln zł. Każda wycieczka do lasu wymaga przestrzegania podstawowych zasad, a nieśmiecenie jest jedną z nich. Leśnicy przestrzegają także przed wjeżdżaniem do lasów samochodami, płoszeniem dzikich zwierząt czy rozpalamiem ogniska czy grilla.

– To, co jest najważniejsze, jak idziemy do lasu, to musimy pamiętać, że to jest dom bardzo wielu zwierząt, a my jesteśmy w nim gośćmi i tak właśnie powinniśmy się zachowywać. Przede wszystkim nie śmieć. Wszystko to, co ze sobą przynosimy do lasu, zabieramy z powrotem do domu, czy to jakieś butelki, puszki, opakowania papierowe, czy jednorazowe foliówki. Jak już wypijemy wodę, to nagle pusta, plastikowa butelka robi się szalenie ciężka i od razu chcemy ją wyrzucić. Nie róbmy tak, bo to jest ogromny problem – mówi agencji Newseria Anna Choszcz-Sendrowska,

W LESIE JESTEŚMY TYLKO GOŚĆMI

LASY PAŃSTWOWE WYWIOZŁY W ZESZŁYM ROKU Z LASÓW 820 TIRÓW ŚMIECI. KOSZTOWAŁO TO 34 MLN ZŁ.

rzeczniczka prasowa Lasów Państwowych.

Nie dość, że ci, którzy przychodzą na spacer do lasu, zostawiają w nim śmieci, to jeszcze nie brakuje takich osób, które z premedytacją wywożą w takie miejsca zniszczone ubrania i domowe tekstylia, elektroodpady takie jak zepsute telefony, pralki, lodówki czy telewizory, a także zużyte opony, odpady spożywcze (palety zgniłych jaj czy tony rybich wnętrzności) i pobudowlane (gruz czy styropian) oraz niebezpieczne substancje. To właśnie usuwanie toksycznych śmieci jest najbardziej kosztowne.

800 tirów śmieci

– W zeszłym roku z polskich lasów wywieźliśmy 80 tys. m³ śmieci i zapłaciliśmy za to 34 mln zł. To jest ponad 800 tirów. Gdyby je ustawić w Warszawie, to byłby korek od Pałacu Kultury do muzeum w Wi-

lanowie, więc jest to wielka, kosztowna góra śmieci. Apelujemy więc o to, żeby w lasach nie śmiecić. A jeżeli widzimy śmieci w lesie, to wielka prośba od nas, żeby trochę nam pomóc i chociaż pięć z nich zabrać i wyrzucić do odpowiedniego kosza – mówi Anna Choszcz-Sendrowska.

Jak podkreślają Lasy Państwowe, za 34 mln zł można by kupić blisko 50 w pełni wyposażonych karetok pogotowia. To też kwota stanowiąca 1/5 kosztów, którą Lasy Państwowe co roku wydają na ochronę przeciwpożarową polskich lasów.

Śmieci zalegające w lasach nie tylko psują krajobraz i odstraszały turystów, ale też mogą prowadzić do skażenia środowiska naturalnego: gleby i wody pitnej, uwalniają do atmosfery trujące substancje. O ile wyrzucony w lesie papier rozkłada się dwa-cztery tygodnie, o tyle karton po

mleku potrzebuje pięciu lat, reklamówka – 15 lat, a plastikowa butelka – nawet 450 lat. Sztuczna choinka czy styropianowy kubek nie rozkładają się wcale. Porzucone w lesie śmieci stanowią także zagrożenie dla owadów, ptaków i zwierząt, które tam przebywają.

– To może być ogromna pułapka dla zwierząt. Na przykład butelka po soku jest śmiertelną pułapką dla owadów, a my zostawiając ją tam, w ogóle nie bierzemy tego pod uwagę. Ostatnio była też taka sytuacja, że w lesie sarna włożyła głowę do wyrzuconego kanistra i nie mogła jej wyjąć – mówi rzeczniczka LP.

Apeluje też, by w lasach uważać z ogniem, bo kiedy panują wysokie temperatury, ściółka jest bardzo sucha i wzrasta zagrożenie pożarowe. Trzeba się więc stosować do apeli wydawanych przez służby i nie można lekceważyć zakazów.

Są zasady

– Ważne jest to, żeby do lasu nie wjeżdżać samochodami, bo w momencie kiedy jest bardzo sucho, nawet mała iskra z silnika samochodowego może wywołać pożar. Nie palimy też ognisk w miejscach, które nie są do tego przeznaczone i w ogóle 100 m od ściany lasu nie stosujemy otwartego ognia. Oczywiście w lesie są miejsca, gdzie można rozpaść ognisko czy urządzić sobie grilla, i one są specjalnie oznaczone. Chciałabym też zaapelować, żeby w lasach nie palić papierosów, bo taki niedopałek może spowodować ogromną katastrofę dla roślin, zwierząt, środowiska i klimatu – mówi Anna Choszcz-Sendrowska.

Kolejna zasada, której powinniśmy się trzymać podczas wypraw do lasów, dotyczy zachowania wobec dzikich zwierząt. Ekspertka podkreśla, że jeśli takie zwierzę spotkamy, nie można go

płoszyć ani też zbliżać się do niego i szukać z nim kontaktu, bo w ten sposób tylko narażamy je na stres.

– Pamiętajmy, że ono jest u siebie, więc starajmy się nie narażać takiego zwierzęcia na kontakt z nami. Absolutnie nie róbmy sobie z nimi zdjęć, selfie, bo nawet jeżeli to jest najpiękniej wyglądająca sarenka z wielkimi oczami, to jest to dzikie zwierzę, dlatego ostrzegamy przed tym, żeby się do niego nie zbliżać i nie nawiązywać kontaktu. Często można spotkać w lesie małe zwierzę, które wygląda na porzucone, a ludzie z dobrego serca chcą mu pomóc, natomiast ono nie potrzebuje pomocy, bo matka jest w pobliżu, karmi je i strzeże. Jeżeli taką sarenkę zabierzemy z tamtego miejsca, chcąc pomóc, to po prostu możemy jej zrobić wielką krzywdę – przestrzega rzeczniczka Lasów Państwowych.

ŹRÓDŁO: NEWSERIA, OPR. BAR

POMAGANIE INNYM OPÓŹNIA DEMENCJĘ

Regularne pomaganie innym – w ramach zorganizowanego wolontariatu lub na własną rękę – opóźnia wystąpienie problemów poznawczych i rozwój demencji u osób średnim i starszym wieku.

Naukowcy amerykańscy z University of Texas w Austin oraz z University of Massachusetts w Bostonie wykazali to po przeanalizowaniu danych zebranych w badaniu „Health and Retirement Study”. Prowadzono je dłużej niż dwie dekady wśród ponad 30 tys. dorosłych osób po 50. roku życia. W analizie uwzględniono różne czynniki mogące mieć wpływ na sprawność poznawczą, jak zdrowie fizyczne i psychiczne, wykształcenie i samotność.

Okazało się, że związane z wiekiem pogorszenie sprawności umysłowej

postępowało wolniej o 15-20 proc. u osób, które regularnie pomagały innym w ramach wolontariatu lub w mniej formalny sposób i pomaganie to wiązało się z wychodzeniem z domu. Do nieformalnych sposobów pomocy badacze zaliczyli np. pomaganie rodzinie, sąsiadom lub przyjaciółom w potrzebie, np. w dotarciu na wizytę lekarską, opiece nad dziećmi, pielęgnacji trawnika lub przygotowywaniu zeznań podatkowych. Korzyści te obserwowano u osób, które regularnie poświęcały swój czas dla innych: od ok. 2 do 4 godzin tygodniowo.

Zdaniem prowadzącego badania Sae Hwang Hana, codzienne praktykowanie zachowań pomocowych – zarówno w sposób zorganizowany, jak i mniej formalny – może mieć dłu-

gotrwały, korzystny wpływ na procesy poznawcze. Większych korzyści można spodziewać się u osób, które działalność pomocową kontynuują przez lata.

– Uderzyło mnie to, że korzyści poznawcze płynące z pomagania innym nie były jedynie krótkotrwałe, ale kumulowały się w czasie dzięki stałemu zaangażowaniu i były one widoczne zarówno w przypadku formalnego wolontariatu, jak i nieformalnej pomocy. Co więcej, umiarkowane zaangażowanie trwające zaledwie dwie do czterech godzin konsekwentnie wiązało się z istotnymi korzyściami – podkreśla badacz.

Jak dodał, badanie pokazało również, że całkowite wycofanie się z pomocy wiąże się z pogorszeniem funkcji poznawczych. – To wskazuje, jak istotne

jest angażowanie się osób starszych w jakieś formy pomocy tak długo, jak to możliwe, przy zapewnieniu im odpowiedniego wsparcia i udogodnień – wyjaśnia Han.

Całkiem niedawno inne badanie prowadzone przez jego zespół wykazało, że wolontariat na rzecz innych łagodzi wpływ przewlekłego stresu na rozwój stanu zapalnego w organizmie, który powiązane z kolei z szybszym pogarszaniem się zdolności poznawczych i z demencją. Efekt ten był szczególnie widoczny u osób z nasilonym stanem zapalnym.

W ocenie naukowców wyniki obu badań wskazują, że zachowania pomocowe mogą przyczynić się do poprawy zdrowia mózgu, czy to poprzez zmniejszenie fizjologicznego obciążenia organizmu

w związku ze stresem, czy też poprzez wzmocnienie więzi społecznych, które same w sobie przynoszą korzyści psychologiczne, emocjonalne i poznawcze.

Autorzy pracy uważają, że obserwacje te są szczególnie istotne w kontekście starzenia się społeczeństw oraz rosnących obaw odnośnie do samotności i izolacji seniorów. Potwierdzają one znaczenie angażowania się ludzi w wieku średnim i starszym w działania pomocowe, nawet jeśli u nich samych doszło już do spadku funkcji poznawczych. – Wielu starszych dorosłych, których stan zdrowia nie jest idealny, nadal wnosi cenny wkład w życie innych ludzi. Jednocześnie mogą oni szczególnie skorzystać na tym, że mają możliwość niesienia pomocy – ocenił Han.

(PAP)

Z RAPORTU WORLD GIVING INDEX 2024 - GLOBAL TRENDS IN GENEROSITY PUBLIKOWANEGO PRZEZ CHARITIES AID FOUNDATION WYNIKA, ŻE POLSKA ZAJMUJE JEDNO Z OSTATNICH MIEJSC (TRZECIE OD KOŃCA NA 144 MIEJSCA) W RANKINGU DOTYCZĄCYM ZAANGAŻOWANIA W WOLONTARIAT. TYLKO 7 PROC. POLAKÓW ZADECLAROWAŁO ZAANGAŻOWANIE W TĘ FORMĘ DOBROCZYNNOŚCI.

TŁUSZCZE, UŻYWKI I OWOCE NAJBARDZIEJ DRENUJĄ NASZE PORTFELE

W LIPCU BR. ZA NAJCZĘŚCIEJ KUPOWANE PRODUKTY W SKLEPACH TRZEBA BYŁO ZAPŁAĆ O 5,7% WIĘCEJ NIŻ PRZED ROKIEM. TO NIEZNACZNIE MNIEJSZY WZROST NIŻ ZANOTOWANY W CZERWCU, KTÓRY WYNIÓSŁ 5,8% RDR. TAK WYNIKA Z RAPORTU „INDEKS CEN W SKLEPACH DETALICZNYCH”.

Raport, powstający co miesiąc od ponad 8 lat, obejmuje 17 kategorii i ponad 100 najczęściej wybieranych przez konsumentów produktów codziennego użytku. Tym razem łącznie zestawiono ze sobą ponad 91 tys. cen detalicznych z przeszło 43 tys. sklepów należących do 62 sieci handlowych.

Wiadomo z niego też, że w zeszłym miesiącu zdrożało 16 z 17 monitorowanych kategorii. W zeszłym miesiącu ceny najczęściej kupowanych kategorii produktowych, w tym żywności, napojów bezalkoholowych i alkoholowych oraz pozostałego asortymentu, wzrosły średnio o 5,7% rdr. Natomiast sama żywność w lipcu poszła w górę o 4,9% rdr.

FOT. PAP

1. Z raportu wynika, że w lipcu na pierwszym miejscu w rankingu drożyzny znalazły się artykuły tłuszczowe ze średnim wzrostem na poziomie 14,2%. Autorzy raportu wskazują także, że dynamikę w tej kategorii zawiązują takie produkty, jak

masło oraz olej, ze wzrostami odpowiednio o 17,3% i 18,7% rdr. – Produkcja masła i olejów zależy od cen mleka i roślin oleistych, np. rzepaku i słonecznika, które pozostają pod presją z powodu globalnych niedoborów, kosztów

nawozów i logistyki. Polska importuje znaczną część olejów roślinnych, a ceny na rynkach międzynarodowych, np. oleju palmowego i słonecznikowego, utrzymują się na wysokim poziomie – ocenia dr Piotr Arak, główny ekonomista VeloBanku.

2. Na drugiej pozycji tym razem znalazły się używki, czyli kawa, herbata i alkohole, ze średnim wzrostem na poziomie 10,3% rdr. W tej kategorii ceny najbardziej zawyża kawa mielona i rozpuszczalna – odpowiednio o 18,3% i 16,8% rdr. To efekt ocieplenia klimatu, które ujemnie wpłynęło na zbiory kawy w Brazylii, Wietnamie i Kolumbii, co przełożyło się na wzrost ceny tej używki.

3. Na trzeciej pozycji tym razem znalazły się owoce ze

średnim wzrostem o 9,1% rdr. Mimo iż trwa sezon, to wzrost cen w tej kategorii cały czas jest znaczący, azdaniem analityków, skok dla tego rodzaju asortymentu może być tylko chwilowy.

4. Tym razem na czwartym miejscu w rankingu znalazły się środki higieny osobistej, za które w lipcu trzeba było zapłacić o 8,2% więcej niż rok wcześniej. Autorzy raportu wskazują, że w czerwcu ta kategoria jako jedna z nielicznych wykazała spadek rdr. Zatem jesteśmy świadkami mocnego odwrócenia trendu dla tego rodzaju asortymentu.

5. Zestawienie TOP5 najbardziej drożących kategorii zamyka chemia gospodarcza ze średnim wzrostem na poziomie 7,9% rdr.

6. Poza czołówką skoków cen tym razem znalazły się słodkie z podwyżką o 6,8% rdr.

7. Dalej w zestawieniu widać mięso ze średnim wzrostem rdr. na poziomie 6,7%, nabiał – 6,1%, a także pieczywo – 5,8% rdr. Potem są ryby z podwyżką rdr. w wysokości 5,2%, jak również wędliny – 4,3%.

8. Najmniej podrożały produkty sypkie (np. cukier, mąka), bo o 0,8% rdr. Na minusie są tylko warzywa – 1,7% rdr. – Podobnie jak w przypadku owoców, GUS szacuje, że w tym roku zbiory warzyw będą wyższe niż rok wcześniej. To powinno sprzyjać utrzymaniu dynamiki cen warzyw na ujemnym poziomie – podsumowuje Marcin Łuziński.

ŹRÓDŁO MONDAYNEWS POLSKA

FRYTKI ZWIĘKSZAJĄ, ZIEMNIAKI - NIE

Spożywanie trzech porcji frytek tygodniowo wiąże się z 20 proc. wzrostem ryzyka rozwoju cukrzycy typu 2, natomiast jedzenie podobnych ilości ziemniaków w innej postaci – gotowanych, pieczonych czy puree – nie ma tak istotnego efektu. Tak wynika z badania opublikowanego w czasopiśmie „The BMJ”. Jednocześnie jego autorzy wykazali, że zastąpienie ziemniaków pełnoziarnistymi produktami wiąże się z obniżeniem ryzyka cukrzycy typu 2, podczas gdy zastąpienie ich białym ryżem podnosi to ryzyko. Ziemniaki zawierają błonnik, witaminę C oraz magnez,

jednak mają też wysoki indeks glikemiczny i duży udział skrobi, co wcześniej wiązano z podwyższonym ryzykiem rozwoju cukrzycy typu 2. Dotychczas jednak niewiele badań uwzględniało sposób ich przygotowania ani to, jak inne produkty, którymi często zastępowane są ziemniaki, wpływają na to ryzyko. Naukowcy z Harvard T.H. Chan School of Public Health Brigham and Women's Hospital i University of Cambridge prześledzili dane ponad 205 tys. pracowników ochrony zdrowia uczestniczących w trzech dużych amerykańskich projektach prowadzonych w latach 1984-

2021. W momencie rozpoczęcia obserwacji osoby te nie miały cukrzycy, chorób serca ani nowotworów, a co cztery lata wypełniały szczegółowe kwestionariusze żywieniowe. W ciągu niemal 40 lat obserwacji cukrzycę typu 2 zdiagnozowano u przeszło 22 tys. osób. Po uwzględnieniu diety oraz innych czynników stylu życia ustalono, że na każde trzy porcje ziemniaków tygodniowo ryzyko rozwoju cukrzycy wzrastało średnio o 5 proc. Po rozróżnieniu metod przygotowania okazało się jednak, że efekt ten dotyczył przede wszystkim frytek - w ich przypadku wzrost wynosił 20

proc. Natomiast ziemniaki pieczone, gotowane lub w formie puree nie zwiększały istotnie zagrożenia chorobą. Dodatkowo autorzy pracy zauważyli, że zastąpienie trzech porcji ziemniaków w tygodniu produktami pełnoziarnistymi obniżało ryzyko cukrzycy o 8 proc. Kiedy zastępowano nimi ziemniaki gotowane, pieczone lub puree, spadek wynosił 4 proc., a kiedy frytki - 19 proc. Co ciekawe, spożywanie białego ryżu zamiast ziemniaków, niezależnie od ich formy, wiązało się ze wzrostem tego ryzyka. — Nasze wyniki podkreślają, że zależność między spożyciem

ziemniaków a ryzykiem cukrzycy typu 2 zależy od formy, w jakiej są podawane. Ważne są też produkty, którymi je zastępujemy. Otrzymane rezultaty są zgodne z obecnymi zaleceniami żywieniowymi, promującymi włączenie pełnych ziaren jako elementu zdrowej diety i profilaktyki

cukrzycy typu 2 — podsumowali autorzy. Zaznaczyli jednak, że ponieważ ich badanie miało charakter obserwacyjny, nie można wyciągać jednoznacznych wniosków o przyczynowości, a na wyniki mogły mieć wpływ także inne, nieanalizowane czynniki.

KATARZYNA CZECHOWICZ/PAP

SZTUCZNA INTELIGENCJA PRZEWIDUJE CZAS NARODZIN

Naukowcy z opracowali sztuczną inteligencję, która z dużą dokładnością przewiduje czas narodzin dziecka, w tym informuje o ryzyku wcześniactwa. System analizuje tylko obrazy z USG. System PAIR (Perinatal Artificial Intelligence in Ultrasound), opracowany przez firmę

Ultrasound AI, przetestowali naukowcy z University of Kentucky (USA). — To milowy krok w dziedzinie medycyny dotyczącej matki i płodu oraz w rozwoju Ultrasound AI — mówi Robert Bunn, założyciel i prezes firmy. — Zdolność naszej sztucznej inteligencji do dokładnego

przewidywania terminu porodu, raz do uczenia się i doskonalenia z czasem, ma ogromne znaczenie zarówno dla praktyki klinicznej, jak i zdrowia publicznego. Ma to znaczenie zwłaszcza w warunkach, gdzie kluczowa jest wczesna identyfikacja ryzyka, a dostęp

do opieki specjalistycznej ograniczony – dodaje. System okazał się dokładny dla porodów o prawidłowym i przedwczesnym terminie. Działa przy tym niezależnie od czynników ryzyka. Ponadto system cały czas się uczy i podnosi swoje możliwości.

Eksperti podkreślają, że przedwczesny poród jest wiodącą przyczyną zgonów noworodków na świecie, a jego przewidywanie wciąż stanowi poważne wyzwanie. Nowa technologia może więc oznaczać przełom – uważają specjaliści. Wykorzystuje bo-

wiem istniejące procedury wykonywania USG, nie wymaga żadnych dodatkowych danych, a przy tym jest skalowalna, przyjazna dla lekarzy i można ją wdrożyć wszędzie tam, gdzie dostępne jest obrazowanie ultrasonograficzne.

MAREK MATACZ/PAP

TO ON ROZPOCZĄŁ ŻEGLUGĘ PASAŻERSKĄ NA KANALE ELBLĄSKIM

ADOLF TETZLAFF ZOBACZYŁ POTENCJAŁ I NIE TYLKO GOSPODARCZE, ALE TEŻ TURYSTYCZNE MOŻLIWOŚCI TEJ UNIKATOWEJ DROGI WODNEJ. ŻYŁ I MIESZKAŁ W OSTRÓDZIE I TU SPOCZĄŁ NA CMENTARZU POLSKA GÓRKA.

Adolf Tetzlaff nie tylko stworzył podwaliny pod kanałowe rejsy pasażerskie, ale uruchamiał także żeglugę po II wojnie światowej, już w polskiej Ostródzie. Zmarł na początku lipca 1952 roku i spoczął obok żony na cmentarzu Polska Górka.

— To jedne z nielicznych ocalałych na tym cmentarzu - obok Gustawa Gizewiusza - grobów i tym bardziej należy o nich pamiętać, nie tylko w okolicach 1 listopada. To obowiązek Żeglugi Ostródzko-Elbląskiej, ale przecież nie tylko... — poinformował prezes Żeglugi Ostródzko-Elbląskiej Cezary Wawrzyński.

Żegluga zadbała o miejsce spoczynku swojego ojca założyciela. 12 sierpnia ukryte wcześniej wkrzakach i zaróbniete groby Tetzlaffa i jego żony zostały uporządkowane i dziś już można zapalić znicze na nagrobku tego niezwykle go człowieka.

Biała flota

W 1860 roku Kanał został otwarty dla żeglugi towarowej. Po to go przecież zbudowano, by spławiać zboże i drewno, gdy droga rzeką Drwęcą była i długa, i droga. Ale wraz z budową kolei żelaznej okazało się, że można jeszcze szybciej i jęszcze taniej. Kanał przestał z czasem pełnić rolę drogi gospodarczej, stając się miejscem rejsów turystycznych. Początek ostródzkiej żeglugi turystycznej to 1912 rok, kiedy powstało przedsiębiorstwo żeglugowe Adolfa Tetzlaffa.

Urodził się 5 lipca 1888 roku w Siemianach nad Jezioremakiem, w dawnym powiecie morąskim, a młody Adolf uczył się zawodu ślusarza w Miłomłynie. W 1907 roku zaczął pracować w Królewskiej Inspekcji Budownictwa Wodnego w Ostródzie. Pływając na statku holowniczo-inspekcyjnym „Steenke”

Adolf Tetzlaff

poznał warunki żeglugi na Kanale Elbląskim. W 1912 roku kupił łódź pasażerską i założył własną firmę żeglugową. Pierwszą jednostką flotyli Tetzlaffa była drewniana łódź motorowa „Seerose” (pol. lilia wodna) z kajutą, kuchnią i toaletą. Zbudowana została w 1912 roku przez elbląską firmę Franz Schenk & Co., GmbH. Kolejnym statkiem była „Hertha”, zakupiona od armatora Eduarda Freiwalda z Elbląga i przeznaczona na rejsy na pochylnie. W 1925 roku biała flota Tetzlaffa powiększyła się o małą łódź motorową „Heini”, która wraz z „Seerose” odbywała rejsy spacerowe na Jeziorze Drwęckim i do Piławek oraz zwieczkami do Tardy i Miłomłyn. Od 1927 roku na

Uporządkowane groby Adolfa Tetzlaffa i jego żony na cmentarzu Polska Górka

pochylnie, zaczął też regularnie kursować „Konrad”, największy statek ostródzkiego armatora. Przedsiębiorstwo Adolfa Tetzlaffa w latach 30. XX wieku przewoziło od ośmiu do dziesięciu tysięcy pasażerów.

Wojna i mobilizacja

We wrześniu 1939 r. statki: „Hertha” i „Heini” zmobilizowano do Weichselflotten. Zwrócono je Tetzlaffowi w październiku 1939 r. Motorowiec „Heini” ponownie zmobilizowano w sierpniu 1940 roku, żeby w ramach operacji „Lew Morski” uczestniczył w inwazji na Wielką Brytanię. Statek przewieziono wówczas do Cap Gris Nez koło Calais transportem kolejowo-drogowym. Jednak inwazja nie doszła do skutku i „Heini” wrócił na Jezioro Drwęckie. Pod koniec II wojny

światowej statki Tetzlaffa zostały zatopione. Ich właściciel w styczniu 1945 roku próbował z rodziną ucieczki koleją przed zbliżającym się frontem, lecz w Pasłęku zatrzymali ich Rosjanie. Ostatecznie w maju 1945 roku Tetzlaff wrócił do Ostródy i próbował reaktywować swoje przedsiębiorstwo.

Nowy początek

W 1946 roku Adolf Tetzlaff otrzymał zaświadczenie o uzyskaniu tymczasowego obywatelstwa polskiego. Był zatrudniony wówczas w Nadzorze Wodnym w Ostródzie, podległym Państwowemu Zarządowi Wodnemu (PZW) w Elblągu. Aby uruchomić żeglugę należało najpierw wydobyć i wyremontować wraki. 23 lutego 1946 roku jako pierwszy wydobyto na powierzchnię wrak łodzi „Seerose”, jednak uszkodzony kadłub rozleciał się, więc silnik przełożono do innej jednostki. Tak zakończyła swój byt pierwsza ostródzka łódź pasażerska. Dziś pamiątką po niej, oprócz starych zdjęć i pocztówek, jest zachowany dzwon okrętowy. Pozostałe statki Tetzlaffa, po wydobyciu, wyremontowano w ostródzkiej stoczni. Nadano im nowe nazwy, dla przykładu: łódź pasażerską „Heini” przebudowano na holownik,

który po otrzymaniu nowej nazwy „Biedronka” wszedł w 1947 roku do eksploatacji w PZW w Elblągu. Z czasem przedsiębiorstwo i statki Tetzlaffa stały się własnością państwa. 28 września 1947 roku odbyło się uroczyste otwarcie drogi wodnej na linii Ostróda-Elbląg. Natomiast 11 czerwca 1948 roku przedwojenna „Hertha”, nosząca już nazwę „Ostróda”, zainaugurowała regularne rejsy na tej trasie.

31 lipca 1952 roku, podczas rejsu do Iławy, na służbie w Miłomłynie Adolf Tetzlaff dostał ataku serca i przewieziono go do ostródzkiego szpitala. Nazajutrz po drugim ataku zmarł. Pochowano go 5 lipca 1952 roku w Ostródzie na cmentarzu przy ul. Olsztyńskiej.

Przyłda nie zapomniała o nim swoim przewoźniku, zwanym przez przedwojennych mieszkańców miasta „admiralem z Jeziora Drwęckiego”. W 2010 roku, z okazji 150-lecia uruchomienia żeglugi na Kanale Elbląskim, uliczka do przystani nad jeziorem, otrzymała miano Adolfa Tetzlaffa, a 30 czerwca 2012 roku, z okazji jubileuszu 100-lecia ostródzkiej żeglugi pasażerskiej, uhonorowano jej założyciela tablicą pamiątkową.

Stuletnia „Biedronka” w nowej roli

W 2011 roku Żegluga Ostródzko-Elbląska zakupiła „Biedronkę”, przedwojenną „Heini”, ostatni zachowany przedwojenny motorowiec Tetzlaffa w celu odrestaurowania statku i wyeksponowania na nabrzeżu Jeziora Drwęckiego. Statek liczy sobie już sto lat!

Na razie to wciąż jeszcze wrak, ale podobno już wkrótce statek czekać ponownie lata świetności. Powinien znowu służyć turystom i zachęcać do rejsów po Kanale Ostródzkim. W jakiej roli? O tym ma wkrótce poinformować ostródzka Żegluga.

I jeszcze ciekawostka: w czerwcu 2015 roku Sabine Langner wnuczka Adolfa Tetzlaffa, odwiedziła Ostródę i płynęła statkiem „Marabut” po kanale, świeżo wówczas wyremontowanych służach i pochylniach. Pani Sabine wsiadła na pokład „Marabuta”, statku należącego do Żeglugi Ostródzko-Elbląskiej i z Buczyńca popłynęła do portu w Elblągu. Kapitanem statku był Piotr Czajkowski. Pani Sabine pokazała mu rodzinny album ze zdjęciami słynnego dziadka. Często wracała do Ostródy.

BARBARA CHADAJ-LAMCHO

Kapitan Marabuta Piotr Czajkowski żegna panią Sabine Langner w porcie w Elblągu

REKLAMA

NAGROBKI POJEDYNCZE • NAGROBKI PODWÓJNE
• NAGROBKI URNOWE • RZEŻBY

Oryginalne i wytworne nagrobki, eleganckie
oraz unikalne rzeźby, idealnie dopełniając wygląd nagrobka.

PIK GRANIT
KAMIENIARSTWO

Do każdego zlecenia
podchodzimy indywidualnie
i jest ono dla nas swoistym wyzwaniem.

Zadowolenie klienta
to podstawa, stawiamy je sobie
jako najwyższą poprzeczkę.

PIK GRANIT
Pasłęk, ul. Sprzymierzonych 15

Zakład czynny jest w godzinach: pon.-pt. 9.00-17.00, sob. 9.00-13.00
tel. 511 273 884, e-mail: biuro@pikgranit.pl
www.pikgranit.pl

Fot. Izabella Cichorska

NAUKA POD GWIAZDAMI. FROMBORK NA DWA DNI STAŁ SIĘ STOLICĄ ODKRYWCÓW

NA WZGÓRZU KATEDRALNYM, W MIEJSCU PRACY I OBSERWACJI MIKOŁAJA KOPERNIKA, PRZEZ DWA DNI MOŻNA BYŁO DOŚWIADCZAĆ WIEDZY WSZYSTKIMI ZMYŚLAMI. 12 I 13 SIERPNIA ODBYŁ SIĘ NIEZWYKŁY PIKNIK NAUKOWY, KTÓRY ZGROMADZIŁ TŁUMY – OD NAJMŁODSZYCH ODKRYWCÓW PO NAJSTARSZYCH MIŁOŚNIKÓW WIEDZY. WSPÓLNIE UDOWODNILI, ŻE CIEKAWOŚĆ ŚWIATA TO WARTOŚĆ PONADCZASOWA.

piasku, rozpalają atmosferę, tworząc półsekundowe błyski, które widzimy jako spadające gwiazdy – tłumaczył Robert Szaj z Fundacji Nicolaus Copernicus.

Minęło 10 lat

Tegoroczny piknik zbiegł się z jubileuszem – mija właśnie 10 lat od przekształcenia dawnego obserwatorium astronomicznego w nowoczesny Park Astronomiczny, będący częścią Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku.

– Kiedy otwieraliśmy Park, udało się zrealizować pierwotne założenie obserwatorium. Historyczne instrumenty, w tym ten najstarszy – mający dziś 142 lata – trafiły na swoje miejsce. Połączyliśmy historię z edukacją – wspomina Małgorzata Czupajło, kierownik działu edukacji Planetarium i Parku Astronomicznego.

Jak podkreśla, największą radość sprawia jej zachwyt dzieci i młodzieży. – Często słyszę: „Proszę pani, to niemożliwe, pani to przykleiła!”. A to po prostu magia tego, że widzą coś na własne oczy, a nie na ekranie.

Małgorzata Czupajło marzy, żeby teren Parku przekształcić w wielką interaktywną wystawę optyczną i stworzyć małe planetarium, które pozwoli „opowiadać o gwiazdach nawet w pochmurne noce”.

Piknik to nie tylko pokazy i warsztaty. W pobliskiej Wozowni Sztuki można było odwiedzić dwie wystawy – pierwszą poświęconą wybitnym polskim uczonym: Marii Skłodowskiej-Curie, Ignacemu Łukasiewiczowi i Janowi Czochołskiemu, oraz drugą – prezentującą najbardziej spektakularne Nagrody Nobla ostatniej dekady.

– Ignacy Łukasiewicz pierwszy zaczął rafinować ropę naftową, bez której dziś nie mielibyśmy samochodów czy leków. Maria Skłodowska-Curie podczas I wojny światowej ratowała życie tysiącom rannych, wykorzystując promieniowanie do prześwietleń. A Jan Czochołski? Bez niego nie byłoby elektroniki. To naukowcy, którzy stworzyli naszą teraźniejszość – przypomina Robert Szaj.

Łączy przeszłość z przyszłością

Drugą wystawę przygotowano we współpracy z Ewelina Zambrzycką-Kościelnicką z National Geographic. – Wybraliśmy najbardziej spektakularne nagrody Nobla z ostatnich 10 lat – od odkrywców planet pozasłonecznych, przez badaczy czarnych dziur, po pionierów nowych metod leczenia i chemii – mówi Robert Szaj.

Wydarzenie 12 sierpnia zostało zorganizowane dzięki wsparciu Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego i Narodowego Centrum Kultury i programu „Kultura - Interwencje. Edycja 2026”, a 13 sierpnia w ramach projektu „Młodzi Od-

Warto było posłuchać

Podczas pikniku naukowego nie zabrakło również części wykładowej, w której uczestnicy mogli wysłuchać wystąpień uznanych ekspertów i popularyzatorów nauki. Ks. dr Jacek Wojtkowski odkrywał tajemnice historii, prezentując kulisy odkrycia grobu Mikołaja Kopernika, a prof. dr hab. Andrzej Niedzielski z Uniwersytetu

Już od południa dziedziniec katedralny tętnił życiem. Na uczestników czekała wystawa poświęcona Układowi Słonecznemu, warsztaty fizyczne i chemiczne oraz obserwacje Słońca przez największe w Polsce mobilne teleskopy.

– Przez teleskopy można zobaczyć strukturę Słońca, a jego barwa okazuje się zupełnie inna niż ta, którą widzimy gołym okiem – bardziej pomarańczowa. To niezwykle przeżycie, które przywołuje wspomnienia ze szkolnych lat – mówiły podekscytowane uczestniczki pikniku. – Odwiedziliśmy też stanowiska chemiczne, gdzie prezentowano fascynujące eksperymenty. Można było sprawdzić, jak pachną różne kwiaty i drzewa, zobaczyć,

co dzieje się po wrzuceniu przedmiotu do ciekłego azotu, a nawet przekonać się, jak reaguje na niego ludzka skóra – dodawali uczestnicy wydarzenia.

Eksperymenty prowadzone w ramach tzw. parku naukowego stały się punktem obowiązkowym dla młodzieży i dorosłych, którzy chcieli na własnej skórze przekonać się, że nauka to nie tylko teoria.

Wieczorem oczy wszystkich skierowały się ku niebu. Wspólne obserwacje Perseidów – najpopularniejszego letniego roju meteorów – zgromadziły prawdziwe tłumy.

– Perseidy to błyski na niebie, które powstają, gdy Ziemia przecina strumień cząstek pozostawionych przez komety. Cząstki, choć maleńkie jak ziarna

krywczy” Fundacji Nicolaus Copernicus, współfinansowanego przez program ODKRYWCY Ministerstwa Edukacji Narodowej.

– Piknik astronomiczny wypełnił plac przed katedrą, w miejscu, gdzie przez lata żył i pracował Mikołaj Kopernik. To tutaj powstała teoria heliocentryczna, która odmieniła losy świata. Zaprośmy wszystkich – dzieci, młodzież i dorosłych – by wspólnie bawić się i uczyć. To nie tylko pokazy i warsztaty, ale też spotkania z naukowcami i nocne obserwacje Perseidów – podkreśla Robert Szaj.

Frombork po raz kolejny udowodnił, że potrafi łączyć przeszłość z przyszłością. Tu, gdzie Kopernik stworzył wizję nowego porządku kosmosu, dziś młodzi ludzie uczą się, jak patrzeć w niebo i odkrywać świat.

Mikołaja Kopernika w Toruniu opowiadał, w jaki sposób naukowcy odkrywają planety krążące wokół innych gwiazd. Małgorzata Czupajło, kierownik Działu Edukacji Planetarium i Parku Astronomicznego, w wykładzie „Od Obserwatorium do Parku Astronomicznego. Kosmiczna historia” przybliżyła dzieje i rozwój fromborskiego Parku Astronomicznego. Robert Szaj z Fundacji Nicolaus Copernicus wystąpił dwukrotnie: najpierw z prelekcją „Gdy Słońce zgasło...”, a następnie zaprezentował przedpremierowo film dokumentalny „Świat Mikołaja Kopernika II”. Magdalena Pilska-Piotrowska z Olsztyńskiego Planetarium i Obserwatorium Astronomicznego opowiadała o „kosmicznych gościach”, czyli obiektach przybywających z przestrzeni międzygwiazdowej.

SYLWESTER KASPROWICZ

WCIAŻ JEST WZOREM DLA MŁODSZYCH

Robert Lewandowski, jeden z najlepszych piłkarzy świata ostatniej dekady, skończył 21 sierpnia 37 lat. Wielu zawodników w jego wieku już dawno wypoczywa na sportowej emeryturze, ale napastnik Barcelony, choć coraz częściej trapią go drobne kontuzje, wciąż jest wzorem dla młodszych.

Myślę, że mój wiek nie ma znaczenia. Moje ciało nie ma 34 lat, jest dużo młodsze. Czuję się lepiej niż na przykład w wieku 29 lat” - powiedział Lewandowski latem 2022 roku, na pierwszej konferencji prasowej po oficjalnej prezentacji na Camp Nou, gdy przeszedł do Barcelony z Bayernu Monachium.

Od tego czasu minęły trzy lata i napastnik reprezentacji Polski zapewne mógłby powtórzyć te słowa. Nawet mimo faktu, że w poprzednim sezonie i na początku obecnego zmagał się z drobnymi kontuzjami, które powodowały absencje w niektórych meczach.

Ostatnio narzekał na uraz mięśnia uda. Opuścił spotkanie inauguracyjnej kolejki z Mallorcą (3:0), ale już na kolejne - sobotnie z Levante - ma być gotowy.

Wszystko wskazuje więc na to, że nowy selekcjoner reprezentacji Polski Jan Urban będzie mógł skorzystać z jego usług w zbliżających się meczach eliminacji mistrzostw świata - 4 września z Holandią w Rotterdamie i trzy dni później z Finlandią w Chorzowie.

A jeszcze dwa miesiące temu obecność Lewandowskiego w kadrze narodowej stała pod dużym znakiem zapytania. Słynny napastnik, tłumacząc się zmęczeniem sezonem, nie wziął udziału w czerwcowym zgrupowaniu. Wkrótce potem doszło do... trzęsienia ziemi w reprezentacji.

Kilka dni przed wyjazdowym meczem z Finlandią ówczesny selekcjoner Michał Probierz podjął decyzję o odebraniu Lewandowskiemu opaski kapitana, który w odpowiedzi zrezygnował z występów pod wodzą tego szkoleniowca. Atmosfera wokół kadry była fatalna. 10 czerwca biało-czerwoni przegrali w Helsinkach 1:2, a kilkadziesiąt godzin później Probierz zrezygnował z pracy.

Wróci...

Nominacja Urbana na jego następcę sprawiła, że Lewandowski wróci do reprezentacji.

Dotychczasowy rozbrat z nią napastnika Barcelony oczywiście odbił się szerokim echem w polskim (i nie tylko) futbolu, ponieważ mowa o zawodniku wybitnym, od lat jednym z najlepszych na świecie.

W styczniu 2022 roku po raz drugi w karierze i jednocześnie drugi z rzędu wygrał plebiscyt FIFA na Piłkarza Roku (za 2021 rok, a wcześniej za 2020).

„Mamy wielkie szczęście oglądać na żywo najlepszego polskiego piłkarza w historii!” - napisał wówczas na Twitterze prezes PZPN Cezary Kulesza.

Jedyne, czego brakuje Lewandowskiemu w kolekcji indywidualnych wyróżnień, to Złotej Piłki magazynu „France Football”.

Pod koniec listopada 2021 roku zajął drugie miejsce, swoje najwyższe w tym plebiscycie i w historii polskiego futbolu. Tylko dwóch biało-czerwonych było wcześniej w czołowej trójce - w 1974 roku trzecie miejsce zajął Kazimierz Deyna, a w 1982 roku również na trzeciej pozycji uplasował się Zbigniew Boniek.

Lewandowski był faworytem plebiscytu „France Football” w 2020 roku, gdy zdobył z Bayernem wszystkie możliwe trofea, został m.in. królem strzelców Ligi Mistrzów (15 goli), ale wówczas nie przyznano prestiżowej nagrody z powodu pandemii COVID-19.

Zachwyca od lat

W wieku 37 lat wciąż zachwyca kibiców, pokazując, że zdrowy tryb życia i ogromny apetyt na gole mogą znacznie opóźnić sportową emeryturę.

Zasłynął szczególnie w sezonie 2020/21, wówczas w barwach Bayernu Monachium, gdy po raz kolejny został królem strzelców Bundesligi - z dorobkiem 41 goli, czym poprawił rekord słynnego Gerda Muelera, a także zapewnił sobie

Złoty But, czyli nagrodę dla najsukuteczniejszego piłkarza lig europejskich.

Kariera urodzonego 21 sierpnia 1988 roku w Warszawie piłkarza od początku układała się wzorcowo - na boisku i poza nim. Król strzelców na trzecim poziomie rozgrywkowym w 2007 roku, rok później podobny tytuł na zapleczu ekstraklasy (oba w barwach Znicza Pruszków), a w 2010 roku - już jako piłkarz Lecha Poznań - król strzelców ekstraklasy.

W styczniu 2009 roku Lewandowski został uznany przez brytyjski „Times” jednym z 50 najbardziej obiecujących graczy świata poniżej 23 lat. Szybko udowodnił, że wybór był nieprzypadkowy, a z każdym kolejnym sezonem wspinał się w hierarchii najlepszych piłkarzy globu.

Napastnik, który w 2006 roku kosztował Znicz pięć tysięcy złotych (wcześniej grał w rezerwach Legii), w czerwcu 2010 roku przeszedł z Lecha do Borussia Dortmund za 4,5 mln euro. Wtedy wydawało się, że „Kolejorz” zrobił świetny interes, ale szybko okazało się, że jeszcze lepiej wyszli na tym Niemcy.

Z BVB wywalczył dwa razy mistrzostwo kraju, raz Puchar Niemiec, tytuł najlepszego strzelca Bundesligi (2014), a w maju 2013 roku wystąpił w finale Ligi Mistrzów (porażka 1:2 na Wembley z... Bayernem).

Latem 2014 roku, na zasadzie wolnego transferu, przeszedł do Bayernu, gdzie kontynuował kolekcjonowanie trofeów. Osiem razy mistrzostwo Niemiec, trzy razy Puchar Niemiec i kolejnych sześć tytułów króla strzelców tamtejszej ekstraklasy (2016, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022).

Niezwykle udany był dla niego 2020 rok, okraszony pierwszym w karierze triumfem w Lidze Mistrzów - po finałowym zwycięstwie nad PSG 1:0.

Nominacje i zwycięstwa

Największym echem odbiła się oczywiście koronacja na Piłkarza Roku FIFA. Wobec nieprzyznania z powodu pandemii Złotej Piłki za 2020, właśnie plebiscyt światowej federacji, w którym głosują selekcjonerzy i kapitanowie drużyn narodowych, dziennikarze oraz internauci, stał się najważniejszym w 2020 roku.

Na początku października 2020 Polak został natomiast zwycięzcą plebiscytu na Piłkarza Roku UEFA za sezon 2019/20.

W lipcu 2022 roku Lewandowski po raz kolejny w swojej karierze dokonał rzeczy historycznej w polskim futbolu. Został pierwszym z biało-czerwonych, który założył koszulkę Barcelony. Podpisał wówczas kontrakt obowiązujący do

2026 roku, a kwota transferu wyniosła 45 milionów euro plus 5 milionów zmieniających.

Od tego czasu, w ciągu trzech sezonów, zdobył z Barceloną dwukrotnie mistrzostwo Hiszpanii (2023, 2025), raz Puchar Hiszpanii (2025) i dwukrotnie Superpuchar Hiszpanii. W 2023 roku sięgnął po koronę króla strzelców Primera Division (23 gole).

MINIONY SEZON

ZAKOŃCZYŁ

Z 27 TRAFIENIAMI

W HISZPAŃSKIEJ

EKSTRAKLASIE (USTĄPIŁ

O CZTERY FRANCUZOWI

KYLIANOWI MBAPPE).

ŁĄCZNIE W CIĄGU

TRZECH LAT ZDOBYŁ DLA

BARCELONY 101 BRAMEK,

LICZĄC WSZYSTKIE

ROZGRYWKI.

Natomiast w całej dotychczasowej karierze klubowej wywalczył 31 trofeów.

Ojciec Lewandowskiego był judoką, grał również w piłkę w Hutniku Warszawa. Mama była siatkarką w pierwszej lidze, w barwach AZS Warszawa.

Żona Anna, z którą ma dwie córki - Klarę i Laure - z powodzeniem uprawiała karate, była reprezentantką Polski. Obecnie jest m.in. znaną trenerką fitness, dietetyczką, specjalistką do spraw żywienia, promującą zdrowy i aktywny tryb życia.

W drużynie narodowej

W drużynie narodowej zadebiutował 10 września 2008 roku w wygranym 2:0 wyjazdowym spotkaniu eliminacji MŚ 2010 z San Marino. Jak w wielu innych inauguracyjnych występach, zdobył bramkę. Do tej pory koszulkę z orzełkiem założył 158 razy i strzelił 85 goli, co w obu przypadkach jest rekordem w historii reprezentacji Polski.

Od grudnia 2014 roku - aż do czerwca 2025 - pełnił funkcję kapitana biało-

-czerwonych. Na razie nie wiadomo, czy Urban odda mu „zabraną” przez Probie-rza opaskę.

Mimo imponujących statystyk w reprezentacji na pewno może czuć niedosyt, jeśli chodzi o występy na dużych turniejach. Uczestniczył w MŚ 2018 i 2022, atakze na Euro 2012, 2016, 2021 i 2024.

W sześciu wielkich turniejach strzelił łącznie osiem goli, a w pięciu (oprócz mistrzostw Europy 2024) zagrał w każdym meczu od pierwszej do ostatniej minuty.

Najlepiej poszło mu na przełożonym orok z powodu pandemii Euro 2021. Strzelił trzy gole - jednego z Hiszpanią (1:1) i dwa ze Szwecją (2:3). Biało-czerwoni zajęli jednak ostatnie miejsce w grupie, na co duży wpływ miała inauguracyjna porażka 1:2 ze Słowacją.

Najlepszy wynik z reprezentacją osiągnął pięć lat wcześniej - na Euro 2016 we Francji, gdy prowadzona wówczas przez Adama Nawalkę drużyna dotarła do ćwierćfinału. Mecz z Portugalią przegrała w rzutach karnych, ale wcześniej - już na początku spotkania - Lewandowski zdobył swoją jedyną bramkę w tym turnieju.

Natomiast najbardziej nieudany był dla „Lewego” mundial 2018 w Rosji, zakończony szybkim odpadnięciem z grupy. Trener Nawalka rozstał się po turnieju z kadrą, a sam kapitan, który nie trafił do siatki ani razu, za swój występ zebrał sporo krytyki. W plebiscytach niektórych zagranicznych gazet został wybrany do jedenastki największych rozczerwonań im-prezy.

Rekordy

Wśród jego licznych rekordów zwracają uwagę trzy - wspomniane 41 goli w jednym sezonie Bundesligi, najszybszy hat-trick w reprezentacji Polski (w ciągu czterech minut w meczu eliminacji ME 2016 z Gruzją w Warszawie), atakze pięć goli w ciągu dziewięciu minut w ligowym spotkaniu z Wolfsburgiem we wrześniu 2015 roku.

Z dorobkiem 105 goli zajmuje natomiast trzecie miejsce wśród najlepszych strzelców w historii Ligi Mistrzów. Na czele historycznego zestawienia jest Portugalczyk Cristiano Ronaldo - 140 goli, drugie miejsce zajmuje Argentyńczyk Lionel Messi - 129. Obaj występują obecnie w klubach poza Europą.

Przez lata jednym z jego menedżerów był Cezary Kucharski, z którym obecnie toczy spór sądowy. Od 2018 roku o jego interesy dba m.in. słynny w środowisku Izraelczyk Pini Zahavi.

Duże pieniądze przynosi Lewandowskiemu nie tylko gra w piłkę, ale również rozważne inwestowanie poza boiskiem.

Jest fanem i amatorem tenisa. Np. w 2022 roku był w Paryżu na decydujących meczach wielkoszlemowego turnieju French Open, gdy w gronie kobiet triumfowała Iga Świątek. Interesuje się również padlem. Uwielbia sporty samochodowe - do tego stopnia, że na początku czerwca machał na mecie flagą w szachownicy podczas wyścigu mistrzostw świata Formuły 1 o Grand Prix Hiszpanii. Od lat udziela się charytatywnie i wspiera różne inicjatywy społeczne. W 2014 roku został Ambasadorem Dobrej Woli UNICEF, a we wrześniu 2021 był ambasadorem rozgrywanych w Krakowie mistrzostw Europy w ampfutbolu.

PAP

OLIMPIA ELBLĄG WRESZCIE ZWYCIĘŻYŁA

PIŁKA NOŻNA W trzeciej kolejce III ligi cenne wyjazdowe zwycięstwa odniosły GKS Wiekielec (2:1 z Jagiellonią II Białystok) i Olimpia Elbląg (3:2 z Żabkovią). W sobotę o godzinie 15 elblążanie podejmą rezerwy ekstraklasowej Jagiellonii.

• **JAGIELLONIA II BIAŁYSTOK - GKS WIKIELEC 1:2 (1:0)**
1:0 - Hirosawa (7), 1:1, 1:2 - Nagano (67, 86)

Wiekielec wywalczył pierwsze punkty w tym sezonie - co ciekawe w Białymstoku wszystkie gole strzelili zawodnicy rodem z Japonii.

Pierwsza połowa jednak nie wskazywała sukces gości, bo już w 8. min rezerwy Jagiellonii wyszły na prowadzenie. Sytuacja zmieniła się dopiero po przerwie, gdy w 67. minucie Shoki Nagano najpierw doprowadził do remisu, a tuż przed końcem wykorzystał błąd obrońcy Jagiellonii!

• **ZNICZ BIAŁA PISKA - LECHIA TOMASZÓW MAZ. 1:3 (1:2)**
0:1 - Pieńkowski (5), 1:1 - Baginskij (11), 1:2 - Bogus (45), 1:3 - Pieńkowski (66)

- Lechia odniosła zasłużone zwycięstwo. Była więcej na piłce, pokazując swój potencjał - oceni Przemysław Łapiński, trener Znicza. - Nie jesteśmy zadowoleni, ale dziękuję zawodnikom za walkę. Dzisiaj to było po prostu za mało. Zdajemy sobie sprawę, że w pewnych momentach brakuje nam jakości, którą trzeba pokazać na boisku. Mamy nowy zespół, więc potrzebujemy jeszcze trochę czasu. Będziemy to robić. Nie zwieszamy głów, myślimy o kolejnym meczu i wierzymy, że będzie widać pracę wykonaną w kolejnym mikrocyclu.

Po przerwie oblicze meczu mógł odmienić Taperek, który znalazł się w sytuacji sam na sam z bramkarzem rywala, ale nie zdołał go pokonać. Do siatki trafił po raz trzeci za to gracz z Tomaszowa Mazowieckiego.

Radość zawodników Olimpii po pierwszym trzecioligowym zwycięstwie

• **ZĄBKOWIA ZĄBKİ - OLIMPIA ELBLĄG 2:3 (0:2)**
0:1 - Kondracki (22), 0:2 - Czernis (37), 1:2 - Kalisz (57), 2:2 - Sonnenberg (59), 2:3 - Kordykiewicz (64 k)

Miejscowi od początku chcieli narzucić swoje warunki gry, ale Olimpia prze-trwała trudny początek i z czasem zaczęła szukać swoich szans, no i w 22. min objęła prowadzenie. Elblążanie zaskoczyli gospodarzy po rzucie rożnym, kiedy to piłka trafiła do ustawionego przed bramką Kondrackiego, który popisał się skuteczną główką.

Po objęciu prowadzenia Olimpia szybko stanęła przed szansą zdobycia drugiego gola, tym razem na posterunku był jednak bramkarz Żabkovi. Elblążanie dopięli swego w 37. min, gdy długie zagranie trafiło wprost na głowę Czernisa, który efektywnym uderzeniem umieścił piłkę w siatce.

Niestety, po przerwie gospodarze w ciągu dwóch minut odrobili straty, jednak Olimpia szybko się otrząsnęła i zadała jeszcze jeden cios, gdy Kordykiewicz wykorzystał rzut karny.

W czwartek w ramach XIX Elbląskiego Święta Chleba odbyła się oficjalna prezentacja Olimpii, nato-

miast w sobotę do Elbląga przyjadą rezerwy Jagiellonii, które w poprzedniej kolejce w Białymstoku przegrały z Wiekielem. Po trzech kolejkach obie ekipy sąsiadują w tabeli, więc jeśli chodzi o wynik najbliższego meczu to Olimpia wygra, przegra, albo będzie remis.

Pierwszych stu kibiców, którzy za bilety na trybuny A1 i A2 zapłacą gotówką, może liczyć na niespodziankę, którą klub przygotował dzięki wsparciu WGN Elbląg. Bilet normalny kosztuje 20, ulgowy 10 zł.

• **Pozostałe wyniki 3. kolejki:** Legia II Warszawa - Świt Nowy Dwór Maz. 2:1, Warta Sieradz - Mławianka Mława 3:0, Broń Radom - Wisła II Płock 0:2, KS CK Troszyn - GKS Bełchatów 2:3, KS Wasilków - ŁKS Łomża 0:2, Wigry Suwałki - Widzew II Łódź 2:0.

• **4. kolejka, piątek:** Mławianka Mława - Wisła II Płock (17), Lechia

Tomaszów Maz. - KS Wasilków (19:23); **sobota:** Olimpia Elbląg - Jagiellonia II Białystok (15), GKS Bełchatów - Legia II Warszawa (17), GKS Wiekielec - Broń Radom (16), ŁKS Łomża - Znicz Biała Piska (15), Widzew II Łódź - Świt Nowy Dwór Maz. (12), Wigry Suwałki - CK Troszyn (17), Żabkovia Żabki - Warta Sieradz (16).

PO 3 KOLEJKACH

1. Łomża	9	10:5
2. Legia II	7	7:4
3. Żabkovia	6	10:6
4. Wisła II	6	7:3
5. Warta	6	5:2
6. Świt	6	6:3
7. Bełchatów	5	9:8
8. Jagiellonia II	4	5:4
9. Olimpia	4	5:6
10. Lechia	4	5:6
11. Wiekielec	3	5:6
12. Troszyn	3	5:6
13. Wigry	3	4:5
14. Widzew II	3	7:10
15. Wasilków	3	2:6
16. Broń	2	6:8
17. Znicz	1	4:9
18. Mławianka	1	4:11

OGŁOSZENIA DROBNE

 NIERUCHOMOŚCI

 SPRZEDAM

WWW.DOMKIANGIELSKIE.PL 503-103-703

Szukasz Klientów?

DZIENNIK ELBLĄSKI

tel. **604-408-305**

Rolnicze abc

z Tobą od 1971 r.

MIESIĘCZNIK NIE TYLKO DLA ROLNIKÓW

PRODUKCJA ROŚLINNA

UWAGA! LARWY BIEDRON TO NIE SZKODNIKI

Biedronki należą do bardzo popularnych gatunków owadów występujących praktycznie na wszystkich polach. Prowadzą drapieżny tryb życia.

Zarówno postacie dorosłe i larwy zjadają ogromne ilości tych ważnych szkodników. W naszych warunkach występuje kilkanaście gatunków biedronek. Najbardziej charakterystyczną cechą biedronek jest ich intensywne zabarwienie – od czerwonego po czarne, z różnymi czarnymi kropkami. Do najważniejszych gatunków występujących w uprawach rolniczych należą biedronka siedmiokropka, biedronka dwukropka i biedronka azjatycka.

Biedronka siedmiokropka (*Coccinella septempunctata*) ma czerwone skrzydła pierwszą parę, a trzema czarnymi kropkami po każdej stronie. Żyje w miśtach i w trawie. Samice składają jaja, z których rozwijają się larwy. W ciągu 24 godzin może zjeść nawet 30 mszyc.

Biedronka dwukropka (*Adalia bipunctata*) spotykana jest w różnych odmianach barwnych. Może być czerwona z dwiema czarnymi kropkami lub czarna z dwiema czerwonymi kropkami. Występuje w miśtach i w trawie. Samice składają jaja, z których rozwijają się larwy. W ciągu 24 godzin może zjeść nawet 30 mszyc.

TO WAŻNE

PROBIOTECHNOLOGIA DO ZRÓWNOWAŻONEGO ROLNICTWA PRZYSZŁOŚCI

Probiotechnologia w rolnictwie to nic innego jak aplikacja wyspecjalizowanych szczepów bakterii, które poprawiają zdrowie i funkcjonowanie „gospodarki” roślin. W rolnictwie naturalnym, gdzie nie stosuje się pestycydów, probiotyki są kluczowe dla zdrowia i funkcjonowania roślin. W rolnictwie konwencjonalnym, gdzie stosuje się pestycydy, probiotyki są kluczowe dla zdrowia i funkcjonowania zwierząt. W rolnictwie ekologicznym, gdzie nie stosuje się pestycydów, probiotyki są kluczowe dla zdrowia i funkcjonowania zwierząt.

Czym jest probiotechnologia w rolnictwie?

Probiotechnologia w rolnictwie to nic innego jak aplikacja wyspecjalizowanych szczepów bakterii, które poprawiają zdrowie i funkcjonowanie „gospodarki” roślin. W rolnictwie naturalnym, gdzie nie stosuje się pestycydów, probiotyki są kluczowe dla zdrowia i funkcjonowania roślin. W rolnictwie konwencjonalnym, gdzie stosuje się pestycydy, probiotyki są kluczowe dla zdrowia i funkcjonowania zwierząt. W rolnictwie ekologicznym, gdzie nie stosuje się pestycydów, probiotyki są kluczowe dla zdrowia i funkcjonowania zwierząt.

Korzyści z zastosowania probiotechnologii

Zastosowanie probiotechnologii w rolnictwie ma wiele korzyści. Po pierwsze, poprawia zdrowie i funkcjonowanie roślin. Po drugie, zwiększa odporność roślin na choroby i szkodniki. Po trzecie, zwiększa wydajność upraw. Po czwarte, zmniejsza koszty produkcji. Po piąte, poprawia jakość produktów. Po szóste, zmniejsza emisję CO₂.

Rolnicze abc

nr 8 (420) sierpień 2025 r. cena: 6,49 zł (w tym 8% VAT) Indeks 440523

WIATRAK, KTÓRY STAŁ SIĘ RODZINĄ

LARWY BIEDRONEK TO NIE SZKODNIKI / 6

ZAUWAŻYĆ, ZAPYTAĆ, ZAAKCEPTOWAĆ I ZAREAGOWAĆ / 19

JAKOŚĆ KISZONKI A WYBÓR ODMIANY / 7

MIÓD: OD STAROŻYTNOSTI AŻ DO DZIŚ / 20

ISSN 1230-882X 08
9 771230 682081

SIERPIEŃ 2025 – JUŻ W SPRZEDAŻY!

• PORADY SPECJALISTÓW • AGROTECHNICZNE NOWOŚCI

• STYL ŻYCIA, EKOLOGIA, ZDROWIE

Do kupienia stacjonarnie: na poczcie, w punktach sprzedaży prasy, w salonikach prasowych, także w sieciach sklepów Dino, Spółem, Polo Market, Auchan, Chortent, Stokrotka i Real oraz online: www.kupgazeta.pl i www.e-kiosk.pl

RELAKS

z Gazetą Olsztyńską

Sudoku

				4		5		
2		8		9				
9	1	4		8	6			
			3	1		9	4	6
					8			
			2	6			7	5
4	3		8					
7		6		5	1			2
	9						5	8

869

1					5			
				1				
			9	4	2	1		
2		7			3	8		5
	1	9				7		4
6	8	5		7	4	2		
5		1			9	6	7	
9			3	2			4	
	7				1	9	3	8

870

		8		7	3			9
					2		8	3
	3		1			4		
5				4			3	1
9		2		5				
		3	6			7		
6	5	9		3				
4				8			5	

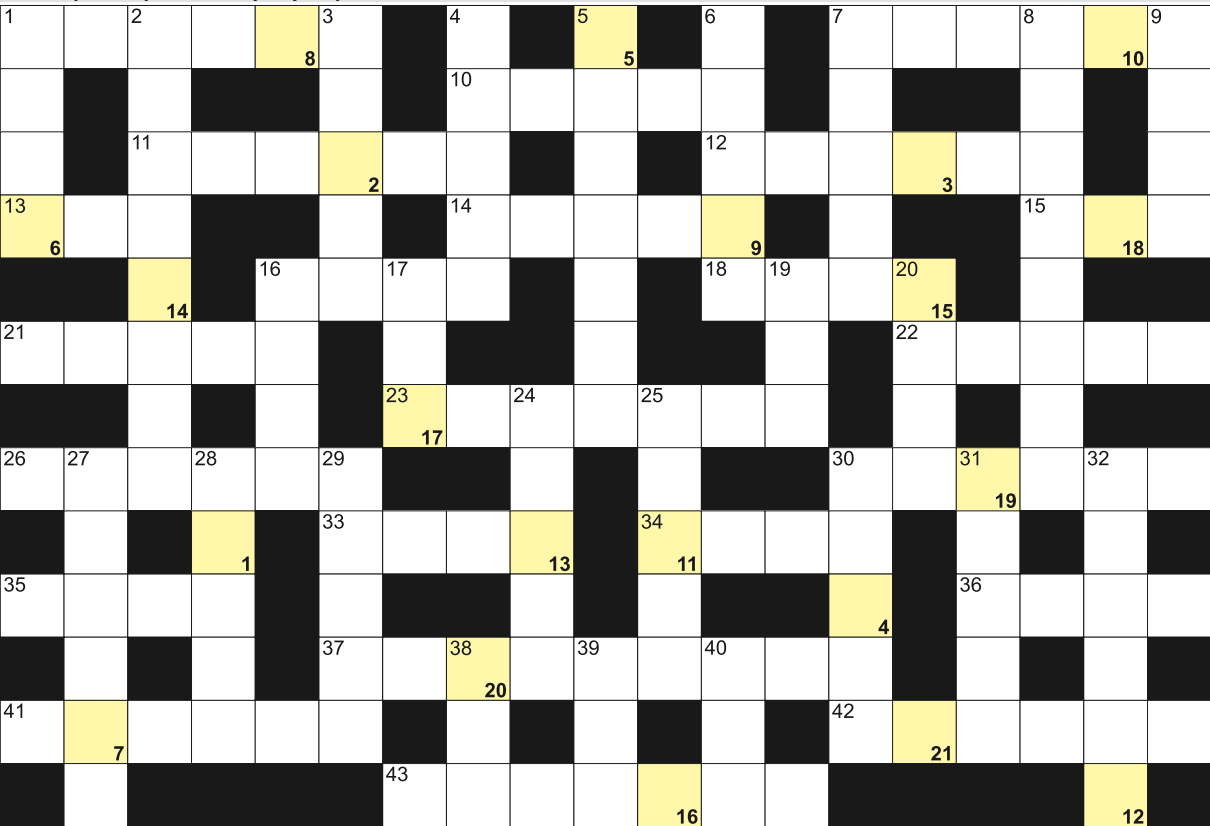
871

Znajdź 10 różnic

KRZYŻÓWKA z HASŁEM

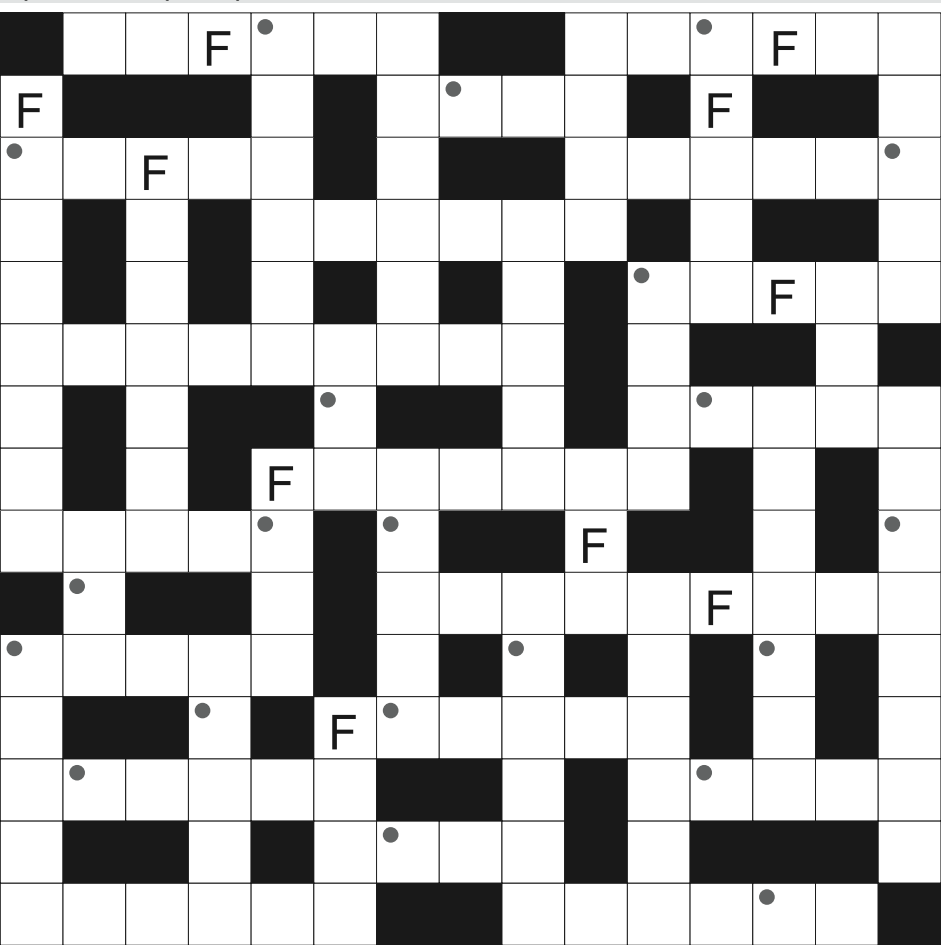
Litery z pól ponumerowanych od 1 do 21 utworzą rozwiązanie niniejszej krzyżówki

POZIOMO: 1) laurowy lub figowy; 7) antonim zimna; 10) grecka bogini mądrości; 11) Cyprian Kamil, polski poeta; 12) poranna msza adwentowa; 13) najwyższy szczyt Filipin; 14) klucz ampulowy krócej; 15) owad, smakosz tkanin; 16) błonica sałatowa inaczej; 18) jedna z pór roku; 21) posiłek w środku dnia; 22) mortale dla skoczka; 23) cukier gronowy; 26) klub piłkarski z Monachium; 30) rzeka w Damaszku; 33) młode to jagnięta; 34) Chajdas, polska reżyser; 35) krzaczasta nad okiem; 36) pistolet i szabla; 37) infekcja; 41) Emily, autorka "Wichrowego wzgórza"; 42) Ni dla chemika; 43) przemawiają w imieniu Boga. **PIONOWO:** 1) miejsce zebrania masonów; 2) wyrazy bliskoznaczne; 3) dawniej podkuwał konie; 4) kot z Borneo; 5) chusta podtrzymująca rękę; 6) nadzienie w pierogach; 7) pierwiastek Cr; 8) pierwiosnek inaczej; 9) niemiecki samochód; 16) mózgu to apopleksja; 17) najdłuższa rzeka Słowacji; 19) Levin, napisał "Dziecko Rosemary"; 20) Joanna dla przyjaciół; 24) mocny deszcz; 25) jabłka i wiśnie; 27) rzymska bogini świtu; 28) Hubble, amerykański astronom; 29) niezbędne w karetce pogotowia; 30) obiekt dla pływaka; 31) książka z "Pana Tadeusza"; 32) zawodowiec na koniu; 38) czarny materiał żałobny; 39) spiekota, upał, skwar; 40) pora dnia.

JOLKA z HASŁEM

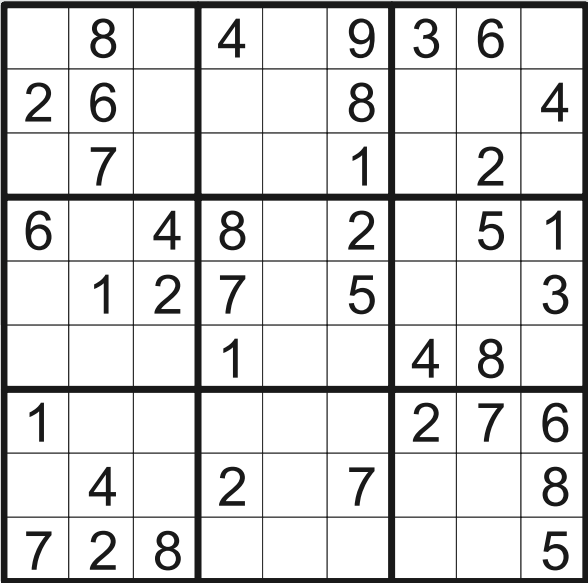
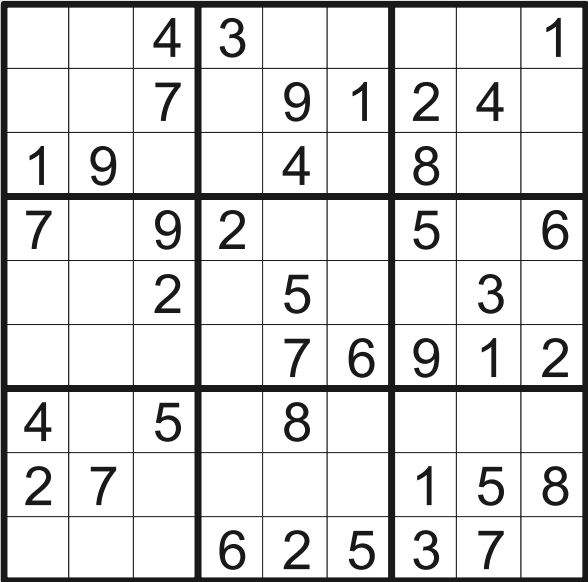
Litery z pól z kropką czytane rzędami, utworzą rozwiązanie:

W diagramie po lewej ujawniliśmy wszystkie spółgłoski "F". Miejsce wpisu hasła do odgadnięcia. Litery z pól z kropką czytane rzędami utworzą rozwiązanie krzyżówki.

ochronna powłoka patelni; kraj nad Łabą; zmywacz do paznokci; gotowe płyty rybne bez ości; stolica Nigru; Guevara, kubański rewolucjonista; nie krótki; waluta Ghany; niebieskie linie na mapie; ponowne wystąpienie choroby; stolica Angoli; dziecięce siedzisko w samochodzie; anafora inaczej; skandale jak Watergate; "Wenus z ...", słynny posąg; osady, fusy w filizancie; w parze z osłem; 2, 6 lub 7; inaczej plotka, pogłoska; miasto z muzeum Kopernika; renesans lub barok; honorowa na pogrzebie żołnierza; zamiast kolczyka na uchu; pływają w barszczu wigilijnym; waltornia; jest nią intercyza; inaczej palma bambusowa, igliszcza; rozkład, wykres dyżurów; włoska marka samochodów sportowych; sąsiad Szweda; pseudonim, przezwisko; grupa przestępcza, banda; rów z wodą wokół zamku; albinizm; surowiec do wyrobu czekolady; śliga aptekarska inaczej; sąsiadka Jordanki i Egipcjanki; Republika Federalna Niemiec; największy stan USA; mała Joanna; Akademicki Związek Sportowy.

Sprawdź się w SUDOKU: wypełnij diagram 9x9 w taki sposób, aby w każdym wierszu, w każdej kolumnie i w każdym z dziewięciu pogrubionych kwadratów 3x3 znalazło się po jednej cyfrze od 1 do 9:

WYKREŚLANKA: znajdź 20 nazwisk kompozytorów. Wykreśl je od góry do dołu, od lewej do prawej oraz na ukos: Elsner, Bach, Mozart, Chopin, Górecki, Strauss, Kilar, Różycki, Wagner, Haydn, Bizet, Debussy, Borodin, Brahms, Orff, Rytel, Salieri, Pacini, Lehar, Liszt.

SOBOTA • 23 sierpnia	
TVP 1	TVP 2
04:40 Dzieje Mistrza Twardowskiego ; baśń filmowa, 1995	04:55 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obycz., 2025
06:20 Balans bieli - magazyn	06:35 Dla niesłyszących - M jak miłość - serial, 2025
07:00 Transmisja Mszy Świętej	07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Serwis Info i Pogoda Flesz
07:40 Rok w ogrodzie	11:30 Górna półka smaku - cykl kulinarno-debatywistyczny
08:05 Rok w ogrodzie Extra - magazyn	12:05 Zabójczy rejs - serial krym., Wlk. Bryt., 2023
08:20 Pełnosprawni - magazyn dla niepełnosprawnych	14:00 Familiada - teleturniej
08:50 Ranczo - serial obycz., Polska, 2011	14:35 Koło fortuny - teleturniej
09:50 Komisarz Alex - serial krym.	15:15 Szansa na sukces. Opole 2025 - widowisko muzyczne
10:50 Ojciec Mateusz - serial krym.	16:15 Na dobre i na złe - serial
11:45 Polskie Parki Narodowe - Słowiński Park Narodowy - dok., Polska, 2022	17:15 Postaw na milion - teleturniej
12:20 Gwiazdy w południe - Markiza Angelika - przyg., Niemcy, Włochy, 1964	
14:25 Okrasa tamie przepisy - magazyn kulinarny	

15:00 **Pan Mama** - serial komediowy, 2025

16:05 **Dziedzictwo** - serial, Turcja

17:00 **Teleexpress**

17:20 **Pogoda**

17:35 **Ojciec Mateusz** - serial

18:25 **Przed ekranem**

18:40 **Jaka to melodia?** - teleturniej muzyczny

19:30 **Program inform.** 19.30

20:05 **Sport**

20:10 **Pogoda**

20:20 **Profilanka** - serial krym., Polska, 2024

21:20 **Hit na sobotę - Władza** - USA, 2013

23:15 **Niewierny** - fab., USA, 2019

01:15 **Wszystko co kocham** - obycz., Polska, 2009

03:05 **Renegaci** - akcja, Niemcy, Franc., 2017

18:15 **Czarne chmury** - serial, 1973

19:15 **Słowo na niedzielę**

19:25 **Informacje kulturalne**

19:45 **Przed ekranem**

20:00 **Lato z Radiem i Telewizją Polską** - Tarnów cz. I - widowisko

21:00 **Lato z Radiem i Telewizją Polską** - Tarnów cz. II - widowisko

22:10 **Program rozrywkowy**

23:25 **Dzień dobry, kocham cię** - kom. romant., Polska, 2014

01:10 **Świat to za mało** - sens., USA, Wlk. Bryt., 1999

03:30 **Akacja 38** - serial kostiumowy, 2015

TVN
05:35 Uwaga! - program interwencyjny
05:50 Ukryta prawda - program obyczajowy
06:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn poranny
11:30 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
12:30 Bitwa o gości - program rozrywkowy
13:30 Monster Trucks - przyg., USA, 2016
17:45 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy

16:45 **Gremliny rozrabiają** - SF, USA, 1984

19:00 **Fakty**

19:30 **Sport**

19:40 **Pogoda**

19:45 **Uwaga! P.**

20:00 **Tak to się teraz robi** - kom., USA, 2010

22:15 **Kobieta na skraju dojrzałości** - kom., 2011.

00:10 **Kryminalni: Misja śląska** - film kryminalny, Polska, 2006

02:25 **MasterChef Nastolatki** - program kulinarno-rozrywkowy

03:50 **Uwaga!** - program interwencyjny

04:10 **Recepta na stary dom** - program edukacyjny

04:40 **Kto was tak urządził** - program poradnikowy

POLSAT
06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:20 Pada Shrek - anim., USA, 2007
08:55 Mitchellowie kontra maszyny - anim., USA, Hongkong, 2021
11:20 Gru, Dru i Minionki - anim., USA, 2017
13:20 Park Jurajski III - obycz., USA, 2001
15:15 Mistrzostwa Świata w siatkówce kobiet - Polska - Wietnam
17:25 „Kabaretowa Ekstraklasa”
17:45 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy

18:50 **Wydarzenia** - program informacyjny

19:15 **Prezydenci i Premierzy** - program publicystyczny

19:30 **Sport**

19:40 **Pogoda**

19:55 **Kabaret na żywo. Chyba Czesuaf**

21:55 **2012**

01:15 **Pewnego razu w Meksyku: Desperado 2** - sens., USA, 2003

03:35 **Świat według Kiepskich** - serial komediowy

04:40 **Disco Gramy** - program muzyczny

05:25 **Telezakupy TV Okazje**

TVP Kultura
06:15 Alicja - musical, Polska, Belgia, Wlk. Bryt., 1981
08:00 Portrety - Kazimierz Wrzosek - rep.
08:20 Koncert Kaczmarek2Cinema Cz. 2 - koncert, 2023
09:15 Informacje kulturalne
09:45 Dwunastu gniewnych ludzi - dram., USA, 1957
11:30 POWAQATSI - dok., 1988
13:20 Dokument tygodnia - Paul Gauguin - portret
14:25 Tacy byliśmy - BAJM - rep.
15:05 Vabank - kom. sens., Polska, 1981
17:00 Bach Festival Świdnica - reportaż
17:30 Retro kino - Powrót muszkieterów - film kostiumowy, Franc., Wlk. Bryt., Hiszp., 1989
19:25 20x20 lat TVP Kultura - Aleksander Nowak

20:00 **Bilet do kina** - **Kod Annie Parker** - fab., USA, 2013

21:50 **Raz, Dwa, Trzy na dobry wieczór** - widowisko muzyczne

22:55 **Tacy byliśmy - BAJM** - rep.

23:35 **Kino nocne - Apocalypso** - fab., USA, 2006

02:05 **20x20 lat TVP Kultura** - **Aleksander Nowak**

02:40 **Dokument w podróży** - **Józef Czechowicz** i jego spuścizna - dok., Litwa, 2022

TV Puls
06:00 Kobra - oddział specjalny - serial kryminalny
09:00 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu
10:00 Lombard. Życie pod zastaw - para dokument fabularny
09:15 Informacje kulturalne
09:45 Dwunastu gniewnych ludzi - dram., USA, 1957
11:30 POWAQATSI - dok., 1988
13:20 Dokument tygodnia - Paul Gauguin - portret
14:25 Tacy byliśmy - BAJM - rep.
15:05 Vabank - kom. sens., Polska, 1981
17:00 Bach Festival Świdnica - reportaż
17:30 Retro kino - Powrót muszkieterów - film kostiumowy, Franc., Wlk. Bryt., Hiszp., 1989
19:25 20x20 lat TVP Kultura - Aleksander Nowak

20:00 **Akt zemsty** - akcja, USA, 2017

21:50 **Demaskator** - akcja, USA, 2022

23:50 **John Wick 3** - akcja, USA, 2019

02:30 **Dyżur** - serial medyczny

03:05 **Taki jest świat** - przegląd wydarzeń z całego globu..

04:00 **Menu na miarę** - program kulinarny

05:20 **Dyżur** - serial medyczny

TVN 7
05:00 Szkoła - program obyczajowy
06:05 Wiza na miłość - serial paradokumentalny
07:00 New Looney Tunes II - animacja
07:30 Step Up IV: Rewolucja - film musical, USA, 2012
09:35 Ukryta prawda - program obyczajowy
13:40 Detektywi - program krym.
15:45 10000 lat przed naszą erą - przyg., USA, 2008
18:00 Anatomia piękna 2 - program rozrywkowy
19:00 Ukryta prawda - program obyczajowy
20:00 Star Trek: W nieznane - film, USA, Chiny, 2016

22:35 **Ostatni samuraj** - przyg., USA, 2003

01:45 **Oczami ofiary** - program kryminalny

02:45 **Osadzone. Blok F** - program obyczajowy

03:55 **Usterka** - program poradnikowy

TV 4
06:00 Łowcy skarbów . Kto da więcej? 07:00 Galileo - ciekawostki popularno-naukowe, intrygujące zagadki ze świata nauki i techniki
11:05 Jesteśmy Dla Dzieci - program edukacyjny
11:30 Miodowe Łata - serial komediowy
12:30 Zielony Szezeń - sens., USA, 2011
13:00 Gwiazdy Kabaretu
13:30 STOP Drogówka - serial policyjny
13:45 Intervencja - magazyn reporterów
14:25 Lubię disco!
15:30 Lista Przebojów
15:50 Telezakupy TV Okazje

10:00 **Inf. dnia** 10:15 **Retrospekcja** 10:35 **Słowo życia** 10:40 **Polski Punkt Widzenia** 11:00 **Kropelka radości** 12:00 **Anioł Pański** 12:03 **Inf. dnia** 12:20 **Warto zauważyć...** 12:50 **Natura** 13:00 **Obiektywnie** 13:30 **Msza św.** 14:30 **Przełęcz Tyg.** „Niedziela” 14:35 **Słowo życia** 14:40 **Św. na każdy dzień** 14:45 **Jak wygrać małżeństwo?** 15:00 **Zielna niewiasta** 15:15 **Oświadczenie Fundacji Lux Veritatis w sprawie Muzeum Pamięci Tożsamość** 15:30 **Wierzę w Boga** 16:00 **Inf. dnia** 16:10 **Historia PL** 17:00 **Czerwony Dwór** 17:30 **Przełamując bariery** 17:55 **Poczet Wlk. Polaków** 18:00 **Anioł Pański** 18:05 **Inf. dnia** 18:15 **Rozmowy niedok.** 19:25 **Św. na każdy dzień** 19:30 **Manna z Nieba** 19:45 **Modlitwa z dziećmi** 20:00 **Inf. dnia** 20:20 **Różaniec** 20:50 **Od Lutra do Marxa** 21:00 **Apel Jasnog.**

NIEDZIELA • 24 sierpnia	
TVP 1	TVP 2
05:30 Sprawa dla reportera	05:25 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obycz., 2025
06:20 Słownik polsko@polski - talk-show prof. J. Miodka	06:35 Dla niesłyszących - M jak miłość - serial, 2025
06:55 Słowo na niedzielę	07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Serwis Info i Pogoda Flesz
07:00 Transmisja Mszy Świętej	11:15 Rosół polski - magazyn kulinarny
08:00 Tydzień	11:50 Lato z Radiem i Telewizją Polską - Tarnów cz. I - widowisko
08:35 Kolumbowie - serial, 1970	12:50 Lato z Radiem i Telewizją Polską - Tarnów cz. II - widowisko
10:55 Przystanek - serial fab. - serial, 2009	14:00 Familiada - teleturniej
11:55 Miedzy ziemią a niebem	14:30 Koło fortuny - teleturniej
12:00 Anioł Pański, Watykan	15:10 Szansa na sukces. Opole 2025 - widowisko muzyczne
12:15 Miedzy ziemią a niebem	16:10 Cudowne lata - widowisko rozrywkowe
12:50 Natura w Jedyne - Świat tętniący życiem - Część I - dok., Franc., 2024	
13:55 Seksmisja - kom., Polska, 1983	
16:05 Dziedzictwo - serial, Turcja	
17:00 Teleexpress	
17:20 Pogoda	
17:35 Komisarz Alex - serial krym.	

18:40 **Jaka to melodia?** - teleturniej muzyczny

19:30 **Program inform.** 19.30

20:05 **Sport**

20:10 **Pogoda**

20:20 **Matylda** - serial kostiumowy, 2024

21:20 **Rolnik szuka żony** - reality show

22:25 **Zakończana Jedynka - Mój tydzień z Marilyn** - obycz., USA, Wlk. Bryt., 2011

00:15 **Władza, USA, 2013**

02:15 **Markiza Angelika** - przyg., Niemcy, Włochy, 1964

17:15 **Tak to leciało** - teleturniej muzyczny

18:15 **Czarne chmury** - serial, 1973

19:20 **Rodzinna kom.**

20:00 **Logan Lucky** - fab., USA, 2017

22:10 **Kwiatki polskie w niedzielę** - magazyn

23:25 **Biędy systemu** - dram., Niemcy, 2019

01:40 **Łokatorka II** - serial, 2023

02:40 **Akacja 38** - serial kostiumowy, 2015

04:35 **Rodzinna kom.**

TVN
05:15 Uwaga! - program interwencyjny
05:30 Ukryta prawda - program obyczajowy
06:20 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
07:15 Magda gotuje internet - program kulinarno-rozrywkowy
07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn poranny
11:35 Co za tydzień - magazyn rozrywkowy
12:20 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
13:30 Richie milioner - kom., USA, 1994
15:35 Grupi i gipszy - kom., USA, 1994
17:50 Sopockie klimaty
19:00 Fakty
19:30 Sport
19:40 Pogoda

19:45 **Uwaga!**

20:00 **Vinci** - kom., Polska, 2004

22:25 **Zielona miła** - obycz., USA, 1999

02:25 **CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas** - serial, USA

03:30 **Rzeczy, których nie nauczyłem się od ojca** - program dokumentalny

04:00 **Uwaga!** - program interwencyjny

04:20 **Recepta na stary dom** - program edukacyjny

04:50 **Kto was tak urządził** - program poradnikowy

POLSAT
06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:05 Madagwiazdka - anim., USA, 2009
08:40 Hotel Transylwania 3 - anim., USA, Korea Południowa, 2018
10:40 Spider-Man - sens., USA, 2002
13:10 Jumanji: Przygoda w dżungli - komedia przygodowa, USA, 2017
15:55 Piraci z Karaibów: Na nieznanym wodach - sens., USA, Wlk. Bryt., 2011

18:50 **Wydarzenia** - program informacyjny

19:20 **Gość Wydarzeń** - rozmowa dnia

19:25 **Sport**

19:45 **Pogoda**

20:00 **W jak morderstwo** - sens., Polska, 2021

22:20 **Killer-ów 2-óch** - kom., Polska, 1999

00:55 **Agentka** - kom., USA, 2015

03:35 **Świat według Kiepskich** - serial komediowy

04:05 **„Kabaretowa Ekstraklasa”**

04:40 **Disco Gramy** - program muzyczny

05:25 **Telezakupy TV Okazje**

TVP Kultura
05:55 Wspomnienie o Annie German - dok., Polska, 1993
06:50 Rozmowy (nie)wygodne - Wojciech Jagielski
07:45 Olimpiada Bolka i Lolka - serial animowany, 1984
08:00 Liturgie i nabożeństwa - Nabożeństwo luteranckie w Jaworzu
09:05 Dokument tygodnia - Paul Gauguin - portret
10:10 Od ucha do ucha - Sowia - anim., Franc., 2019
10:50 Francuskie śniadanie - Thierry Smialek - serial przyg.-historyczny, Franc., 1963
12:10 Tamte lata, tamte dni - Krzysztof Dębski - magazyn
12:50 Opole na bis - Polskie seriale - na bis, 2002

14:00 **Dobry tytuł** - mag. lit.

15:00 **Różowa Pantera** - kom., USA, 1964

17:15 **Niedziela z... Arturem Żmijewskim**

18:00 **Niedziela z... Arturem Żmijewskim** - Przystań - serial fab. - film TVP

19:30 **Bach Festival Świdnica** - reportaż

20:00 **Niedziela z Bondem** - **Szpied** - który mnie kochał - sens., Wlk. Bryt., 1977

22:15 **Wępień niż fikcja** - **Roger Vadim** - **Mister Cool** - dok., 2020

23:30 **Noc krótkich filmów** - **Rozwiązanie** - anim., Polska, 2020

23:35 **Noc krótkich filmów** - **Przypadek Jana Pampucha** - film krótkometrażowy, 2021

TV Puls
06:00 Kobra - oddział specjalny - serial kryminalny
08:00 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu
08:50 Ranczo - serial kom., Polska
13:55 Niania - familijny, USA, 2006
15:55 Johnny English: Nokaut - kom., 2018
17:50 Krokodyl Dundee II - przyg., Australia, USA, 1988
20:00 Non stop - akcja, USA, Franc., 2014
22:05 Snake eyes: Geneza G.I. Joe - akcja, USA, 2021

00:20 **Tokarev: zabójca z przeszłości** - akcja, USA, 2014

02:25 **Dyżur** - serial medyczny

03:00 **Taki jest świat** - przegląd autorstwa H.G. Wellsa

03:55 **Dyżur** - serial medyczny

05:00 **Dzielnica strachu** - serial kryminalny

22:40 **Sala samobójców. Hejter** - obycz., Polska, 2020

01:20 **15:17 do Paryża** - sens., USA, 2018

03:20 **Usterka** - program poradnikowy

04:00 **Długa strona medalu** - talk-show

TVN 7
05:00 Szkoła - program obyczajowy
06:00 Wiza na miłość - serial paradokumentalny
07:00 New Looney Tunes II - animacja
07:45 Psy i koty: Odwet Kitty - przyg., USA, Australia, 2010
09:30 Ukryta prawda - program obyczajowy
13:40 Detektywi - program kryminalny
15:45 Step Up: Wszyscy na parkiet - film musical, USA, 2014
18:10 Akademia policyjna VI: Operacja Chaos - kom., USA, 1989
19:00 Wizja - serial krym.
19:30 Wizja - serial krym.
19:50 Wizja - serial krym.
20:00 Wizja - serial krym.

20:00 **Wojna światów** - SF, USA, 2005

02:25 **Dyżur** - serial medyczny

03:00 **Taki jest świat** - przegląd autorstwa H.G. Wellsa

03:55 **Dyżur** - serial medyczny

05:00 **Dzielnica strachu** - serial kryminalny

22:40 **Sala samobójców. Hejter** - obycz., Polska, 2020

01:20 **15:17 do Paryża** - sens., USA, 2018

03:20 **Usterka** - program poradnikowy

04:00 **Długa strona medalu** - talk-show

TV 4
06:00 Łowcy skarbów . Kto da więcej? 07:00 Nieznane zdjęcie Hitlera 09:00 Galileo - ciekawostki popularno-naukowe, intrygujące zagadki ze świata nauki i techniki
11:00 Ewa gotuje - program kulinarny
11:30 Uroczysko - serial krym.
13:40 Ace Ventura - Psi detektywi - kom., USA, 1994
15:30 To dopiero początek - kom., USA, 2017
17:30 Jak żyse konie - sens., Chiny, 2023
20:00 Sprawiedliwi . Trójmiasto 00:00 STOP Drogówka - serial policyjny
01:00 Urogu katastrofy - dok., USA, 2017
02:50 Intervencja - magazyn reporterów
03:25 Lubię disco!
04:25 Top 10 - Lista Przebojów
05:30 Telezakupy TV Okazje

08:25 **Św. na każdy dzień** 08:30 **Ciociuszka** 09:00 **Prymas Stefan Wyszyński** 09:10 **Spotkanie z Magdaleną Buczek** 09:15 **Manna z Nieba** 09:30 **Msza św.** 10:35 **Przełęcz Tyg.** „Niedziela” 10:40 **Cudowna Pani w bukowskiem obrazie** 11:00 **Głos serca** 12:00 **Anioł Pański z Ojcem Św. Leonem XIV** 12:15 **Papież Polak do Rodaków** 13:00 **Polityka** 14:40 **Albertynki** 15:00 **Wies** - to też Polska 16:00 **Inf. dnia** 16:10 **Koncert zyczeń** 16:50 **Mateczniki** 17:00 **Natura et Homo** 17:30 **Sól ziemi** 17:55 **Poczet Wlk. Polaków** 18:00 **Anioł Pański** 18:05 **Inf. dnia** 18:15 **Rozmowy niedok.** 19:25 **Św. na każdy dzień** 19:30 **Moja katolicka rodzina** 20:00 **Inf. dnia** 20:20 **Różaniec** 20:50 **Credo: Wiara** 21:00 **Apel Jasnog.**

PONIEDZIAŁEK • 25 sierpnia

TVP 1	TVP 2
05:55 Info Poranek 07:00 Transmisja Mszy Świętej 07:30 Studio Raban - magazyn 08:00 Czerdziestolatek - serial, 1977 09:00 Ranczo - serial obycz., Polska, 2011 09:50 Komisarz Alex - serial krym. 10:45 Ojciec Mateusz - serial krym. 11:35 Królowie - serial historyczny TVP, 2024 12:10 Agrobiznes 12:25 Agropogoda - magazyn 12:30 Magazyn Rolniczy 12:50 Natura w Jedyńce - Świat tętniący życiem - Część 1 - dok., Franc., 2024 14:00 Wichrowe wzgórze - serial obycz., Turcja, 2024 14:55 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny 15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej	05:30 M jak miłość - serial, 2021 06:25 Dobre historie - Liceum w Henrykowie - Kuźnia charakterów - magazyn 06:55 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obycz., 2025 07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Serwis Info i Pogoda Flesz 11:15 Dla niesłyszących - Okrasa łamie przepisy - magazyn kulinarny 11:50 Panna z mokrą głową - serial, 1994 12:30 Koło fortuny - teleturniej 13:15 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany 15:05 La Promesa - pałac tajemnic - serial, Hiszp., 2023

16:05 Dziedzictwo - serial, Turcja
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:20 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny
18:00 Reporteryzy - magazyn
18:20 Akacjaowa 38 - serial kostiumowy, 2017
19:30 Program inform. 19.30
19:55 Pytanie dnia
20:10 Sport
20:15 Pogoda
20:25 Karbala - serial, 2020
21:15 Drugie życie pana Alaina - kom., Franc., 2018
23:05 Świat bez fikcji - Wiadomość od Saszy - dok., Nederl., 2024
00:15 Niewierny - fab., USA, 2019.
02:15 Kawalerskie życie na obczyźnie - fab. obycz., Polska, 1992.

16:00 Koło fortuny - teleturniej
16:35 Familiada - teleturniej
17:20 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022
18:15 Va Banque - teleturniej
18:50 Jeden z dziesięciu - telet.
19:25 Barwy szczęścia - serial obycz., 2025
20:40 Kulisy serialu „M jak miłość”
20:55 M jak miłość - serial, 2025
21:55 Na sygnale - serial fabularyzowany
22:30 Karol, władca Hiszpanii - serial kostiumowy, Hiszp., 2015
00:30 Dzień dobry, kocham cię - kom. romant., Polska, 2014
02:15 Stulecie Winnych - serial, 2021
03:15 Błąd systemu - dram., Niemcy, 2019

TVN

05:35 Uwaga! - program interwencyjny 05:50 Ukryta prawda - program obyczajowy 06:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn poranny 11:30 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 12:35 Szpital - program obyczajowy 13:40 Ukryta prawda - program obyczajowy 16:55 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 18:00 Detektywi - program kryminalny 19:00 Fakty 19:35 Sport 19:45 Pogoda 19:55 Uwaga! - program interwencyjny
--

20:10 Doradca smaku - program kulinarny
20:15 Na Wspólnej - serial obycz., Polska
20:55 Rafa - film thriller, Australia, 2010. Wielki biały rekin poluje na zalogę wywróconej łodzi na środku oceanu.
22:55 Stażyści - kom., USA, 2013
01:25 Co za tydzień - magazyn rozrywkowy
02:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas - serial, USA
03:10 Szpital - program obyczaj.
04:10 Uwaga! - program interwencyjny
04:30 Kto was tak urządził - program poradnikowy
05:00 Jak to jest zrobione - serial popularnonaukowy, Kanada

POLSAT

06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:30 Małanowski i Partnerzy - serial kryminalny 09:30 48H Zaginięni - serial kryminalny. Bożena i Ryszard zgłaszają zaginięcie swojej córki Kariny, która pracuje jako fotomodelka w Warszawie. 10:30 Trudne sprawy - program obyczajowy 11:35 Gliniarze - serial paradokumentalny 14:40 Studio Sport 15:20 Mistrzostwa Świata w siatkówce kobiet Polska - Kenia 17:40 Trudne sprawy - program obyczajowy 18:50 Wydarzenia - program informacyjny 19:20 Gość Wydarzeń - rozmowa dnia 19:30 Sport 19:45 Pogoda
--

19:55 Mega hit - Marsjanin - sens., 2015
23:00 Hitman: Agent 47 - sens., USA, Wlk. Bryt., Niemcy, 2015. Agent 47 (Rupert Friend) zaprojektowano genetycznie, by był najbardziej skutecznym zabójcą w historii. To wychowany w laboratorium i stworzony tylko do jednego celu super zabójca, którego rozpoznać można po kodzie kreskowym wytatuowanym na jego karku.
01:05 Niewiedzialny - sens., USA, 2005
03:40 Ewa gotuje - program kulinarny
04:40 Disco Gramy - program muzyczny
05:25 Telezakupy TV Okazje

TVP Kultura

06:05 Afisz kulturalny ekstra 06:15 Muzyczne poranki 07:00 Tamte lata, tamte dni - Izabela Trojanowska 07:40 Podróże z historią - Burzliwe dzieje Kresów - dok., Polska, 2016 08:20 Od ucha do ucha - Sowia odysėja - anim., 2019 09:00 Trzy młyny - serial, 1985 10:10 Różowa Pantera - kom., 1964 12:20 Sam Goldwyn - legenda Hollywoodu - dok., 2023 13:20 Jagoda w mieście - serial, 1971 14:00 Nietolerancja - fab., 1916 17:10 Trzy młyny - serial, 1985 18:15 Niedziela z... Arturym Żmijewskim 19:15 The Sound of New York - Dźwięk Nowego Jorku: Luis Perdomo & Mimi Jones - serial dok., 2017 20:00 Kino Mistrzów - Agresja - dram., Wlk. Bryt., USA, 1973

22:00 Szpieg, który mnie kochał - sens., Wlk. Bryt., 1977
00:20 Raz, Dwa, Trzy na dobry wieczór - widowisko muzyczne
01:25 Więcej niż fikcja - Roger Vadim - Mister Cool - dok., Franc., 2016
02:35 Kino nocne - Gospoda świąteczna - komedia romantyczna, USA, 1942. Jim, Ted, Lila tworzą nowojorski tercet taneczno-wokalny. Obydwal mężczyźni kochają się Lilę i pragną ją poślubić.
04:30 Podróże z historią - Reguły Templariuszy - dok., Polska, 2017
05:15 Teledyski

TV Puls

06:00 Policjanci z Miami - serial kryminalny 08:00 Kobra - oddział specjalny - serial kryminalny 10:00 Zaklinaczka duchów - serial fabularny. Melinda udaje się na miejsce katastrofy lotniczej, aby pomóc ofiarom przejść spokojnie do świata zmarłych. 10:55 Zbuntowany anioł - serial obyczajowy. Konrad Wojcieszko nie ma weny i nie potrafi napisać piosenki dla swojej dziewczyny Anity z okazji jej urodzin. Niespodziewanie pomocna okazuje się była dziewczyna ucznia. 15:55 Sąd rodzinny - program sądowy 16:55 Szpital - program obyczaj. 17:55 Opowieści małżeńskie 2 - program obyczajowy
--

21:55 Terrorysta - akcja, USA, 2001
23:30 Fighter - akcja, USA, 2010. Micky Ward (Mark Wahlberg) jest bokserem wagi półśredniej, żyjącym z zamiatania ulic. Przegrał kilka ostatnich walk, ma problemy z byłą żoną, z matką-despotką (Melissa Leo), z gromadą rozhisteryzowanych sióstr, a przede wszystkim z Dicky'm (Christian Bale) - bratem i trenerem w jednej osobie.
02:00 Dzielnica strachu - serial kryminalny
02:55 Dużoż - serial medyczny
05:00 Dzielnica strachu - serial kryminalny

TVN 7

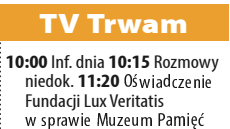
05:10 Ten moment - program obyczajowy 05:45 Szkoła - program obyczajowy 08:40 Ukryta prawda - program obyczajowy 11:50 Kartoteka - serial dokumentalno-kryminalny 12:55 Detektywi - program kryminalny 13:55 Szkoła - program obyczajowy. Konrad Wojcieszko nie ma weny i nie potrafi napisać piosenki dla swojej dziewczyny Anity z okazji jej urodzin. Niespodziewanie pomocna okazuje się była dziewczyna ucznia. 15:55 Sąd rodzinny - program sądowy 16:55 Szpital - program obyczaj. 17:55 Opowieści małżeńskie 2 - program obyczajowy

19:00 Ukryta prawda - program obyczajowy
20:00 Z ust do ust - kom., USA, Australia, 2005
22:10 Program rozrywkowy
23:25 Razem czy osobno? - kom., USA, 2014
01:20 Tammy - kom., USA, 2014. Tytułowa Tammy (Melissa McCarthy) ma zły dzień. Skasowała swój samochód, została zwolniona z pracy i na dodatek odkryła, że mąż ją zdradza. Jest kompletnie splukana, a jej jedyną deską ratunku jest babcia Pearl (Susan Sarandon).
03:30 Osadzone. Blok F - program obyczajowy
04:05 Druga strona medalu - talk-show

TV 4

06:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 07:55 Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradok. 08:55 Dlaczego ja? - serial paradokumentalny 10:55 Na ratunek 112 - serial obyczajowy 11:55 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 13:55 Trudne sprawy - program obyczajowy 17:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 19:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 20:00 Uroczysko - serial krym. 21:00 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny - serial policyjny 22:00 Sprawiedliwi - Trójmiasto 23:00 Ostatni rycerz - film, USA, Korea Południowa, 2015 01:25 Love Island. Wyspa miłości - re-ality show 02:35 Sprawiedliwi - magazyn reporterów 03:10 SuperLudzie - serial o osobach z niepełnosprawnościami
--

10:00 Inf. dnia 10:15 Rozmowy niedok. 11:20 Oświadczenie Fundacji Lux Veritatis w sprawie Muzeum Pamięć i Tożsamość 11:30 Warto być ojcem 12:00 Anioł Pański 12:03 Inf. dnia 12:20 Od zmierzchu do świtu 13:30 Msza św. 14:30 Krzyżu Św., nade wszystkim! Historia krzyża św. Jana Pawła II 15:20 Polka 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Inf. dnia 16:10 Sanktuaria polskie 16:30 Porady Medyczne Bonifratrów 17:00 Świadkowie 17:30 Moja parafia 17:55 Poczet Wlk. Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Inf. dnia 18:15 Rozmowy niedok. 19:25 Św. na każdy dzień 19:30 Poznajemy Polskę 19:45 Modlitwa z udziałem dzieci 20:00 Inf. dnia 20:20 Różaniec 20:50 Od Lutra do Marxa 21:00 Apel Jasno.

WTOREK • 26 sierpnia

TVP 1	TVP 2
04:45 Akacjaowa 38 - serial, 2017 05:55 Info Poranek 07:00 Transmisja Mszy Świętej 07:30 Kościół z bliska 08:00 Czerdziestolatek - serial obycz., Polska, 2012 09:55 Komisarz Alex - serial krym. 10:45 Ojciec Mateusz - serial 11:35 Królowie - serial historyczny TVP, 2024 12:10 Agrobiznes 12:25 Agropogoda - magazyn 12:30 Magazyn Rolniczy 12:50 Natura w Jedyńce - Loara, dzika kraina - dok., Franc., 2022 14:00 Wichrowe wzgórze - serial obycz., Turcja, 2024 14:55 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny 15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej 16:05 Dziedzictwo - serial, Turcja	05:35 M jak miłość - serial, 2021 06:25 Z miłością i misją - reportaż 06:55 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obycz., 2025 07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Serwis Info i Pogoda Flesz 11:15 Gwiazdorska kuchnia Ani - mag. kulinarny, 2025 11:50 Panna z mokrą głową - serial, 1994 12:30 Koło fortuny - teleturniej 13:15 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany 15:05 La Promesa - pałac tajemnic - serial, Hiszp., 2023 16:00 Koło fortuny - teleturniej 16:35 Familiada - teleturniej

17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:20 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny
18:00 Reporteryzy - magazyn
18:20 Akacjaowa 38 - serial, 2017
19:30 Program inform. 19.30
19:55 Pytanie dnia
20:10 Sport
20:15 Pogoda
20:25 Karbala - serial, 2020
21:15 Zaklinaacz deszczu - obycz., USA, 1997
23:40 Król Karol III. Nowa Monarchia - dok., USA, Wlk. Bryt., 2023
01:00 Mój tydzień z Marilyn - obycz., USA, Wlk. Bryt., 2011
02:50 Drugie życie pana Alaina - kom., Franc., 2018

17:20 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022
18:15 Va Banque - teleturniej
18:50 Jeden z dziesięciu - telet.
19:25 Barwy szczęścia - serial obycz., 2025
20:40 Kulisy serialu „M jak miłość”
20:55 M jak miłość - serial, 2025
21:55 Na sygnale - serial fabularyzowany
22:35 Love, Rosie - kom., USA, Niemcy, 2014
00:30 Logan Lucky - fab., USA, 2017
02:35 Stulecie Winnych - serial, 2021
03:30 Tajwan. Niewiedzialny naród - dok., USA, 2024

TVN

05:35 Uwaga! - program interwencyjny 05:50 Ukryta prawda - program obyczajowy 06:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn poranny 11:30 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 12:35 Szpital - program obyczajowy 13:40 Ukryta prawda 16:55 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 18:00 Detektywi - program krym. 19:00 Fakty 19:35 Sport 19:45 Pogoda 19:55 Uwaga! - program interwencyjny 20:10 Doradca smaku - program kulinarny

20:15 Na Wspólnej - serial obycz., Polska
20:55 Zabójcze lato - sens., USA, 2020. Thriller w którym romantyczna letnia sceneria szybko zamienia się w piekło... To miało być idealne lato...
22:55 Vinci - kom., Polska, 2004
01:15 Kuba Wojewódzki - talk-show
02:25 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas - serial, USA
03:25 Rzezyzy, których nie nauczył mnie ojciec 4 - program dokumentalny
03:55 Szpital - program obyczajowy
04:50 Uwaga! - program interwencyjny
05:10 Recepta na stary dom - program edukacyjny

POLSAT

06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:30 Małanowski i Partnerzy - serial kryminalny 09:30 48H Zaginięni - serial kryminalny 10:30 Trudne sprawy - program obyczajowy 11:35 Gliniarze - serial paradokumentalny 14:40 48H Zaginięni - serial kryminalny 15:50 Wydarzenia - program informacyjny 16:15 Pogoda 16:20 Interwencja - magazyn reporterów 16:35 Gliniarze - serial paradokumentalny 17:40 Trudne sprawy - program obyczajowy 18:50 Wydarzenia - program informacyjny 19:20 Gość Wydarzeń - rozmowa dnia 19:30 Sport 19:40 Pogoda

20:00 Super hit - Świat w płomieniach - sens., USA, 2013. Prezydent USA James Sawyer przedstawia kontrowersyjną propozycję wycofania sił zbrojnych z Bliskiego Wschodu. Rozwiedziony weteran z Afganistanu, który obecnie pracuje w Waszyngtonie jako policjant - John Cale zostaje przydzielony do ochrony domu Raphaelsona - Speakera Izby Reprezentantów.
22:50 Wielki Mur - sens., 2017
01:05 Marsjanin - sens., 2015
04:15 „Kabaretowa Ekstraklasa”
04:40 Disco Gramy - program muzyczny

TVP Kultura

06:05 Afisz kulturalny ekstra 06:15 Muzyczne poranki - teledyski 06:50 Tamte lata, tamte dni - Sławomira Łozińska - magazyn 07:30 Podróże z historią - Wśród Huculów - dok., Polska, 2016 08:15 Księga Przestrzeni - Te, co grają i śpiewają 09:00 Trzy młyny - serial, 1985 10:05 U kresu drogi - dram., Polska, 1939 11:30 Szereży syczący - film krótkometrażowy, 2021 12:15 The Sound of New York - Dźwięk Nowego Jorku: Luis Perdomo & Mimi Jones - serial dok., Włochy, 2017 13:00 Jagoda w mieście - serial, 1971 13:40 Chopin. Pragnienie miłości - dram., Polska, 2002

15:50 Awatar, czyli zamiana dusz - film TVP, 1964
17:00 Trzy młyny - serial, 1985
18:05 20x20 lat TVP Kultura - Aleksander Nowak
18:35 Portrety - Kazimierz Wrzosek - rep.
18:55 Szokująca Elsa Schiaparelli - dok., Franc., 2022
20:00 Teatr Telewizji - Igraszki z diabłem - spektakl teatralny, 1979
21:45 Lekkie obyczaje - Mroźny peppermint - obycz., Hiszp., 1967
23:30 Tamte lata, tamte dni - Jerzy Bończak - mag.
00:10 Reżyserzy - Richard Linklater - dok., 2018
01:10 Kino Mistrzów - Agresja - dram., 1973

TV Puls

06:00 Policjanci z Miami - serial kryminalny 08:00 Kobra - oddział specjalny - serial kryminalny 10:00 Zaklinaczka duchów - serial fabularny. Melinda martwi się, że coś uniemożliwia Andrei przejście na drugą stronę. Melinda postanawia odwiedzić mieszkanie przyjaciółki, by czegoś się dowiedzieć. 10:55 Zbuntowany anioł - serial obyczajowy 12:50 Zaklinaczka duchów - serial fabularny. 13:50 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny 15:50 Ranczo - serial kom., Polska 18:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny

20:00 Brygada ponad prawem powraca - akcja, 2023
22:00 Gliniarz z Beverly Hills - kom., USA, 1984. Axel Foley pracuje jako policjant w Detroit. Mężczyzna postanawia udać się do Beverly Hills, aby wyjaśnić sprawę śmierci swojego przyjaciela, Mikeya. Odkrywa, że Mikey za dużo wiedział o nielegalnych interesach swojego pracodawcy.
00:00 Sztuka zbrodni - thriller, Wlk. Bryt., USA, 2020
02:05 Dzielnica strachu - serial
03:20 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny
04:20 Menu na miarę - program kulinarny
05:00 Dzielnica strachu - serial

TVN 7

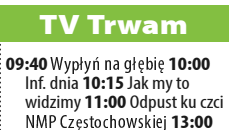
05:10 Ten moment - program obyczajowy 05:45 Szkoła - program obyczajowy 08:40 Ukryta prawda - program obyczajowy 11:50 Kartoteka - serial dokumentalno-kryminalny 12:55 Detektywi - program kryminalny 13:55 Szkoła - program obyczajowy. Licealistka Julia Karasiewicz chce pomóc przyjaciółce i namawia chłopaka, który podobą się Zośi, by ten umówił się z nią. W zamian Julka pożyczka mu swój niezwykły drogi aparat. Wkrótce Zośia dowiaduje się, że przyjaciółka przekupiła kolegę, by umówił się z nią. 15:55 Sąd rodzinny - program sądowy 16:55 Szpital - program obyczaj.
--

17:55 Opowieści małżeńskie 2 - program obyczajowy. Sylwia, salowa w szpitalu, jest żoną Piotra, który przez wiele lat był zakonnikiem i dla niej opuścił zakon. Piotr jest zagubiony w kapitalistycznym świecie. Sylwia stara się znaleźć mu pracę, bo mężczyzna ma tylko średnie wykształcenie.
19:00 Ukryta prawda - program obyczajowy
20:00 Niebezpieczny - sens., 2021
22:15 Anatomia piękna 2 - program rozrywkowy
23:15 Star Trek: W nieznanie - film, USA, Chiny, 2016
01:50 Obecność III: Na rozkaz diabła - horror, USA, 2021
04:10 Druga strona medalu - talk-show

TV 4

06:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 07:55 Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradok. 08:55 Dlaczego ja? - serial paradokumentalny 10:55 Na ratunek 112 - serial obyczajowy 11:55 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 13:55 Trudne sprawy - program obyczajowy 17:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 19:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 20:00 Uroczysko - serial krym. 21:00 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny - serial policyjny 22:00 Sprawiedliwi. Trójmiasto 23:05 Kolekcjoner - sens., USA, 2009 01:00 Love Island. Wyspa miłości - re-ality show 02:05 Hardkorowy lombard 02:35 Interwencja - magazyn reporterów 03:00 SuperLudzie - serial o osobach z niepełnosprawnościami
--

09:40 Wypłyni na głębie 10:00 Inf. dnia 10:15 Jak my to widzimy 11:00 Odpust ku czci NMP Częstochowskiej 13:00 Zostaliśmy z Bogiem, Panie Pułkowniku 13:30 Msza św. 14:30 Skorpion w stalowej trumnie. Władysław Drelicharz 15:00 Opactwo Heiligenkreuz 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Inf. dnia 16:10 Jestem mamą 16:25 Przyroda w Obiektywie 16:40 Zdrowie z Bożej Apteki 16:55 Oświat. Fundacja Lux Veritatis ws. Muz. Pamięć i Toż. 17:10 Prosto o gosp. 17:30 Rajd Katyński 17:55 Poczet Wlk. Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Inf. dnia 18:15 Rozmowy niedok. 19:25 Św. na każdy dzień 19:45 Modlitwa z udziałem dzieci 20:00 Inf. dnia 20:20 Różaniec 20:50 Od Lutra do Marxa 21:00 Apel Jasno.

ŚRODA • 27 sierpnia

TVP 1	TVP 2
04:45 Akacja 38 - serial, 2017	04:35 Na dobre i na złe - serial
05:55 Info Poranek	05:30 M jak miłość - serial, 2021
07:00 Transmisja Mszy Świętej	06:25 Pozyteczni.pl - magazyn
07:30 Rodzina (nie od) święta - magazyn	06:55 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obycz., 2025
08:00 Czerdziestolatek - serial, 1977	07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Serwis Info i Pogoda Flesz
09:00 Ranczo - serial obycz., Polska, 2012	11:15 Rodzina (nie od) święta - Jak rozpoznać, że nastolatek ma problemy emocjonalne i kiedy szukać pomocy? - magazyn
09:50 Komisarz Alex - serial krym.	11:50 Panna z mokłą głową - serial, 1994
10:45 Ojciec Mateusz - serial krym.	12:30 Koło fortuny - teleturniej
11:35 Królowie - serial historyczny TVP, 2024	13:15 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022
12:10 Agrobiznes	14:05 Va Banque - teleturniej
12:30 Agropogoda - magazyn	14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany
12:35 Rok w ogrodzie Extra - magazyn	15:05 La Promesa - pałac tajemnic - serial, 2023
12:50 Natura w Jedynce - Skrzydła i sieci. Niezwykły taniec w powietrzu - dok., Franc., 2023	

14:00 Wichrowe wzgórza - serial obycz., Turcja, 2024	16:00 Koło fortuny - teleturniej
14:55 Jaka to melodia?	16:35 Familiada - teleturniej
15:35 Gra słów. Krzyżówka	17:20 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022
16:05 Dziedzictwo - serial, Turcja	18:15 Va Banque - teleturniej
17:00 Teleexpress	18:50 Eden z dziesięciu - teleturniej
17:15 Pogoda	19:25 Barwy szczęścia - serial obycz., 2025
17:20 Jaka to melodia?	20:35 Przepis dnia
18:00 Reporterzy - magazyn	20:50 Na dobre i na złe - serial
18:20 Akacja 38 - serial, 2017	21:55 Na sygnale - serial fabularyzowany
19:30 Program inform. 19.30	22:35 Skarbiec - film kryminalny, USA, 2016
19:55 Pytanie dnia	00:15 Blue Moon - serial, Kan., 2016
20:10 Sport	01:15 Love, Rosie - kom., USA, Niemcy, 2014
20:15 Pogoda	03:05 Tajemnica Matterhornu - dok., Szwajc., 2024
20:25 Gambit, czyli jak ograć kłosa - kom., USA, 2012	04:50 Rodzinka.pl - serial kom.
22:05 62. KFPP w Opolu - Złotym więc prywatkę..., 2025	
23:05 Jackie - fab., Chile, Franc., USA, 2016	
01:00 Kanał - dram. wojenny, 1956	

TVN

05:35 Uwaga! - program interwencyjny
05:50 Ukryta prawda - program obyczajowy
06:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn poranny
11:30 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
12:35 Szpital - program obyczajowy
13:40 Ukryta prawda - program obyczajowy
16:55 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
18:00 Detektywi - program kryminalny
19:00 Fakty
19:35 Sport
19:45 Pogoda
19:55 Uwaga! - program interwencyjny

20:10 Doradca smaku - program kulinarny
20:15 Na Wspólnej - serial obycz., Polska
20:55 Dziewczyna z pociągu - sens., 2016
23:20 Rafa - film thriller, 2010. Wielki biały rekin poluje na załogę wywrotkowej łodzi na środku oceanu wzdłuż Wielkiej Rafy Koralowej. Czy wszystkim uda się przetrwać i bezpiecznie wrócić do domu?
01:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas - serial, USA
02:10 Szpital - program obyczaj.
04:10 Uwaga!
04:30 Recepta na stary dom - program edukacyjny
05:00 Jak to jest zrobione - serial pop.-nauk., Kanada

22:10 Jumanji: Przygoda w dżungli - sens., USA, 2017
00:50 Chiński zodiak - sens., Chiny, 2013. Jackie Chan jako Asian Hawn, najemnik i jednoosobowe lider grupy, z którą przemierza cały świat w poszukiwaniu zaginionych artefaktów. Główny bohater poszukuje wykonanych z brązu, głów 12 zwierząt, symbolizujących chińskie znaki zodiaku...
03:15 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy
04:20 „Kabaretowa Ekstraklasa”
04:40 Disco Gramy - program muzyczny
05:25 Telezakupy TV Okazje

TVP Kultura

06:05 Afisz kulturalny ekstra
06:15 Muzyczne poranki - Teledyski
07:10 Tamte lata, tamte dni - Karol Strasburger - magazyn
07:50 Podróż z historią - Dwie twarze Galicji - dok., Polska, 2016
08:30 Bach Festival Świdnica - reportaże
09:00 Trzy młyny - serial, 1985
10:05 Chopin. Pragnienie miłości - dram., Polska, 2002
12:15 Szokująca Elsa Schiaparelli - dok., Franc., 2022
13:20 Jagoda w mieście - serial, 1971
14:00 Człowiek ze złotym obiektywem - Marek Karewicz - dok., Polska, 2009
14:55 Ucieczka z kina „Wolność” - obycz., Polska, 1990

16:40 Wojna domowa - serial komediowy TVP, 1965
18:00 Muzyka w sieci - magazyn muzyczny
18:30 Informacje kulturalne
19:00 Reżyserzy - Alfred Hitchcock 1 - dok., 2018
20:00 Profesor T - Tajemnica Sophie - serial, Niemcy, Wlk. Bryt., Belgia, 2015
21:05 Panorama kina polskiego - Komornik - dram., Polska, 2005
22:55 Lekkie obyczaje - Mroźny peppermint - obycz., Hiszp., 1967
00:40 Scena muzyczna - SBB - koncert, 2020
01:40 Rico. Historia Richarda Demarco - dok., Wlk., 2022
03:20 Kto ratuje jedno życie. Bracia - dram., Polska, 2021

TV Puls

06:00 Policjanci z Miami - serial kryminalny
08:00 Kobra - oddział specjalny - serial kryminalny. Dwunastoletni Felix i jego matka przez przypadek zostają świądkami napadu na bank. Niestety kobieta zostaje śmiertelnie ranna, natomiast chłopiec wzięty za zakładnika.
10:00 Zaklinaczka duchów - serial fabularny
10:55 Zbuntowany anioł - serial obyczajowy
12:50 Zaklinaczka duchów - serial fabularny
13:50 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny
15:50 Ranczo - serial kom., Polska
18:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny

20:00 Niemożliwe - katastrof., Hiszp., Tajlandia, USA, 2012. Tajlandia, 2004 rok. Maria i Henry wraz z trójką synów postanawiają spędzić święta Bożego Narodzenia w samym sercu tropikalnego raj. Piękny hotel, położony w malowniczym otoczeniu palm, zóstej plaży i błękitnego oceanu, wydaje się być gwarantem wymarzonego odpoczynku.
22:05 Szkoła w ogniu - akcja, USA, 2019
23:55 Przekręt - akcja, USA, Wlk. Bryt., 2000
01:55 Dzielnica strachu - serial kryminalny
02:55 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny

TVN 7

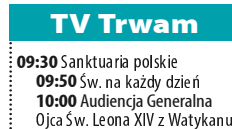
05:10 Ten moment - program obyczajowy
05:45 Szkoła - program obyczajowy
08:40 Ukryta prawda - program obyczajowy. 35-letnia Weronika do nie dawna była szczęśliwą mężatką zakochaną w swoim mężu Adamie. Wszystko zmieniło się po narodzinach ich synka Maks. Weronika poczuła, że ma się od niej odsunąć. Cała jego uwaga koncentruje się na dziecku.
11:50 Kartoteka - serial dokumentalno-kryminalny
12:55 Detektywi - program kryminalny
13:55 Szkoła - program obyczaj.
15:55 Sąd rodzinny - program sądowy
16:55 Szpital - program obyczajowy
17:55 Opowieści małżeńskie 2 - program obyczajowy

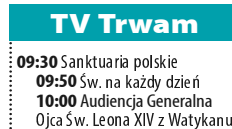
19:00 Ukryta prawda - program obyczajowy
20:00 MachoCry Macho - obycz., USA, 2021
22:20 15:17 do Paryża - sens., USA, 2018. Wczesnym wieczorem 21 sierpnia 2015 r. świat w napięciu śledził doniesienia o udaremnieniu ataku terrorystycznym na pociąg Thalys 93 64 mierzący do Paryża. Tragedii zapobiegli trzej odważni młodzi Amerykanie.
00:15 Czysta - obycz., Polska, 2010
02:20 Oczami ofiary - program kryminalny
03:30 Usterka - program poradnikowy
04:10 Druga strona medalu - talk-show

TV 4

06:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej
07:55 Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradok.
08:55 Dlaczego ja? - serial para dokumentalny
10:55 Na ratunek 112 - serial obyczajowy
11:55 Policjantki i Policjanci - serial paradok.
13:55 Trudne sprawy - program obyczajowy
17:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok.
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej
19:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok.
20:00 Uroczysko - serial krym.
21:05 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny - serial policyjny
22:00 Sprawiedliwi. Trójmiasto
23:05 Babilon A.D. - sens., Wlk. Bryt., Franc., USA, 2008
01:15 Love Island. Wyspa miłości - reality show
02:20 Hardkorowy lombard
02:50 Interwencja - magazyn reportażowy
03:00 Śmierć na 1000 sposobów

09:30 Sanktuarium polskie
09:50 Św. na każdy dzień
10:00 Audycja Generalna Ojca Św. Leona XIV z Watykanu
11:10 Mateczniki Polskości
11:25 Jestem mamą
11:40 Prosto o gosp.
12:00 Anioł Pański
12:03 Inf. dnia
12:20 Pragnienie Boga
13:00 Ulmowie. Świątce sprawiedliwych
13:30 Msza św.
14:30 Użył mi pogody ducha
15:00 Błogosławiona, która zaufała
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Inf. dnia
16:10 Na zdrowie
16:30 GRH Zandarmeria
17:00 Po stronie prawdy
17:55 Poczet Wlk. Polaków
18:00 Anioł Pański
18:05 Inf. dnia
18:15 Rozmowy niedok.
19:25 Św. na każdy dzień
19:30 Opowieści biblijne
20:00 Inf. dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc Ojczyznę
21:00 Apł Jasnog.

CZWARTEK • 28 sierpnia

TVP 1	TVP 2
04:45 Akacja 38 - serial, 2017	05:30 M jak miłość - serial, 2021
05:55 Info Poranek	06:25 Operacja zdrowie - magazyn medyczny
07:00 Transmisja Mszy Świętej	06:55 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obycz., 2025
07:30 Rodzina (nie od) święta - magazyn	07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Serwis Info i Pogoda Flesz
08:00 Czerdziestolatek - serial, 1977	10:55 Msza Kościoła Starokatolickiego Mariawitów w Płocku, 2025
09:00 Ranczo - serial obycz., Polska, 2012	11:55 Panna z mokłą głową - serial, 1994
09:55 Komisarz Alex - serial krym.	12:30 Koło fortuny - teleturniej
10:45 Ojciec Mateusz - serial krym.	13:15 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022
11:35 Królowie - serial historyczny TVP, 2024	14:05 Va Banque - teleturniej
12:10 Agrobiznes	14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany
12:25 Agropogoda - magazyn	15:05 La Promesa - pałac tajemnic - serial, 2023
12:35 To się opłaca - magazyn	16:00 Koło fortuny - teleturniej
12:50 Natura w Jedynce - Skrzydła i sieci. Niezwykły taniec w powietrzu - dok., 2023	
14:00 Wichrowe wzgórza - serial obycz., Turcja, 2024	
14:55 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny	

15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej	16:35 Familiada - teleturniej
16:05 Dziedzictwo - serial, Turcja	17:20 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022
17:00 Teleexpress	18:15 Va Banque - teleturniej
17:15 Pogoda	18:50 Eden z dziesięciu - telet.
17:20 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny	19:25 Barwy szczęścia - serial obycz., 2025
18:00 Reporterzy - magazyn	20:45 Postaw na milion - teleturniej
18:20 Akacja 38 - serial kostiumowy, 2017	21:45 Na sygnale - serial fabularyzowany
19:30 Program inform. 19.30	22:30 Morderstwa w Berry - dram., Franc., 2021
19:55 Pytanie dnia	00:15 Śmiertelne sekrety - serial, Franc., 2022. Jedenastoletnia Lily znika w tajemniczych okolicznościach podczas im prezys urodzinowej swojej mamy.
20:10 Sport	02:30 Skarbiec - film kryminalny, USA, 2016
20:15 Pogoda	
20:25 Ojciec Mateusz - serial krym.	
21:25 Sprawa dla reportera	
21:25 Irena Santor. Magiczny jeden krok - dok., Polska, 2024	
23:35 Marsylskąitacznik - fab., Franc., 2015	

TVN

05:35 Uwaga! - program interwencyjny
05:50 Ukryta prawda - program obyczajowy
06:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn poranny
11:30 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
12:35 Szpital - program obyczajowy
13:40 Ukryta prawda - program obyczajowy
16:55 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
18:00 Detektywi - program kryminalny
19:00 Fakty
19:35 Sport
19:45 Pogoda
19:55 Uwaga! - program interwencyjny

20:10 Doradca smaku - program kulinarny
20:15 Na Wspólnej - serial obycz., Polska
20:55 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
22:00 Norbit - kom., USA, 2007
00:05 Sopockie klimaty
01:15 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas - serial, USA
02:20 Szpital - program obyczajowy
03:20 Uwaga! - program interwencyjny
03:40 Kto was tak urządził - program poradnikowy
04:20 Recepta na stary dom - program edukacyjny
04:50 Jak to jest zrobione - serial popularnonaukowy, Kanada

19:55 Tylko mnie kochaj - obycz., Polska, 2006
22:05 W jak morderstwo - sens., Polska, 2021. Magda Borowska (Anna Smolowik), która dawno porzuciła karierę na rzecz rodziny, mieszkając w podwarszawskiej Podkowie Leśnej, miejscie-ogrodzie. Pewnego wieczoru przy parku odkrywa zamordowanej kobiety...
00:25 Piep*zyć Mickiewicza - obycz., Polska, 2024
02:40 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy
03:50 „Kabaretowa Ekstraklasa”
04:40 Disco Gramy - program muzyczny
05:25 Telezakupy TV Okazje

TVP Kultura

06:05 Afisz kulturalny ekstra
06:15 Muzyczne poranki
07:05 Tamte lata, tamte dni - Sebastian Karpel Bułeczka - magazyn
07:45 Podróż z historią - Jak smakują Kresy? - dok., Polska, 2016
08:25 Informacje kulturalne
09:00 Wojna domowa - serial komediowy TVP, 1965
10:20 Ucieczka z kina „Wolność” - obycz., Polska, 1990
12:15 Reżyserzy - David Lean - dok., Wlk. Bryt., 2018
13:15 Jagoda w mieście - serial, 1971
14:00 Pan Tadeusz - dram. historyczny, Polska, Franc., 1999
16:40 Wojna domowa - serial komediowy TVP, 1965
18:00 Bach Festival Świdnica - reportaże
18:25 Wstęp Wolny - felieton

18:45 Sabine Weiss, portret ulicy - dok., Franc., 2022
20:00 W trzy miesiące dookoła świata - Parasite - fab., Korea Połudn., 2019
22:20 Dokument w podróży - Grona gniewu. Upiory Ameryki - dok., Franc., 2019
23:30 Piorun i Lekka Stopa - fab., USA, 1974
01:40 Wstęp do filmu - Komornik
01:45 Panorama kina polskiego - Komornik - dram., Polska, 2005
03:35 Muzyka w sieci - magazyn muzyczny
04:05 Baśnie z piasku - serial, Ukraina, 2017
05:00 Teledyski

TV Puls

06:00 Policjanci z Miami - serial kryminalny
08:00 Kobra - oddział specjalny - serial krym.
10:00 Zaklinaczka duchów - serial fabularny
10:55 Zbuntowany anioł - serial obyczajowy
12:50 Zaklinaczka duchów - serial fabularny
13:50 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny
15:50 Ranczo - serial kom.
18:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny
20:00 Gliniarz z Beverly Hills 2 - kom., USA, 1987
22:05 Błef doskonały - kom., Polska. Korzystając z pandemii i pracy w masce ch, trójka pracowników Banku Narodowego Sars, Rusek i Niemiec postanawia okraść własny bank.

23:45 Job, czyli ostatnia szara karmorka - kom., Polska, 2006. Chemik, Adi i Pele. Nie doradzy życiowe, dachowizmy - tak określają ich inni. A w gruncie rzeczy to pomyslowi i zgrani kumple. Nie mająszczęścia do pracy, mają za to na głowie mnóstwo kłopotów: chorego psychicznie psa sąsiadki czy babcię, podkradającą Chemikowi haszisz.
01:45 Dzielnica strachu - serial kryminalny
02:45 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny
03:50 Menu na miarę - program kulinarny
05:00 Dzielnica strachu - serial kryminalny

TVN 7

05:10 Ten moment - program obyczajowy
05:45 Szkoła - program obyczajowy
08:40 Ukryta prawda - program obyczajowy
11:50 Kartoteka - serial dokumentalno-kryminalny. Jeden wydział, sześć komisarzy i zbrodnie, które wstrząsnęły krajem..
12:55 Detektywi - program kryminalny
13:55 Szkoła - program obyczajowy
15:55 Sąd rodzinny - program sądowy
16:55 Szpital - program obyczajowy
17:55 Opowieści małżeńskie 2 - program obyczajowy
19:00 Ukryta prawda - program obyczajowy
20:00 Akademia policyjna VI: Opera cha chaos - kom., USA, 1989

21:50 Głupi i głupszy - kom., USA, 1994
00:00 American Pie: Wesele - kom., USA, Niemcy, 2003. Ciąg dalszy losów grupki przyjaciół znanych z filmów American Pie i American Pie 2.
02:10 Oczami ofiary - program kryminalny
03:15 Usterka - program poradnikowy. Nagle zwroty akcji, cięte riposty i chwile pełne emocji. Pięniadze, totalne katastrofy i ogromna dawka humoru. To wszystko dzieje się w naszych domach, kiedy zlecamy remont fachowcom.
03:55 Druga strona medalu - talk-show

TV 4

06:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej
07:55 Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradok.
08:55 Dlaczego ja? - serial para dokumentalny
10:55 Na ratunek 112 - serial obyczajowy
11:55 Policjantki i Policjanci - serial paradok.
13:55 Trudne sprawy - program obyczajowy
17:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok.
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej
19:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok.
20:00 Uroczysko - serial krym.
21:05 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny - serial policyjny
22:00 Sprawiedliwi. Trójmiasto
23:05 Psychol - sens., USA, 2020
01:15 Love Island. Wyspa miłości - reality show
02:15 Hardkorowy lombard
02:45 Interwencja - magazyn reportażowy
02:55 Śmierć na 1000 sposobów
03:25 Lubie disco!

09:50 Oświadczenie Fundacji Lux Veritatis w sprawie Muzeum Pamięć i Tożsamość
10:00 Inf. dnia
10:15 Rozmowy niedok.
11:25 Myśląc Ojczyznę
11:35 Przyroda i ludzie
12:00 Anioł Pański
12:03 Inf. dnia
12:20 Katolicy a tożsamość Europy
13:05 Mateczniki Polskości
13:20 Przegląd Tyg., „Miedziela”
13:30 Msza św.
14:35 Życiu powie dzmy TAK
15:00 Po stronie prawdy
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Inf. dnia
16:10 Z wędką nad wodę
16:35 Sól ziemi
17:05 Akademia pro-life
17:30 Odpowiedzialni za Kościół
17:55 Poczet Wlk. Polaków
18:00 Anioł Pański
18:05 Inf. dnia
18:15 Rozmowy niedok.
19:25 Św. na każdy dzień
19:30 Każdy małuch to potrafi
19:45 Modlitwa z udziałem dzie ci
20:00 Inf. dnia
20:20 Różaniec
20:50 Od Lutna do Marxa
21:00 Apł Jasnog.

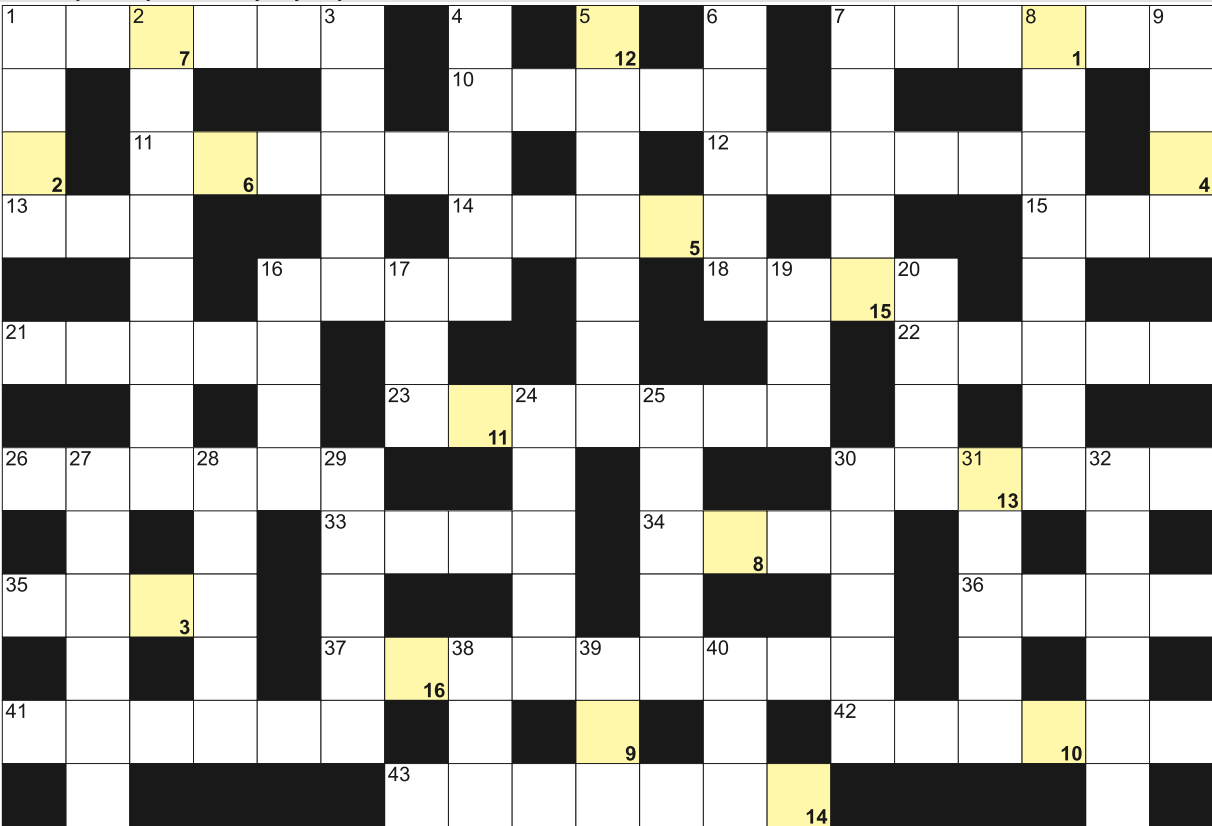

POZIOMO: 1) kapral i sierżant; 2) kolczyki i pierścionki; 3) program radiowy lub telewizyjny; 4) przedpłata; 5) inaczej fundament, cokół; 6) palma sinolistna; 7) sztuka teatralna; 8) przedmiot grający w filmie; 9) planeta pozasłoneczna; 10) stolica Szkocji; 11) marszczona ozdoba firanki; 12) prasowa lub towarzyska; 13) specjalista od krwi; 14) stolica hiszpańskiej Nawarry; 15) nie kawaler i nie wdowiec; 16) mężczyzna bez żony; 17) koszenie traw na siano; 18) znany lek przeciwbólowy; 19) przepływa przez Badajoz; 20) gazowany napój chłodzący; 21) przeciwieństwo do idealizmu; 22) styl na basenie; 23) dodatkowa okładka książki; 24) najjaśniejsza gwiazda w Lwie; 25)

Arnolda inaczej; 41) i maślak, i kania; 42) przerwa między wyrazami; 43) Wielkopolska lub Pomorze; 44) linum dla botanika; 45) dwudziesta pierwsza litera alfabetu greckiego; 46) szwedzka ciężarówka; 47) bożodrzew gruczołowaty; 48) tytułowy muzykant u Sienkiewicza; 49) Janusz, autor "Eskadry" i "Szkoły orląt"; 50) inaczej wilec, roślina; 51) Tadeusz dla kolegów; 52) kraina św. Mikołaja i reniferów; 53) Wacław dla bliskich; 54) zajęcia ruchowe w przedszkolu; 55) ruchoma zasłona w oknie; 56) inaczej o nerwicy; 57) figi lub slipy; 58) biją króli w kartach; 59) znalazł magiczną lampę z dżinem.

KRZYŻÓWKA z HASŁEM

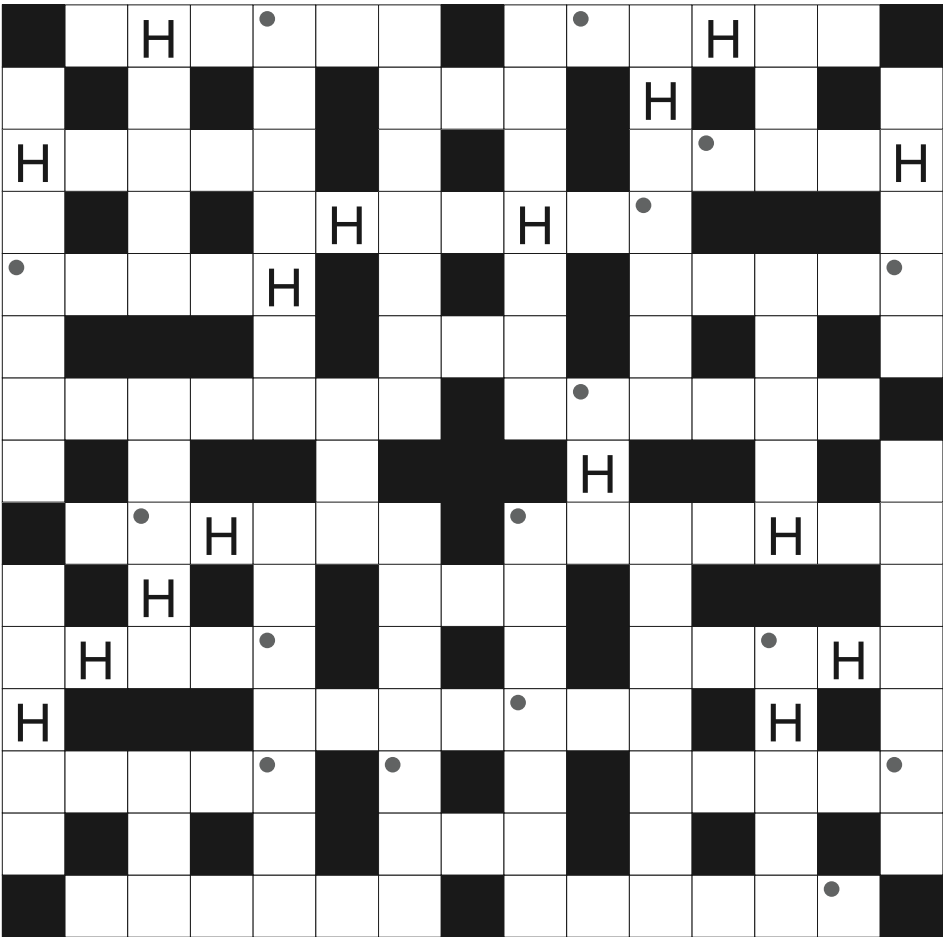
Litery z pól ponumerowanych od 1 do 16 utworzą rozwiązanie niniejszej krzyżówki

POZIOMO: 1) pierwiastek Bi; 7) regenerujący do ciała; 10) nelumbo, kwiat; 11) powieść Dostojewskiego; 12) waluta Madagaskaru; 13) brat matki; 14) drugie imię Niemcewicz; 15) rzeka we Włodawie; 16) czwarta planeta od Słońca; 18) "krzyż egipski" krócej; 21) niejedno w banku; 22) określona część morza; 23) duża stacja kolejowa; 26) zbieranie datków pieniężnych; 30) reżyser filmu "Miś"; 33) kapitan z powieści Juliusza Verne'a; 34) legendy o dawnych bogach; 35) stolica Moraw; 36) "... Dick", książka Melville'a; 37) składowisko śmieci; 41) Poświatowska, poetka; 42) opiekunka do dzieci, piastunka; 43) żaba szponiasta inaczej. **PIONOWO:** 1) nad okiem; 2) składanie żagli; 3) miejsce akcji "Iliady"; 4) Václav, były prezydent Czech; 5) jaskółcza ryba; 6) pozycja w jodze; 7) lepnica biała; 8) samoloty bez silnika; 9) fasola złota inaczej; 16) budowla z przeszłami; 17) rzeka w Fargo; 19) świętojańska lub poślubna; 20) górskie pastwisko; 24) letnie lub zimowe do auta; 25) budowle z komnatami; 27) przepływa przez Skopje; 28) Finlandia dla Finów; 29) zespół Marka Grechuty; 30) lord, autor "Giaura"; 31) szczmielec białe inaczej; 32) owoce z sadu; 38) kamienna lub warzona w kuchni; 39) niedopałek papierosa; 40) marnotrawny z Biblii.

JOLKA z HASŁEM

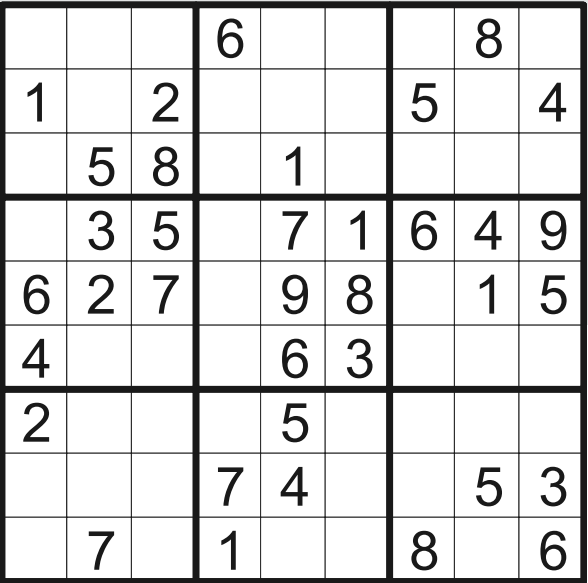
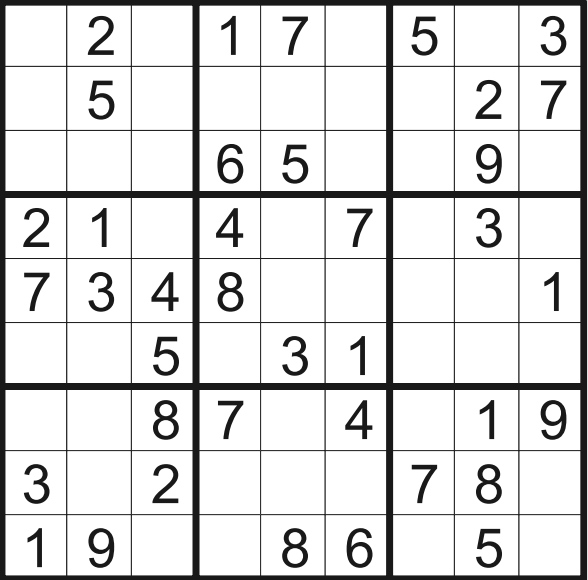
Litery z pól z kropką czytane rzędami, utworzą rozwiązanie:

W diagramie po lewej ujawniliśmy wszystkie spółgłoski "H". Miejsce wpisu hasła do odgadnięcia. Litery z pól z kropką czytane rzędami utworzą rozwiązanie krzyżówki.

feta lub parmezan; napisał "Orlando Szalonego"; klępa, samica łosia; załamanie na giełdzie; Monachium w oryginale; Lelewel i Brudziński; grecki bóg małżeństwa; listopadowy rój meteorów; duża łyżka wazowa; pierwiastek Sb; parlament Islandii; wykrzywienie twarzy, mina; zwalczane na polu; ostry, płaski lub rozarty w matematyce; z niego słoik i butelka; sardela europejska; siedemnasta litera alfabetu greckiego; mieszkaniec Italii; Vivaldi, kompozytor; grecka bogini przypadku; wolna godzina lekcyjna dla ucznia; krzyżuje się z wątkiem; autor "Iliady"; damski kostium plażowy; napisał "Wahadło Foucaulta"; stolica Saksonii; rzeka w Uriupinsku; Rankin, szkocki pisarz; chęć, pragnienie; Szachrajka z bajki Brzechwy; ulica dla Francuza; potomek rasy białej i czarnej; Giordano, włoski kompozytor; stolica Australii Zachodniej; Akwizgran dla Niemców; "... za wsią", powieść Kraszewskiego; Mamy lub Gopło, CI dla chemika; bohaterka "W pustyni i w puszczy"; dom dla świni; skóra do czyszczenia szkła; duża ciężarówka tranzytowa.

Sprawdź się w SUDOKU: wypełnij diagram 9x9 w taki sposób, aby w każdym wierszu, w każdej kolumnie i w każdym z dziewięciu pogrubionych kwadratów 3x3 znalazło się po jednej cyfrze od 1 do 9:

WYKREŚLANKA: znajdź 20 słynnych detektywów. Wykreśl ich od góry do dołu, od lewej do prawej i na ukos: Dupin, Hole, Holmes, Lupin, Maigret, Marple, Poirot, Murdoch, Noren, Kojak, Tracey, Mulder, Marlowe, Mycroft, Drew, Columbo, Monk, Spade, Luther, Mock.

